

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr.,
egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám Budapesten 4 kr., vidéken 5 kr.

A francia komédia.

Budapest, szeptember 20.

(v.) Hurrá! A francia köztársaság döntő csatát nyert az éjjel. Csapatái felvonultak, körülvették az ellenséges erődöt s megkezdtek vitézül, halálra szántan az ostromot. S ekkor — a világtörténelemnek vannak ilyen ismétlései — ekkor megtörtént ugyanaz, amit Bazaine csinált Metzben elévült huszonnyolc esztendővel: az ellenség kardcsapás nélkül megadta magát. Mely dicsősége a francia lobogónak, mely halhatatlan diadaia a köztársaság fegyvereinek! Valahára egy nyert csata! Valahára egy vár, amely francia fegyverek előtt kapitulál! Helyre van immár ütve a szedáni csorba; s amelyre oly sóváran vágyakozott a francia nemzet, a *gloire* verőfénye beragyogja újra honát.

Az ellenség pedig, aki illetően módon megadta magát, senki más, mint Guérin ur, a Chabrol-utcai béreerődnek hőseleki parancsnoka. Ma hajnalban négy óraker történt a kapituláció. Érdekes alkudozások előzték meg a nevezetes műveletet. Guérin ur nem kapitulált ingyen. Voltak neki feltételei is, amiket Franciaországnak teljesítenie kellett. Azt követelte először is, hogy csak őt magát csukják el, de társai vonulhassanak el szabadon: megadták neki. Továbbá azt kötötte ki, hogy a köztársaság civilhatalmának nem adja meg magát, hanem csakis a francia hadseregnek: belenyugodtak ebbe is. Talán észre se vették azt a maliciózus megkülönböztetést a *köztársaság* és a *hadsereg* között. Pedig érdemes lett volna észrevenniök, hisz Guérin ur ugyanazt cselekedte meg, amit a tábornokok s ezeknek parancsára a rennesi hadbírák miveltek a francia semmitőszékkel: a szemé közé vágta a polgári republikának a katonai gög inzultusait. A polgári republika pedig zsebre vágta ezt a fitymáló szidalmazást akkor is, most is. Zsebre vágta az már mindent. Pocsékká lett az önérzete. Rohamos züllés lett az ő

fátuma. Dreyfust nem merte fölmenteni, Guérin nem merte karhatalommal a jogrend korlátai közé szorítani. Ott fetreg a nyavalyás opportunizmus mocsarában s inkább megfullad benne, csak ne kelljen kijönnie s fürdőt vennie, amely felüldené, megedzené és megtisztítaná.

S mialatt a Chabrol-utcai erődnek groteszk svihákja ilyen módon packázott hazájával, azalatt megindult a Luxembourg-palotában a honárulási pör a rojalista összeesküvők ellen. Ebből a perből az derül ki, hogy a köztársaság olyan mint a szúvas gerenda: nem tudni, melyik percben szakad le. Nem is élet már az többé, amit folytat, hanem nyomorult tengődés csupán. Ki is mult volna már réges-rég, ha nem olyan mód nélkül pipogya az örökségére leskelődő pretendensek. Ha ezek jobban kívánnák a trónt, mint a hogy a saját becses irhájukat féltik, már felfordult volna mindenestül a köztársaság. Olyan nyomorultul gyáva, olyan kimondhatatlanul silány ez a republika, hogy ellenfeleinek éilhetlensége mentette meg eddig is az enyészettől. Ha akadna, aki fel merné rugni, legott szerteomlanék. S ha máig nem akadt, ki tudja, holnap nem akad-e láb, amely erre vállalkozik? Például ha Guérin ur császárrá akart volna lenni, csak ki kellett volna rohannia rögtönzött erődjéből. Ha kereszttől a rendőrkordonon, akkor hozzácsatlakozik a párisi csöcselék s ezzel elsétálhat vala szépen az Elyséebe, ahol a szegény Loubet bóbiskol, ott aztán kijelentette volna, hogy a nép akaratából ezentul ő az ura Franciaországnak. Ha mindez megcselekszi, ugyan ki szegült volna ellene? Bizony ha túléli ezt a válságot a köztársaság, akkor állítson szobrot Guérinnek: mert csakis ennek a fráternek egy becsvágyó elhatározásán mult, hogy nem szenderült jobblétre a mostani államrend.

De vajon túléli-e mostani válságát a köztársaság? Két borzasztóan erős áramlat

küzd benne egymással. A reakció minden eszközeivel dolgozó monarchizmus és a forradalom minden fegyverével felszerelt radikalizmus. A két vélet, a két kérelhetetlen ellentét. A józan haladásnak elve, a liberalizmus megörlődött e két malomkö között. Neki alig jut többé szerep ebben a viadalban. Hogy közvetítsen, arról lekészt; hogy fékezzen, ahhoz nincsen már elegendő ereje. Bármelyike győz az egymással dulakodó ellentéteknek, diadalszekere legelőször is ezen a középső állásponton fog végig gázolni. Ugy látjuk, a kérdés immár csak az, kinek jut osztályul a züllő köztársaságnak öröksége? A reakciónak-e, amely a monarchista mozgalom spanyolfala mögé rejtőzik? Avagy a társadalmi felforgatás áramlatának, amely a radikális forradalom táborát dominálja? Mindkét esetben végzetes viharok kerekednek Franciaországban, viharok, amelyeknek pusztító erejét érezni fogja egész Európa.

S mindez könnyen meg lett volna előzhető, ha a Dreyfus-ügyben a köztársaság jól megveti a lábát a jogéret és a polgári öntudat talaján s nem áldozza fel lelkiismeretét az expanzív katonai szellem erőszakoskodó dölyfének. Ennek az erőpróbának az eredményétől függött minden. Ha a köztársaság azt a kardot, amelyet a hadsereg vezetői dobta az igazságnak mérleg-serpenyőjébe, eltörte az elvetemült tábornokok hátán, akkor helyreáll tüstént a régi rend és a megjuhászodó szoldateszka visszavonul szégyenkezve ama joghatárok közé, amelyeket az alkotmány jelölt ki számára. De a köztársaság térdet hajtott ama kard előtt s megcsókolta. Ezzel megalázta és meggyalázta magát s országvilág színe előtt meggyőnta gyöngeségét. A többit majd elvégzi a fátum biztatás nélkül is.

Egyazon éjszakán nyílt meg a Dreyfusbörtönének s a Guérin bohózatos várának kapuja. Ez a köztársaság nem tudott sem a

TÁRCA.

Wagner Sándor a Nemzeti Szalónban.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: Lyka Károly.

Hála a Magyar Tudományos Akadémia gondosságának, hazánk művészetének története még mindig vár a megírására és kiadására. S az Akadémiától ugyan várhat rá ítéletnapig.

Ez a pénzös korporáció nyilván úgy vélekedik, hogy a művészet fölösleges cicoma és éppen nem jellemző valamely nemzet kulturájára, vérmérsékére, eszejárására. Így gondolkodik minden nyárspolgár s tehát az Akadémia is. Aki olyan könnyelmű, hogy idejét a mi művészetünk iránt való érdeklődésre pazarolja, ám próbálja meg, olvassa át a Nemzeti Múzeum hírlapostályában azt a sok száz újságot, amiknek hasábjain egy-egy művészeti hír napvilágot látott. De az olyan perverz mulatságban, mint amilyen a műtörténettel való foglalkozás, senkit sem támogathatnak az Akadémiának ily erkölestelen-ségre immár képtelen öreg urai.

Szerencsére néhány filiszteuson kívül senki sem gondolkozik így széles Magyarországon, csak éppen az Akadémia. S ezzel a bölesek hivatalos testülete az egyéniség oroszlanbörtét huzta magára. A többi ember némi figyelmet tanusít mégis az iránt, amit a mi fajunkból kiserkedt művészek alkottak. A többi emberek ugyanis egy magyar remekműben az egész faj glóriáját üdvözik. Itt-ott, egy-egy kiállításán engedhetik

meg maguknak ezt a perverz fényűzést. Egy kicseit belepillanthatnak abba, hogy mi forr a magyar művészek agyában, minő érzések futják át egyéniségüket, mi lelkesíti őket, minő ügyes a kezük járása. Szóval nyomról-nyomra megismerkedhetnek a jelennel, annak művészi kifejezéseiben. De a mult zárt könyv, sőt még csak nem is könyv, mert hisz ilyet nem készített az Akadémia. Az ifjú művészgeneráció készen, minden előzmény nélkül pattan a közönség elé. Hol van a gyökere? Hol vannak az előkészítők, az uttörők, az irányítók? Senki sem tud erről semmit a közönség körében. A jelen el van vágva a multtól. A mult művészei meghaltak, vagy igen megöregedtek, a legtöbbjük — igen kevesen vannak — egy-egy fejezetet a mi művészetünk történetének. Ők lassan visszahúzódnak a jelenből, vissza az egyre sötétebbé váló multba, lassankint semmit sem látunk már belőlük. Az Akadémia, amelyet különben fölízgat minden régi cserép, a régi művészt kiáztatlan hagyja a feledés temetőjében. Csunya dolog, hozzá még egy esőppet sem hafazias.

De vannak más emberek is, nem-akadémikusok. Nékik köszönjük, hogy egvőb híján olykor gyűjteményes kiállításban, képsorozatokban látunk egy-egy fejezetet a mi művészetünk történetéből. A Képzőművészeti Társulat most állít össze egyet: a Barabás-kiállítást. A Nemzeti Szalón már két új historiai tárlatot is rendezett: a Markóékét és a ma megnyíló Wagner Sándorét.

Történeti tárlatnak vesszük a Wagner Sándor nyolevanhét művének kiállítását, bár a megteremtőjük hál' isten jó egészségben él, mi több, aktív tanára a bajor királyi képzőművészeti akadémiának. Ott láttam szép magas alakját a Nemzeti Szalónban, arcának frissége,

életteljes színe meghazudtolja hófehér haját. Eleven, üde, ruganyos ma is, akár tiz-tizenkét évvel ezelőtt, amikor naponként láttam a müncheni akadémia nagy bejárójában. Ott notabene pörge magyar kalapot visélt, sőt emlékszem, hogy jó magyarciszma szorult a magyaros *inez*, a sétapálcáján pedig egy pici magyar fokos volt a fogantyú. Wagner Sándor ma is oly fiatalos, mint akkor, amikor így láttam, derék magyar gunyában. A képek azonban, amiknek körében a mester ma látogatót fogadta, a magyar műtörténetbe tartoznak. Nem a jelenéi. A mult levegője tapadt rájuk, okiratai annak a kornak, amely egy sor kiváló magyar tehetséggel ösmertette meg a világot. A dátum, amelybe a képek körében vissza kell helyezkednünk: a Benezur, Lietzenmayer, Munkácsy, Böhm, Mészöly kora. Nálunk ez összeesik az alkotmány visszaállításának s az utána kezdődött nemzeti felpezsdülésnek korával. A művészet történetében összeesik a Piloty-iskola uralkodásával. Wagner benn gyökerezik mind a köztöben. Erős magyar érzése és szívós fajszeregete hozzákötöti amahoz; előadási módja, művészi hitvallása, kezejárása emehhez.

Hogy talpig magyar, azt nem kell külön kiemelni azok előtt, akik ezt az érdekes kiállítást megnézik. A Hortobágy, a debreceni vásár, a Petőfi-költemények illusztrátora ő. Valaki azt mondaná: mért lett tehát bajor állampolgár, ha olyan igaz magyar vér esőrgödezik ereiben? Erre megfelelt Wagner maga:

— Meg akartam tartani — ugymond — a magyar honpolgári címet, de nem engedték. Pedig én nem akartam kilépni a magyar honosságból. De azt hittem, többet használhatok ha-

maga igazságtalanságáért, sem a maga igazságáért férfiasan helyt állani. Ennyi félszagséget nem bocsát meg a népek nemzisé.

BELFÖLD.

Magyarország Párisban. Lukács Béla, a párisi kiállítás magyar osztályának kormánybiztosa a párisi kiállítás vezetőségét tudvalevőleg értesítette arról, hogy a párisi lapok budapesti tudósítási tulzottságát alapvetően híreket közölték a magyarországi állítólagos mozgalomról. Lukács Béla úgy a miniszterelnök, mint a kereskedelmi miniszter nevében kijelentette akkor, hogy sulyt helyeznek arra, hogy Magyarország a párisi kiállításon ne csak résztvegyen, hanem méltó módon is helyet foglaljon a nemzetek versenyében. Erre az értesítésre Picard, a párisi kiállítás francia vezérkormánybiztosa távirattal felelt, amelyben mély köszönetnek tolmácsolását kéri eljuttatni a miniszterelnöknél és kereskedelmi miniszternél.

Meg voltunk győződve — ugymond a sürgönyben — hogy számíthatunk a magyar nemzet és közvélemény bölcsességére. Hasonló megnyugtató nyilatkozatokat kaptunk a világ minden tájáról; folytatjuk tehát a munkát a béke és haladás érdekében.

Hasonló köszönő telegramot küldött a párisi kiállítás vezérigazgatója is Lukács Bélának és tudatja vele azt is, hogy a kiállítás egyik palotája már elkészült és pedig a vízi-, vasuti- és középítkezési palota, melyre nézve a területkiosztás az egyes nemzetek közt már holnap megkezdődik.

Ankét a telepítési ügyben. A földmivelésügyi minisztériumban még az ősszel nagyobb értekezlet lesz, amelyen a telepítési s az ezzel összefüggő egyéb kérdéseket fogják megvitatni. Az ankét elé az általános kérdéseken kívül a magántelepítésre, az állami telepítésre és a parcellázásra vonatkozó kérdőpontokat is terjesztenek, amelyek ugyszólván kimerítik mindazt, ami a nagyfontosságú ügyben megbeszélés tárgya lehet.

A miniszter az országos gazdasági egyesületen és az erdélyrezi gazdasági egyesületen kívül a következőket hívta meg az értekezletre:

Gróf Andrassy Sándor, gróf Apponyi Albert, Asbóth János, Babics József, gróf Banffy György, Bartha Miklós, Barta Ödön, Baross Károly, gróf Batthyány Tivadar, Bedő Albert, dr. Bekics Gusztáv, Bernáth István, gróf Bethlen Pál, Berzeviczy Albert, Blaskovics Ferenc, Bujanovics Sándor, gróf Csáky Sándor, Dessewffy Aurél, Dessewffy Sándor püspök, Esesery Lajos, herceg Esterházy Miklós, Fejér Miklós, Forster Géza, dr. Gaál Jenő, Gajári Ödön, dr. Győrffy Gyula, báró Harkányi János, Hegedüs Loránd, Hieronymi Károly, Hoitsy Pál, dr. Incezy Pál, Jeszenszky Ignác, báró Jósika Sámuel, Justh Ferenc, Justh Gyula, gróf Károlyi Sándor, gróf Korniss Viktor, Kossuth Ferenc, Kristóffy József, dr. Láng Lajos, Lippich Gusztáv,

Lukács Antal, Lukács György, gróf Mailáth József, Makfalvy Géza, dr. Mandello Gyula, Miklós Ödön, Molnár Viktor, Nedecezy János, Orley Károly, Pallavicini Ede őrgróf, Papp Géza, Purgly Sándor, gróf Ráday Gedeon, Rákosi Jenő, Rónay Jenő, báró Rudnyánszky József, Sándor János, Semsey László, Szabó Imre, Szabó József, gróf Szapáry Gyula, gróf Széchenyi Imre, gróf Széchenyi Sándor, Szilassy Zoltán, Szily Pongrácz, gróf Teleki József, gróf Tisza István, Ugron Gábor, Vadnay Andor, gróf Wass Béla, Végth Arthur, Vészi József, Zeyk Dániel, gróf Zselenszky Róbert.

Pártértekezlet. A függetlenségi és 48-as Ugron-párt, helyesebben mondva, Ugron Gábor elbarátai, ma délelőtt a pártvezér lakásán értekezletet tartottak. Az értekezleten a párt elnökének, Bartha Miklósnak távollétében Ugron Gábor elnököt. Az értekezlet elhatározta, hogy a párt Ugron Gábor vezetése alatt testületileg jelenik meg október 6-án Aradon, a vértanúk sírjára koszorút tesz és ez alkalomból felhívja elbarátait, hogy Aradon minél számosabban megjelenjenek, másrészt, hogy az ország legkisebb községében is gyászünnepeket rendezzenek.

KÜLFÖLD.

Az osztrák válság. A bankprivilegium meghosszabbítása elintézett dolog lévén, a Thun-kabinet most már abban a helyzetben van, hogy a kiegyezés hátralevő részét is elintézte a 14. §. alapján, s azzal betöltötté misszióját és — elmeget. Ez az, amit Ausztriában minden oldalról várnak és ez lesz a kiinduló és fordulópontja az osztrák belpolitikának. Új kormányt sürgetnek mindenfelől, nevezetesen a csehek részéről, akik jobboldali pártminisztériumot akarnak, nem pedig hivatalnokminisztériumot. Pedig az átmeneti korszakra, amely alatt a nyelvkérdésben való megegyezésnek kell végbemennie, más, mint hivatalnok-minisztérium alig is képzelhető.

A válságot a *Národni Listy* mai esti lapjának *Válság előtt* című következő cikke jelzi:

Gyermekek bujdosni volna az, ha a jelenlegi miniszterválság tényleg titkolni akarnók. Tény az, hogy a válság még nem lépett akut stádiumba, de az akut válság küszöbön áll. A Thun-minisztérium nem ragaszkodik a tárcához. Ezt bizonyította a Thun-kormány Széll Kálmánnak hivatalba lépése alkalmával, ugyszintén ez év június havában a magyar kormányval támadt konfliktus alkalmával is egyenesen be fogja bizonyítani a közelebbi időben is.

A Thun-kormány határozott feladatra vállalkozott és a legsúlyosabb viszonyok közepett, amilyenek Ausztriában még soha sem is voltak, a legnagyobb feláldozással teljesítette ezt a feladatot.

Báró Chlumetzkynek Ischlbe hivatása az obstrukciós pártokban azt a vérmes reményt élesztette, hogy fel fogják áldozni nekik a kabinete. Az obstrukció azóta még inkább meg-

erősödött, különösen a reichstadti hadgyakorlatok után, amikor is különböző személyiségek és elemek a baloldali érdekekben közreműködtek.

Mindezek után azt lehet következtetni, hogy szeptember 24-ike Auszria politikájára nézve elsődrendű kritikus nap lesz, kritikusabb, mint a milyen az 1897. évi november 28-ika volt. (Akkor bukott meg Badeni.) Mi esendően és nyugodtan nézünk e nap elé.

Mint a *Politik* jelenti, Thun szombatosszabb ideig tanácskozott Lichtenstein Alfréd herceggel, az urakháza tagjával. A herceg egy idő óta kombinációban áll az osztrák miniszterelnöki székre. Lichtenstein politikájára konzervatív; testvére Lajos a keresztény szocialista-párt tagja.

Bécs, szeptember 20.

A kiegyezési törvényeket életbeléptető hátralevő rendeletek legközelebb fognak megjelenni. A N. W. T. értesülése szerint a kormány tagjai valamennyien aláírták még a hét elején a rendeleteket, amelyek a császári szentesítésre várnak. Most már ez sem késlethet, miután az Osztrák-Magyar Bank közgyűlése megerősítette a kormányval való megállapodásokat.

Guérin kapitulációja.

Budapest, szeptember 20.

A szélsőségek mindenha érintkeznek s a fenséget a nevelésgestől csakugyan alig választja el egy lépés. Alig érkezett híre Dreyfus szabadonbocsátásának és ezzel egyidőben a fennkölt szellemű Scheurer-Kestner halálának, s ugyanerről a melankolikus nevezetességű éjszakáról, amely egy rosszul sikerült tragédia végső mozzanatára borította jótékony leplel, azt is hírül adják, hogy véget ért egy komédia.

A zajos, mulatózó világváros közepén heteken át fennállott chabrol-utcai Guérin-vár kapitulált és Guérin ur, miután szabad menedéket eszközölt ki társainak, a legkomolyabb ábrázattal adta meg magát az államhatalomnak, amely, ha nem lett volna benne olyan kiváló érzék a groteszk komikum iránt, rég porrá omlaszhatta volna azt a furcsa várat.

Nem tette: hadd mulasson a nép.

A Dreyfus-ügy jól-rosszul befejeződött, a Fort-Chabrolnak tehát nem volt tovább értelme. Ezt gondolta magában a kormány is, mikor végre komoly intézkedéseket tétetett az antisemita kaszinó megostromlására, s úgy vélekedett a kiéhezett vezér is, mikor elszánta magát arra, hogy inkább kapitulál, semmint éhen vész és megkegyelmezvén a kormánynak, nem röpti a levegőbe magával és társaival együtt az egész épületet. Amilyen komikus volt az egész várhistoria, olyan kacagató maga a végső jelenet, a nagy rendőri és katonai hatalom kivonulása, hogy megostromoljon egy ürgulyukat. Simán folyt le a dolog és mi krónikás hűséggel és lelkiismeretességgel számolunk be a részletekkel. Szegény franciák! Egyszerre fosztották meg

zám művészetének, ha mint tanár működhetem az európai nevű bajor akadémián és segíthetem, támogathatom a magyar fiukat is. Nem volt más választás. Vagy visszatérek hazamba s leteszem az esetet, vagy pedig a külföldi akadémián magyar szívvel dolgozom idegen cégér alatt a magyar művészetért.

Wagneren csakugyan semmit sem változtatott a bajor polgári hitlevél. Amiről álmódzott, hogy meg kellene festeni s amit azután meg is festett, nagybárra magyar történelem, magyar nép. S abban a korban, sőt még ma is, egyebet nem vártak magyar művésztől. Még irodalmunk sem törül megszert magyar a formában, az előadásában, hogyan lett volna az a festészet, amelynek semmi, de semmi hagyomány nem szolgált talajul. Abban az időben s még ma is a fiatal művész a külföld mostereinél keresett oktatást. S ki oly erős, hogy el ne szédítene a világjáró művészeti szellem, legyen az éppen német, vagy akár francia. Mint ahogy ma a francia művészet hat festészetünkre és szobrászatunkra s az angol a műiparunkra, ugy hatott akkor a német, jobban mondva a müncheni szellem. Piloty iskolája kinyilatkoztatás számba ment, mindenki dicsőítette a merész realista uttörőt, aki életet adott, színt adott, drámaiságot adott az Overbeckek, Corneliusok skelétumma nyuzott művészeté után. Netessék azon mosolyogni, hogy Pilotyt realista uttörőnek mondtuk. Nem a mi véleményünk ez: a kortársaké. Amikor Piloty fellépett s jeles tanítványokat nevelt magának (köztük Wagner is), a kritika okosabb része elszédült és a természethez való nagyszerű visszatérést, a realizmus diadalát hirdette, akár csak mi a fiatalabb korunkban, Bastien-Lepage föltüntekor, kissé idősb kritikustársaink pedig a barbizoniak megjelenésekor. Bizony akkor a világ a Piloty művészetét realizmusnak, a természethez

való visszatérésnek mondotta. Ma mi nem tartjuk s ez azt bizonyítja, hogy a realizmus fogalma épp ugy változik, mint minden más jelszó. Wagner épp oly mohón fogadta magába ezt az akkor modern esatakiültást, akár a mi ifju művészeink a szecesszionistákét. Szabadulást és üdvösséget láttak ebben a jelszóban s becsületesen iparkodtak azt győzelemre segíteni. Wagner is, a maga módjára. Legrégibb korszakában a historia vonzotta, hisz ezzel a témával nyert mestere is merész ütközeteket és ez a téma mélyen benn lakozott magyar szívében. Nagy drámai jeleneteket választott ki magának: Zápolya és Izabella bucsuját, Mátyás diadalát Holubár felett, Dugovics Titusz hősi halálát. Velük híven eltalálta a kor történeti izlését. Később, amikor a nagy történeti látványosságok iránt megcsappant az érzék, a magyar népet foglalta le egész szeretetét. A Hortobágyi csikósa, a tősgyökeres magyar városok vásári jelenetei kerültek ábrázolásra. De a régibb művészi törekvések elbukkannak e témákon keresztül: mozzalmak, zsi-bongó élet elbeszélése, *die Lust zum fabulieren* érzék ki belőlük. Ennek köszöni azt is, hogy nagy hírnévre tett szert az illusztrátorok közt. Jellemzi ezt a drámai és elbeszélő művészetet, hogy majdnem minden képviselője messzi földön híres illusztrátor is egyuttal: Benezur, Lietzenmayer, Gabriel Max, Closs és mások. Ilyen Wagner Sándor is, aki ezt a kiváló tulajdonságát főképp egy Spanyolországot bemutató nagy díszműben, azután Petőfi illusztrálásánál érvényesíti. De minden képeben van valami az elbeszélő, drámai illusztrátorból: tessék például megtekinteni a Nemzeti Szalóban kiállított legnagyobb képét: a Karakói hidat Konstantinápolyban. A tárgy maga könnyen dekoratív előadásra csábítja a művészt: a zsi-bongó, tarka Kelet egy hidra tolu össze, kuszán, zava-

rosan, valóságos Babel. Ez a kép legalább ötven kisebb képre volna fölmetélhető, annyi benne az érdekes, frappáns csoport, annyi mindenféle van rajta élénken elmondva. Itt Wagner Sándornak, a dramatikus illusztrátornak keze és szeme dolgozott. Épp ilyenek az ő nagy panorámái. Wagner Sándort, az intim festőt, főképp vázlatából ismerjük meg. A 33-as számú lótanulmány, egy vázlat egy ókrösszekérhez s egy másik egy hármass fogathoz mélyen lekötik figyelmünket s bepillantást engednek a művész boszorkánykonyhájába annál is inkább, mert a vázlatok föltött ott lóg a nyomán támadt kész kép. Itt látni, mit keres a művész s hogyan jár a keze, amidőn még nem számít kép-hatásra. S épp itt, e vázlatoknál értjük meg, miért nevezték a Piloty-iskola virágkorában ama festést realiztíkusnak, a természethez visszatérőnek.

Egy fejezet ez a kiállítás a mi művészetünk történetéhez. A Piloty-hatások fejezete, a nagy magyar talentumok szakasza. Nézzék meg, a mai művészetünk ez elődei, hála füz minket hozzájuk. Mi, igaz, nem ezt a művészetet kultiváljuk, épp oly kevéssé, mint ahogy Wagner kultiválta volna, teszem Cornelius művészetét. De hisz sohasem arról van szó, hogy ki milyen irányban dolgozik. A kérdés csak az s minden időben csak az volt: erős talentum produkál-e jelentős, egyéni művet.

Wagner művészeté s a mai magyar művészet közt nagy a szakadás. De csak azért, mert senkisé próbálta meg a láncot megfűzni, amely abból a korból szépen lassan átvezet a mi korunkba.

Köszönjük a Nemzeti Szalónnak ezt az érdekes és fontos tárlatot. A művészt pedig melegen üdvözöljük hazánk földjén.

őket mindentől, ami iránt naphosszant érdeklődtek. Az *Affaires*rel együtt megdőlő a *Fort-Chabrol* is; most már csak az állami törvényszék tárgyalása van hátra, amelyen viszont fogják látni a kapitulált váruat; mert biz ő a Santé-fogházból, a hova ma hajnalban bekisérték, odakerült a vádlottak padjára. A komikumból még talán komoly dolog is lesz. Így változik minden ez árnyékvilágban.

Páris, szeptember 20.

Ma reggel valahára meg kellett volna történnie a Fort-Chabrol annyiszor hirdetett és mindig elhalasztott ostromának. Az ostromra nagy fegyveres erők, katonaság és rendőrség vonult ki, csak hogy a korai fölkeléssel kapcsolatos kellemetlenség kívül egyéb dolga nem akad, mert Guérin ellenállás nélkül megadta magát. Így tehát nem folyt vér és Guérin megadta ugyan magát, de nem halt meg.

A kapituláció részletei a következők:

Millevoye, a volt boulangista pártnak egyik vezérmembere, tegnap *Waldeck-Rousseau* miniszterelnöktől engedelmet kért arra, hogy Guérint meglátogathassa és vele a megadásról tárgyalhasson. *Waldeck-Rousseau* megadta az engedelmet és Millevoye hozzálátott közvetítő szerepéhez, amelynek azonban, úgy látszik, nem volt fogatnia, mert a részen levő újságírók éjjel két órakor Versailles felől műszaki katonákat láttak a Chabrol-utca felé sietni. A csapatokat néhány kocsis követte baltával, fejszével és csákánnyal. Néhány perccel később lovas és gyalogrendőrök vonultak fel. Ezeket nyomon követte a tüzoltó-ezred élén parancsnokával. A szomszéd utcákban is nagyszámú katonaság és csendőrség állott, amely senkinek sem engedte meg az ostromolt házhoz való közeledést. Megjelentek továbbá a főbb városi és rendőri hivatalnokok, köztük *Cochefort* rendőrbiztos is, akinek az a feladat jutott, hogy Guérint az ilyenkor szokásos módon háromszor felszólítsa, hogy adja meg magát.

Néhány perccel négy óra előtt egy rendőrhivatalnok így nyilatkozott egy újságíró előtt:

— Legyen nyugodt. Guérin pontban négy órakor megadja magát. Megtettük a szükséges intézkedéseket. Ezenfelül azt hallottuk, hogy Guérin Millevoienak azt mondta, hogy a rendőrség felszólításának nem fog engedelmessékedni, de a katonák felszólítására a hadsereg iránt való tiszteletből meg fogja magát adni.

Ezalatt minden eshetőségre, még a legrosszabbra is, megtették az előkészületeket. A ház közelében mozgó kórházat állították föl, hogy a sebesülteket azonnal kezelhessék. Ott volt két betegszállító kocsi is, hogy a sebesülteket kórházba szállíthassák. Még a városi kémiai laboratórium igazgatója is ott volt, aki tervet készített arra, hogy robbanó anyagokkal támadja meg a fort-Chabrolt.

De semmiféle erőszakos eszközre sem volt szükség. Negyedfél órakor reggel megjelent Lépine rendőrfőnök és megvizsgálta az előkészületeket. Egy újságíró kérdésre Lépine a következőket mondta:

— Sokáig azt hittük, hogy az okosság fog győzni, de csalódtunk. Ez a helyzet nem maradhat így örökké és azon a ponton vagyunk, hogy véget vessünk neki. Legkésőbb reggel hat óráig mindenek vége lesz.

A szokatlan látvány, bár kora reggel volt, igen sok kíváncsi embert csodított a Chabrol-utca környékére, de a rendőrség senkinek sem engedte meg, hogy az ostromolt ház közelébe jusson. Még az újságíróknak is a katonai kordonon kívül kellett maradniuk. Onnan látták, hogy Guérin testvére és egy másik internálnak rokona folytonosan járnak-kelnek a fort-Chabrol és a rendőrbiztoság épülete között, a miből azt következtették, hogy Guérinék önként akarják magukat megadni.

Az átadás reggeli négy órára volt kitűzve, de mert nem volt egészen biztos, a katonaságnak parancsot adtak, hogy erre az időre legyen készen az ostromra. A tüzoltók is készenlétben voltak, hogy esetleges tüzet eloltassanak.

Öt perccel négy óra előtt *Cochefort* rendőrbiztos az ostromolt ház kapujához lépett és háromszor felszólította Guérint és társait, hogy adják meg magukat.

Erre Guérin parancsot adott, hogy nyissák ki a kaput, aztán visszatérve az ablakhoz, kijelentette, hogy kész magát megadni, ha respektálják azt a követelést, hogy internált társait föltétlenül szabadon bocsássák.

A ház előtt álló katonatisztek arról biztosították Guérint, hogy társai a kapu kinyitása után szabadon elvonulhatnak.

A következő pillanatban kinyílt a kapu és Guérin kilépett az utcára, a rendőrtisztek rendelkezésére bocsátotta magát. A garde républicainének kapitánya átvette a foglyot, kocsiba ültette és elvitte a rendőrbiztosági épületbe, ahol rövid tárgyalás

könyvet vettek föl vele és vizsgálati fogságba tették. Millevoye elkísérte őt a rendőrségre.

Guérin tizennégy társát azonnal szabadon bocsátották. A háza bírósági pecsétet tettek. A katonák és a csendőrök elvonultak és ezzel véget ért a furcsa látvány, melyet egy világváros közepén béke idején egy ostromolt ház nyújt.

Fort-Chabrol harmincegy napig tartotta magát.

Páris, szeptember 20.

Minden előkészület meg volt téve, hogy Guérinék házáat reggel 4 órakor megostromolják. Ugy tervezték a dolgot, hogy műszaki katonák rést törnek a ház falába, amelyen a rendőrök behatoltak volna, hogy a bennlévőket letartóztassák. A házat körülvevő katonák tüzet adtak volna, ha az ostromlottak lönek. Reggel 4 órakor Guérin elhatározta, hogy megadja magát. Társai, akik ellen nem adtak ki elfogatósi parancsot, öt perccel előtte távoztak a házból. *Chanteloupe*, aki beteg, kocsin hagyta el a házat. Guérin a köztársasági gárdának egy századosa a rendőrfogházba és onnan a Santé-fogházba kísérte, ahol délelőtt 1/411 órakor vették át.

Páris, szeptember 20.

A rendőrfőnök ma délben átkutatta a Fort-Chabrolt. A pincékben erősen elrejtett cellákat talált, amelyekben Guérin a kézrekerülő rendőröket akarta elzárni.

A rendőrfőnök már napokkal ezelőtt megakarta ostromolni a házat. Eredetileg úgy tervezték, hogy a Fort-Chabrolt vízzel elborítják, de letettek erről, mert a szomszéd házakat feltették.

Páris, szeptember 20.

Az állami törvényszék által kiküldött vizsgálóbizottság délelőtt és délután folytatta az iratok vizsgálatát. A vizsgálóbizottság tagjai szigorú titoktartást tanusítanak.

Beranger, a vizsgálóbizottság elnöke a fogházba ment, hogy Guérint kihallgassa.

A házkutatást a Fort-Chabrolban abba kellett hagyni, a bűzhődt levegő miatt. Tüzoltókat hívtak, hogy a szobákat és pincéket kiszellőztessék.

Dreyfus szabadulása.

Budapest, szeptember 20.

Ötévi keservetes raboskodás után ma éjjel 2 óra 15 perckor kapta vissza szabadságát *Dreyfus* Alfréd, a volt francia tüzérkapitány. A rennesi katonafogházból nagy kerülővel kihajtatott a pályaudvarra, ahol a *Chateau-Brehain* és *Nantes* felé menő vonatra szállt. Kiséretében a *Dreyfus*-család egy tagja volt, elutazásakor pedig senkise volt jelen. *Dreyfus*né pedig ma délben hagyta el családjával *Rennes*t.

Dreyfus tulajdonképpen már tegnap délután lett szabad ember; ekkor érkezett meg *Rennes*be az államrendőrség feje, aki rögtön a katonai fogházba sietett, ahol *Dreyfus*t értesítette, hogy kegyelmet kapott. Azután megtette a kellő intézkedéseket, hogy a fogolyt azonnal kiszabadíttassa. Attól a pillanattól kezdve *Dreyfus* szabadon mozoghatott a katonai fogházban, a honnét csak a feltűnés kikerülése végett nem távozott el rögtön. A szerencsétlen ember egészségi állapota nagyon rossz. A vonat *Nantes* felé vitte, de ő a sirja felé vánszorog. Ha majd meghal, ismét fog róla beszélni az egész világ, amely most nem láthatja az ő haldoklását. A sirja mellett talán legádázabb ellenségeiben is föllázad a lelkiismereti furdalás és a részvét. Az áldozat sirjába temetik ellenségeik gyűlöletét is.

Páris, szeptember 20.

Dreyfus a katonai fogházból ugyanazon a kocsin ment a vasúthoz, amelyik annak idején *Rennes*be hozta őt. Több rendőrgyönggyel együtt szállott egy másodosztályú kupéba. A rendőrbiztosokat az ő őrizetére küldötte a rendőrprefektus.

A *Journal des Débats* írja, hogy *Dreyfus* a monakói herceg kastélyába utazott, mert tudvalegőleg a herceg még régebben meghívta őt.

Dreyfus gyermekei ma utaztak el Párisból Franciaországnak egy déli határszéli helységébe, amelynek a nevét titkolják.

Nantes, szeptember 20.

Dreyfus ma reggel 8 órakor testvére, *Dreyfus* Mathieu, egy rendőrfelügyelő és egy rendőr kíséretében ide érkezett. *Dreyfus* teljesen ismeretlen maradt és testvérel a Bordeauxba menő vonatra

szállt. A rendőrfelügyelő és a rendőr elkísérték őket a legközelebbi állomásig és ott kiszálltak, míg a két *Dreyfus* továbbutazott ismeretlen helyre.

London, szeptember 20.

A new yorki *Siegel, Cooper und Company* kiadó cég egy millió frankot ajánlott föl *Dreyfus*nek élményeinek leírásáért.

Az egész világsajtó foglalkozik a francia kormány kegyelmi tényével. Valamennyi ma megjelent londoni újság meglepéssel vesz tudomást *Dreyfus* megkegyelmezéséről s azt mondja, hogy nem mint kegyelmi tény, hanem mint *Dreyfus*t megillető reparáció érdemel figyelmet. A *Times* azt írja, hogy *Loubet* és *Waldeck-Rousseau* kegyelmi ténye bevalása annak, hogy a rennesi ítélet egyenesen ellentmondott a bizonyító anyagnak s hogy *Dreyfus*t igazságtalanul ítélték el. A *Standard* azt írja, hogy a művelt világ szerencsekívánata a hősközt, *Picquart*-t, *Hartmann*t és *Zolat* illeti meg, akiknek neve az emberiség történetében örök fényvel fog ragyogni.

Érdekes a párisi sajtó magatartása.

A *Figaro* üdvözli *Loubet* elnököt és a kormányt *Dreyfus* megkegyelmezéséért. Azt mondja, hogy a kormány jó tettet végzett, amely helyreállítja az ország békéjét. A *Lanterne* azt hiszi, hogy *Dreyfus* Dél-Franciaországba megy és ott várja be rehabilitálását.

A *Journal*, az *Echo de Paris* és a *Gaulois* éles hangon bírálják *Dreyfus* megkegyelmezését, amelyek szerintük sem ideje, sem föltételei nem voltak meg. Ezek a lapok azt várták, hogy nemcsak *Dreyfus*nak kegyelmeznek meg, hanem a kegyelmet kiterjesztik a *Dreyfus*-ügygel összefüggő összes ügyekre, valamint az állami törvényszék előtt folyó perre is.

HIREK.

A halál.

Oportó, szeptember 19. A nép zavarog. Az orvosokat, akik a pestis áldozatait felboncolták és dezinficiáltak, kövekkel hajigálták meg.

Az én halottamat ne bántsa senki, mert az én halottamhoz csak nekem van jussom! Enyém a kihűlt teste, én fogtam be a szemét és én nyujtottam neki az utolsó enyhítő italt. Senki sem mondhatja azt ezen a világon, hogy nem egyedül én vesztettem el! Én egyedül! Mert a többiek csak halottat látnak benne, az ország törvénye egy elföldelésre megérett polgárt, az orvos csak egy statust, a status lethalis-t, a halottas kocsis egy utast, a temetőr egy új vendéget. De én? Én az édes anyámat, az édes apámat, a feleségemet vagy a gyermekemet látom benne. Azért mondom hát, hogy az én halottamat ne bántsa senki, — ha mindjárt a fekete halál jött is éretem.

Ime a legszubjektívebb és évszázadokon keresztül legerkösebbnek tartott felfogás. A bárgyu szeretet az individuum iránt. Nem az iránt az élő egyén iránt, akinek még forr a vére, akinek még ver a szíve, s akinek agyában millió sejt csodálatos szövetségében gondolattá érlelődik a képzet s erjedésnek indul az érzelm, hanem a szeretet a kihűlt tetem iránt, amelyet rég letűnt korok pietisztikus ostobasága nevelt belénk s amely idők folyamán odáig fajult, hogy nem a meghaltak emlékéit őrizzük szentvedélyes szeretetünk minden erejével.

Mindezek után pedig nem esodálnám azt sem, ha adott esetben a nyugateurópai államokban is megdobálnák a doktorokat csak úgy, amint azt tegnap Oportóban megeselekedték. Nem esodálnám, mert a mi etikánk még mindig az egyén tultengő szeretetével váltja meg a világot s még mindig a közvetlen közeli körben lévő emberek jólétének előmozdítása az az ideál, melyet a templomok őrizői hirdetnek s melynek nevében kis és nagy költők természetik babérait a dicsőség szántó-földjein. Azok a vakmerők pedig, akik inkább megesuftják a tetemet, inkább felboncolják, szétvagdadják, inkább megfűstölük s inkább elszenvedtetik velük mindama kinokat, melye

ket elmúlt korok tanításai csak a pokol számára tartogattak, semmint hogy pietisztikus mérgületük árán egy beteggel százezreket mérgezzenek el, azok csakugyan vakmerő ellenlábásai a mai világ erkölcsi rendjének. Nem az oportói nép a hibás s nem volna hibás senki minélunk sem, ha adott esetben itt is megdobálják a jótévedőket. A hiba azokban van, akik még mindig nem azt tanítják, hogy a dogmáknak, az erkölcsi tantételeknek, a világot kormányzó lelkiismereti tanításoknak lépést kell tartaniok a tudomány fejlődésével, s akik még mindig azt hiszik, hogy olyan törvények is számot tarthatnak az örökkévalóságáért, melyek nem a természetből, hanem a skolasztika bölcsekedéseiből fakadtak. Az egész emberiség jóvoltáért ma még nem küzdhet senki, kinevetik érte, mert az erkölestan szent nevében jobban kell szeretni egy pestises tetemet, mint tízezer egészséges, élő embert.

Amíg az új rendet nem tanítják egyebütt, mint a klinikákon, addig Oportóban is, egyebütt is meg fogják dobálni az orvosokat.

G—a.

Budapest, szeptember 20.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Szeptember 15-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatásuk a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **A király veszedelmében.** Szükszavu távirat jelenti *Meránból*, hogy a király és *Ferenc Ferdinánd* főherceg a fürdőhelyre való bevonuláskor komoly veszedelmében forgott. Az udvari hintó lovai ugyanis megbokrosodtak a közönség ovációkódó paripákat. A király nem vészelt el lélekjelenlétét. Kiugrott a kocsiból, utána a főherceg is. Szerencsére semmi baja sem esett a felségnek, sem *Ferenc Ferdinánd* főhercegnek. A közönség éljenzése elnémult a veszedelem látára, de aztán még erősebb volt a lelkes tüntetés. A király a főherceggel a helytartó kocsiján folytatta útját.

— **Prága új érseke.** Bécsből táviratozza tudósítónk, hogy báró *Skrbenzky* Leó, az oltmúzi káptalan prépostját, Prága érsekévé nevezték ki. Az új érsek 1863 július 12-én született.

— **A király *Meránban*.** *Klagenfurtból* táviratozzák, hogy a király ma reggel hat órákor *Klagenfurtból* *Ferenc Ferdinánd* főherceg kíséretében *Meránba*, a tartományi ünnepre utazott. Elindulása előtt a hadgyakorlatok fővezetőségének tagjai és a tábornokok a kastély udvarán gyülekeztek, ahol a király az egybegyűlt tiszték felé fordulva, köszönetét és elismerését nyilvánította báró *Deek* tábornoknak, a vezérkar főnökének a gyakorlatok sikerült és tanulságos rendezéséért és céltudatos vezetéséért, majd a fővezetőség tagjainak mondott köszönetet farságos és eredményes működésükért. Ezután a vezérkar főnökének és a csapatfőfelügyelőnek kezét nyújtva, a többi tisztektől katonás üdvözléssel búcsuzott. Mikor a vonat elindult, a jelenlévők lelkes hoch-kiáltásokban törtek ki. *Fraydenegg* lovag, tartományi főnök, a tartomány határáig kíséri az uralkodót. Ő felsége Dél-Tirolba utaztában negyedóraig időzött *Ober-Drauburg* állomáson és fél 11 órákor érintette a tartomány határát. A pályaudvaron a pap-ság, a hivatalnokai kar, a testületek és nagyszámu közönség várta az uralkodót. Ő felségét, aki több hivatalos személyt megszólított, megérkezésekor és elutazásakor nagy lelkesedéssel üdvözölték. *Meránba* utaztában minden állomáson nagy néptömeg várta az uralkodót és lelkesen üdvözölte, amint az udvari vonat keresztülröbögött. Itt említjük meg, hogy a *Klagenfurti* hadgyakorlatok alatt nagy szerencsétlenség történt. Tegnap ugyanis egy ágyú feldőlts több tüzért maga alá temetett. Az ágyú egyik katonának a mellét tépte föl, egy másiknak pedig a felső combját zúzta össze. Ő felségét, mint a táviratok jelentik, nagyon lelkesen fogadták a zászlókkal, diadal-kapukkal feldíszített *Meránban*, ahová délután 5 órákor érkezett meg. Megérkezését mozsárdurrogás jelezte, a zenekar pedig *Gotterhaltet* játszott. A király és a trónörökös azonnal a pályaudvar előtti térre mentek, ahol a közönség lelkes hoch-kiáltásba tört ki. A király elléptetett a testületek és egyesületek sora előtt, majd *Ferenc Ferdinánd* főherceggel a közönség meg-megújuló ovációi mellett a rotten-

steini kastélyba hajtatott, ahol *Ferdinánd Károly*, gróf *Thun* miniszterelnök, báró *Dupuati* kereskedelmi miniszter is várta. *Ferdinánd Károly* főherceg, mint háziur üdvözölte az uralkodót, aki azután számos személyiséget megszólított, kérdézősködve az árvíz-katasztrófa felől is. Este 6 órákor a fényesen díszített Erzséberg Johan szállóban ebéd volt, amely után ő felsége megjelent a népszínház előadásán.

— **Schneider attasé beteg.** *Lucernből* érdekes távirat érkezett. Arról szól a hír, hogy *Schneider* ezredes, a volt osztrák-magyar katonai attasé, akinek neve a Dreyfus-perből ismeretes, ott súlyosan megbetegedett. Az ezredes *Weidenhofból* érkezett *Lucernbe*, hogy *Bright-kórja* ellen orvoslást keressen. Az orvosok *Schneider* ezredes állapotát nagyon aggasztónak tartják.

— **Hegedűs miniszter a vallásos nevelésről.** *Debrecenből* sürgönyzik: A magyar protestáns irodalmi társaság ez évi nagy- és közgyűlésének különös érdeket kölesznözt *Hegedűs* Sándor kereskedelmiügyi miniszternek a jelenléte, ki ez alkalommal családjával együtt jelent meg *Debrecenben*. Az istentisztelet után a nagygyűlést megelőzőleg a miniszter a tisztántul kerület esperes karának tisztelgését fogadta, kiket az őz *Kiss Áron* püspök és gróf *Dégenfeld* főispán vezettet.

Az ülést *Gyurácz* püspök nyitotta meg s a díszelnök üdvözlétre *Hegedűs* miniszter felelt. Beszédében a tudomány, a vallás és az erkölcs harmóniájáról szólt s többek közt a következőket mondta:

— Azért jöttünk *Debrecenbe* most, hogy a tudományt, a vallást, az erkölcsöt harmóniában és minden fellegősnak, minden izlésnek, minden érdeknek megfelelő alakban és hamisítatlan valóságban széthordjuk a nép között és a nemzet minden rétegébe. Óriási nagy feladat ez! Nagy feladat, nagy nehézség ez főleg akkor, — ami, fájdalom, gyakran, korszakokként előfordul — amidőn azok, kik hivatalosan a tudományt, a vallást és erkölcsöt képviselik, fejlesztenek, az ezek közötti ellentétek kifejtésére fordítják erejüket és figyelmüket, és az ellentétek kifejtésében látják önállóságukat, tudományukat, fevilágosodottságukat. Azok a tulhajtások, melyekben a vallási fanatizmus megakart akadályozni a tudomány fejlődését, ellenkező tulhajtásokkal találkoztak. Találkoztak a tudomány és szocialisztikus mozgalmak ateisztikus törekvéseiben, amelyek meg szökték semmissé a vallásokat, az erkölcsöket abban az öntelt hitben, hogy mindent pótolni tudnak ezüknék racionális okoskodásai által. Pedig jól tudjuk, ennek következménye volt az, hogy, amint egyfelől a vallási fanatizmus a legvégtetesebb eredményeket idézte elő, úgy a tudomány elbizakodottsága azt a hitet keltette fel, hogy a tudomány esődt mondott. A tudomány esődt fog mondani mindig ott, ahol nincsen talaja világi tudomány számára. Nem fog esődt mondani, hanem termékenyítőleg hat ott, ahol biztos talajon fejleszti kutatásait és nem akarja ostromolni a hit oszlopait. Milyelt a tudomány arra vetemedik, hogy az égnek kaput döngteti, vagy a hit oszlopait ostromolja, esődt fog mondani. Igen örvedetes jelensége korunknak az, hogy már kezd a határ világozódni, körvonalozódni. A tudomány lemond azon aspirációkról, melyek körébe nem tartoznak és kezd visszatérni a saját birodalmába, amelyet, hogy sok fejtegetésbe ne bocsajtkozzam, a tudomány egyik legnagyobb bajnoka, *Linne* természetűdős jelölt meg. A mikor ő, a botanika atyja, kiment a nyílt mezőre, első dolga az volt, hogy letérdelt és hálát adott Istennek, azután vizsgálta a növényét gyökerétől spórájáig s minél többet vizsgálódott, annál többször hajtott térdet.

Szükségünk van arra, hogy a tudomány, a vallás és erkölcs, főleg a mai korban, kezét fogjanak és erőknek nem ellentetes, hanem harmóniában való működésére, a tereken és feladatoknak világos elkülönítése mellett a párhuzamos haladásra meglegyenek a feladataik, mert a nép közé a legfőbb tudományt és a legtisztább erkölcsöket nem vagyunk képesek a mai világban sem másként bevinni, mint a vallás segítségével. A vallás a jelenlegi és jövő élet szankciójával ellátott szent ital; abba csepegtetjük az erkölcs keserű cseppjeit: akkor is az lesz az édes, mézes élet forrása.

A miniszter beszédét többször szakította meg a kitörő taps és éljenzés.

Délután két órákor bankett volt, melyen az első felköszöntőt *Hegedűs* miniszter a királyra mondotta. A miniszter *Gyurácz* püspök és *Simonffy* polgármester után újra szólott és *Debrecen* város polgárait és asszonyait élte. Délután megnézte a kereskedelmi akadémiát, a királyi táblát, a kefégyárt, a gőzmalmot és az államasuti gépjavitó műhelyt. Azután családjával együtt résztvett a *Bika* szálloda disztermében rendezett hangversenyen. Hangverseny után a vasúthoz hajtatott és családjával együtt fél 11 órákor Szalontára utazott.

— **Petőfi emléke.** *Szegedről* táviratozzák, hogy a város törvényhatóságának mai közgyűlése *Bekefi* Antal bizottsági tag indítványára egyhangulag elhatározta, hogy a száradkái sugár-utat *Petőfi* emlékére *Petőfi Sándor-sugárutnak* nevezze.

— **Protestáns gyűlés Szarvason.** *Szarvasról* táviratozzák, hogy ott vasárnap tartják meg a protestáns egyetemes gyamintézet közgyűlését. A vendégek, köztük *Sárhány*, *Baitk* és *Zelenka* püspökök s a protestáns egyházi és világi élet kiünöségei szombatn érkeznek *Szarvasra*.

— **Szeptember végén.** *Gergely* pápa nap-tára szerint holnap megkezdődik az ősz; itt a hervadás, az elmulás ideje. A madarak elszállanak és a levelek lehullanak, úgy mint már eddig is minden áldott évben, ha nem is annyiszor, mint a poéták megírták.

Mert a poéták mindnyájan szeretik az ősz, a levelek hullását, a természet halála napját. Az ősz köd jótékonyan borul a haldokló Szépségre, aki szegényli meztelenséget és elhervadt bájait. A szél, jöllakott, hűtlen udvarlók módjára, könnyelműen fűtörészik a kopasz ágak között, mintha nem is ő csökölgatta volna szerelmes susogással néhány hónap előtt a fakadó fiatal virágokat.

És a föld érzi, hogy vége a szép napoknak; fázik, didereg, mert már kihűlt a vére; mindenki elhagyja: madarak, virágok, az emberek is beljebb húzódnak a nagy háztömbök közelébe, hűtlen szeretője cinikusan fűtörészik, csak az abszolút jóság, az ég szánja meg néha, néhány könnyet hullatván rá: permetező őszi esőt.

Miért szeretik a poéták mindnyájan az ősz, miért szeretik mindnyájan az elmulás idejét, amely állítólag a halálra, a mulandóságra emlékeztet? Miért sétál az, aki csak hideg borzadályl gondol a halálra, boldogan, dudarászva a hervadó erdőben?

Mert nem a halált hozza eszünkbe a leperegő falevél, és nem a sirra emlékeztet a zizegő avar, hanem akkor érezzük igazán a benünk lüktető életet, amikor körülöttünk sirba dől, elenyészik minden. Mert büszke önértellettapossa a sárgult levelet cipőszarkával a természet ura! Diadalmas érzéstől dagad a melle, amikor látja pusztulni körökörül a természetet és azt mondhatja magában:

— Ime mindez meghal, de én megmaradok! Ezért járjuk szivesen a haldokló erdőt, ezért fűtörészünk versenyt a hűvös őszi széllel, mert érezzük magunkban az ifjúságot, az erőt, mikor mindent megfakított a végelgyengülés, a halál.

Ezért vesz erőt mindenkin sejtelmes fájdalom. Értelhetetlen bu, mikor a tavasz bevonul. Mert irigyljük a fakadó rügyeket, a felseledő virágokat az ő abszolút ifjúságukért. Mert győtrővé érezzük, hogy vénebbek vagyunk a környezetünknl és sóhajva mondjuk magunkban:

— Ime, ők most kezdik az életet, melynek mi már a közepén tartunk; ők most érik meg az első tavaszt, mikor mi már Isten tudja hanyadikát éljük!

Ezért felületes érzés az a melankólia, mely az őszi képteményekben megszóal; felületes érzés, melyet itt-ott elfojt a titkos öröm, a diadalittas ujjongás a magunk életképességén! . . .

Isten veletek lepergő falevelek, Isten veletek elhervadt virágok, elkorhadó ágak, lehullott gyümölcsök; Isten veled szegény, haldokló nyár; Isten veled, te elmész, mi megmaradunk!

— **Kirándulás egy üdülőhelyre.** *Dr. Schermann* Adolf fővárosi tisztí főorvos kezdeményezésére és vezetésére alatt a fővárosi tisztí és kerületi orvosok, valamint a belügyminisztérium közegészségügyi osztályának vezető férfai *Bath* Károly és *Raisz* Gedeon osztálytanácsokkal az élükön, a napokban kirándultak a dr. *Martin* Sándor jeles ideg orvos tulajdonát képező és előnyösen ismert *Margittiget-üdülő* helyre. *Margittiget* a főváros közelében, Pomázról félóránira fekszik, és elragadóan szép vidéke mindenkiné megnyeri tetszését. Az előkei társaság üdvözlésére *Czapó* Loránt főszolgabíró is megjelent *Margittigeten*. Az üdülőhely célszerű szervezése és beosztása, az üdülőház kényelmes és díszes berendezése, a fürdőintézet, a vízvezeték, az ebédő és társalgóterem, az erdei sétálo utak, valamint az intézet vezetésében érvényesülő irányelvek a tekintélyes szakemberekből álló társaság részéről általános elismerést arattak. A tanulságos és érdekes kirándulás fehér asztalnál végződött, ahol dr. *Martin* Sándor, *Czapó* főszolgabíró és dr. *Schermann* Adolf főorvos mondottak lelkes felköszöntőket.

— **Amerikai püspök Budapestén.** *Wattmann* F. Edward *chicagoi* katolikus püspök egyházi és iskolagyűnk tanulmányozása végett Budapestén időzik. Az amerikai vendég ma délelőtt megtekintette az érsek-utcai füiseköt, amelynek épületében van az inasiskola és a vendéglősök szakiskolája is. A püspököt nagyon meglepte az a praktikus beosztás, hogy egy épület három iskolának szolgál s e mellett mégis olyan példás tisztaság van benne, amilyenhez, az ő szavai szerint, még Amerikában sincsenek hozzá szokva. Tetszett a püspöknek az iskolaszobák nagysága, melynek méreteit pontosan föl is jegyezte. Meghallgatta az egyik osztályban a hittani oktatást. Megszemlélte a vendéglősök szakiskolájának nagyértékű ezüst- és porcellánedény és evőeszköz gyűjteményét. Végül *Valler* Károly igazgatóknak megköszönte a kalauzólást és elismerését kifejezve, tavozott az iskolából.

— **Az ideai hadgyakorlatok alkalmával ő cs.** és kir. fensége *Ferenc Ferdinánd* főherceg asztalán a pilseni polgári serfőző világhírű gyarmányait szolgálták föl, melyeket *Mezeu* és *Társ* budapesti cég szállított.

— **Az új kőbányai plébános.** A közvélemény széles rétegeiben örömteljes visszhangra talál a főváros mai közgyűlésének az az eseménye, hogy ott tulnyomó többséggel *Hock János* országgyűlési képviselőt választották meg kőbányai plébánosnak. A közgyűlés e határozata elismerése *Hock János* fényes tehetségeinek és azoknak a nagy érdemeknek, amelyek a művészetek és a tudomány népszerűsítésének szolgálatában tisztelettel tették az aranyzajú pap nevét. A főváros törvényhatósága tudatában volt annak, hogy amiért *Hock János* ezen a téren oly izzó lelkesedéssel fáradozott, az első sorban Budapestnek, Budapest művészi életének vált hasznára, mi mellett méltányolta az illusztris jelölt ritka szónoki képességeit és a felebaráti szeretetnek, a vallási türelmességnek azt a melegét, amely *Hock János* minden tettéből és minden munkájából kiárad. Egyéniségének e kitüntető vonásaihoz csatlakozik egyházához való rajongó odaadása, amely mindaddig csak a politikai viszonyok visszasságára miatt nem találta meg az őt méltán megillető teret. Az egész főváros valláskülönbség nélkül büszkén vallhatja immár *Hock János* a magának és első sorban Kőbánya lakossága, amely annyi lelkesedéssel szállt sikra *Hock János* jelöltsége mellett. A kőbányaiak nem is fogják csatlakozni országos nevű plébánosukban; lelkükben hűségese gondolójuk, bőles tanácsadójuk lesz mindenkor és lelkesedésétől, munkabírásától méltán várhatják azt a lüktető erőt, amely virágzásra emeli a főváros egyik legnépesebb kerületét. Igaz szívvel üdvözöljük a mai plébánosválasztás alkalmából mi is, akiknek *Hock János* lelkes, odaadó társuk volt munkájukban, annak az olvasóközönségnek nevében is, amelynek mindig legnépesebb érzelmeit szólatlatta meg ragyogó tollával.

— **Jókai nászútja.** A költő- király ifjú nejevel, mint már említettük, Bécsbe utazott és három napot töltött ott. *Bécs*ben írják, hogy *Jókai* barátai s a bécsi írói gárda színe-java hiába kísérlette meg, hogy *Jókai*val beszélhessen. Az új házaspár senkit sem fogadott s a három lakosztályból álló szállásukba a cselédségen kívül senkinek sem volt szabad belépnie. Az ebédet is lakásukon szolgálták föl s csak estefelé indultak el hazuról sétára. És látni lehetett a Grabenen és a Kärntnerstrassén *Jókai*t, karján a sugárzó arcú, ifjúságú és erőtől duzzadó nejevel; *Jókai* nagyon vigkedvűnek látszott; élénken társalgott feleségével és annak megjegyzéseit mindenkor boldog mosolygással kísérte. Egy kirakat előtt hosszabban álldógálltak s ekkor néhány magyar egyetemi hallgató megismerte a költőt. Szájáról szája járt a sétálók közt, hogy *Jókai* itt van. De *Jókai* csakhamar betért egy mellékutca és sietve igyekezett a kíváncsiak tömege elől. Bécsi tartózkodásuk utolsó estéjén *Jókai*ék az operába mentek. Egy földszinti páholyból hallgatták végig *Mignon*t. Természetesen itt is fölismerték őket és a látósvék szárai szegeződtek a szépséges asszony felé. Tegnap végre elhagyta Bécsot s az expresszvonattal Velencébe utaztak, hogy ott zavartalanabban tölthessék a mézes heteket.

— **A közoktatási tanács ülése.** Az országos közoktatási tanács állandó bizottsága e hó 19-én tartotta a nyári szünet után első ülését *Beöthy Zsolt* elnöklése mellett. Napirenden volt a középiskolai tantervi utasítások átdolgozása, amit ennek a tantervnek befejezett revíziója tesz szükségessé. Az állandó bizottság határozata szerint a mai utasítások egészben véve fenn tartandók s változtatások csak ott teendők rajtuk, ahol ez elkerülhetetlenül szükséges. Kimondta az állandó bizottság, hogy a gimnáziumok és reáliskolák számára külön-külön utasítások szolgálnak ugyan; de ezek a revidált tanterveknek megfelelően lehetők egyöntetűek legyenek. Az utasítások átdolgozására az állandó bizottság középiskolai tanácsokat kér fel, akik a tanács középiskolai szakbizottságával egyetértésben végzik a reájköz bizott munkát, a közös tanácskozásokon megállapítandó elvek és módzatok szerint. Az állandó bizottság legközelebbi ülésén megkezdődik a tanítóképző intézetek revidált tantervének tárgyalását.

— **Pisztolypárbaj.** *Kolozsvárról* táviratozzák, hogy ott ma délután pistolypárbaj volt *Bónis István* országgyűlési képviselő és *Czobel Albert* közt. *Bónis* segédei *Szekula Ákos* és *Paska Zoltán*; *Czobel*é *Vári Elemér* és *Halmágyi Lajos* honvédfőhadnagyok voltak. A párbaj a fenesi határban ment végbe. A felek egyszer löttek, de sebesülés nem történt. Párbaj után *Czobel* sajnálatát fejezte ki *Bónis* előtt, mire a felek kibékültek.

— **A kereskedelmi miniszter Iglón.** *Hegedűs Sándor* kereskedelmi miniszter szombaton *Iglóra* utazik, hogy vasárnap jelen lehessen a kassa-oderbergi vasút által emelt internatus felavatás-ünnepén. *Falk Miksa* a kassa-oderbergi vasút első-igazgatója fogadja a minisztert. Ezután *Igló-Füreden* bankett lesz, amit a város és a kassa-oderbergi vasút rendez a miniszter tiszteletére. Este a miniszter és a társaság *Münich Aurul* orsz. képviselő vendégei lesznek.

— **A gyermekvédők kiállítása.** A gyermekvédelmi kiállítást, amelyet a közönség nagy érdek-

lődése folytán szeptember 26-ig meg kellett hosszabítani, tegnap és tegnapi napon összesen 1196-an nézték meg, köztük 269 fizető. E számban nem foglaltatnak bent az iskolák növendékei, akik most már délelőtt és délután egyaránt dímentesen látogathatják a kiállítást, ha tanáraik, illetve tanítóik vezetése alatt jelennek meg. A kiállítást reggel 9 órától este 6-ig szakadatlanul, tehát a déli órákban is nyitva tartják.

— **Megtört sokákok.** A tavasszal — mint annak idején megtört — a szántóvai sokákok közül mintegy 1600 görög-katolikká lett. Az áttért sokákok közül azóta mintegy 200 már visszatért a római katolikus egyházba, mert a józanabb rész már belátta követeléseit jogtalanságát. A sokákok ugyanis azért lettek görög-keletieké, mert nem akarták tűrni, hogy templomukban az ő szerbnyelvű prédikációjuk után vasárnaponként magyar prédikációt is mondjanak a felszaporodott magyar katolikusok számára. Azt is emlegetik, hogy az ideiglenes templom nem tetszett nekik, amelyet Brankovics patriárka csak évek múlva fog egy végleges templom építése által pótolni. Ez a templom egy bérházban van, egyszerű és minden dísz nélkül való s ez a nagy egyházi pompához szokottakot nép igényeit nem elégíti ki.

— **Akaszd föl magad, Drumont!** Az *Aurore* ez alatt a cím alatt értesíti olvasóit — *Jókai Mór* házasságáról. Az egész közönség kilenc sor és el van benne röviden mondva *Jókai* házasságának a története. De a címe: *Pends-toi, Drumont!* Hogy miért? — a jó Isten tudja. Nagyon haragszik Drumontra az *Aurore* s ezért — úgy látszik — minden alkalmat megragad, hogy öngyilkosságra szólítsa föl.

— **Az elhagedült hozomány.** A *Chimay* hercegnő példáján buzdulbatott *Raime* grófné, aki szenvedélyes szerelemre lobbant egy cigányprimás iránt. A *Grand Cafféban* hozta a bánatosan szép magyar nőtákat *Baki Gyula* s a grófnő szíve tüzet fogott. Meg is egyeztek abban, hogy házasságot kötnek, de a primás előbb a grófnő 100,000 forintját szerette volna megkaparítani. Elmondta a grófnőnek, hogy szeretne Magyarországon egy nagyobb birtokot vásárolni, amelyet most 100,000 frankért vehetne meg, később azonban csak 800,000 frankért kapná meg. Hosszas rábeszélés után a grófnő átadott a primásnak 75,000 frankot; másnap pedig *Baki Gyula* nem jelent meg a *Grand Cafféban*. Eltűnt Párisból s a kétségbeesett grófné rémülten hallotta, hogy cigányának felesége is van Magyarországon és így el sem vehette volna. Följelentette *Bakit*, de a ravasz primást nem tudták elfogni. Azért mégis elitelték három évi börtönrre. A grófnő pedig szomorúan gondolhat vissza a bánatos nőtákra és sirathatja elhagedült hozományát.

— **Felfedezett hegylánc.** *Pétervárról* táviratozzák azt a nagyérdékű hírt, hogy Közép-Afrikában új hegyláncot fedezett föl egy expedícióban járt orosz huszárszázados, amelyről eddig a leghíresebb geográfusok sem tudtak semmit. Erre nézve a *Ruszkij Invalid* a következőket írja: *Bulatovics* testőr-huszárszázados, aki a dél-közép-afrikai abessziniai expedícióban résztvett, olyan helyeket járt be, amelyekben európai ember még nem járt és az Omo folyó nyugati partján északról dél felé húzódó, néhány száz versztnyre terjedő hegyláncot fedezett föl, amelyről a tudósok eddig semmit sem tudtak. Noha már azelőtt is kutattak ezen a vidéken, az északi szélesség 7-ik fok és a Rudolf-fé között, továbbá az Omo folyó és a Nilus között lévő nagy terület mindaddig ismeretlen maradt. *Bulatovics* asztronómiai megfigyeléseket tett, pontos térképet készített utjáról és számos hely geográfiai helyzetét meghatározta. *Miklós* cár *Bulatovics* kívánságára megengedte, hogy a most felfedezett hegyláncot *II. Miklós* cárról nevezzék fel. A hegylánc északi szélesség 8°30' és keleti hosszúság 36°30' között van.

— **A székess-főváros legújabb tervrajza.** Az *Eggenberger*-féle könyvkereskedés kiadásában a napokban hagyta el a sajtót székess fővárosunk legújabb tervrajza, amely egyszerűsége és környékét is feltünteti. Az újabb építkezések és szabályozások a néhány év előtt megjelent tervrajzokat hasznavehetlenekké tették s így e tervrajz megjelenésének bizonyára mindenki örül. Az új épület telkének s a belváros szabályozásának, ugyszintén a külsőbb részeknek a legújabb időben végbement nagyarányú építkezéseknek, általában székess fővárosunk az utóbbi 3-4 évben történt meszerül fejlődésének hű képét nyújtja ez a tervrajz. A külső kiállítás meglepő szépsége, a szöveg áttekinthetősége s a kifogástalan színnyomás *Kogolovics* és Társa Magyar földrajzi intézetét dicseri. A tervrajz 80 krajczár bolti áron minden könyvkereskedésben kapható.

— **Küldöttség a miniszternél.** Az Eötvös-alap országos tanító-egyesület e hó 21-én, esütörtökön délelőtt 10 órakor tiszteleg küldöttségleg *Wlassics Gyula* közoktatási miniszternél. A küldöttség, amelynek tagjai reggel háromnegyed tízkor találkoznak a minisztériumban, a Tanítók házára vonatkozó jelentéseit és kérelmét terjeszté elő a miniszternek.

— **Semmi sem új a nap alatt.** Ben Aki-bának bőles mondása a Dreyfus-ügy alkalmából is igaznak bizonyult. Mostanság sok hasonló esetet elevenítették föl, a *Figaro* tegnapi számában *Cornely* emlékeztet egy pörre, amely hetven év előtt izgatta föl Franciaországot éppen olyan mértékben, mint ez idő szerint a szerencsétlen tüzerkapitány esete. Akkor is, mint a jelen esetenél, tíz évi börtönrre ítélték „enyhítő körülmények betudásával” egy tisztet olyan büntényért, amely enyhítő körülményeket nem ösmer. La *Roncière* Emilulánus-hadnagyot, *La Roncière Le Noury* tengernagy öccsét azzal vádolták, hogy éjnek idején erőszakkal behatolt de *Morell* tábornok leányának hálószobájába, akit meggyalázott, majd megölni akart. *La Roncière* elfogták és a végtárgyaláson Páris leghíresebb három ügyvédét lehetett hallani: *Berryer*, *Chaux d'Est-Anget*, meg *Odilon-Barrot* (ez utóbbi a vádolt ellen), végül pedig *Dupin* főállamügyészt. Az esküdtek a közvélemény nyomása alatt vétkesnek mondták ki a vádoltat, de lelkiismeretük megnyugtatóra enyhítő körülményeket állapítottak meg. *La Roncière* tíz évi börtönrre ítélték el, éppen úgy, mint *Dreyfus*, — ellenben elengedték neki az akkor még divatos pellengér elé való állítást. A közönség csakhamar két pártra szakadt; az egyik rész főhőborodással kiabált, hogy az esküdtszék egy nagy gonoszról íránt tanusított elnézést, a másik párt pedig tiltakozott az esküdtek gyáva ítélete ellen. *La Roncière*nek le kellett ülnie büntetését, és csak 1843-ban engedte el neki *Lajos Filíp* király a még hátralevő két esztendő. Csak 1849-ben rehabilitálták a volt ulánus-hadnagyot és pedig *Odilon-Barrot* jelentése alapján, aki valaha, mint ügyvéd, ellene a magánvádat emelte és akiből időközben — igazságügyminiszter lett. Kitűnt, hogy *Morell* kisasszony históriában szenvedett és az egész históriát egyszerűen kitalálta. 1852-ben *La Roncière*t kinevezték gyarmatügyi parancsnoknak, egyben megkapta a becsületrend lovagkeresztjét. Megjött, bár elég későn, a rehabilitáció.

— **Rablógyilkosság Berlinben.** A berlini lapok érdekes részleteket közölnek arról a rablógyilkosságról, amelynek hétfőn hajnalban *Luigi Valentini* szobrász áldozatul esett. *Valentini* az ugynevezett egyesületi ház kertjében levő kétemletes házban lakott. A gyilkosok esti tíz órakor — még a kapuzárás előtt — osontak be a lakásba, ahol állandón senki sem tartózkodott, mert *Valentin*nek csak takarítónője volt, aki nem tartózkodott állandóan a lakásban. A szobrász az említett éjszakan — mint rendesen — éjjel után tért haza. Egy negyed három órakor csengették a kerti kapun, amelyet a háziszolga kinyitott két fiatal embernek. Minden bizonyítással ezek gyilkolták meg a szobrászt, akit hajnalban lakása lépcsőházában halva találtak. A tettesek jól tudták, hogy a szobrász azzal nagyobb összeg pénzét kapott. A gyilkosoknak még nincsenek nyomában, noha a háziszolga jó szemleleirást adott arról a két fiatal emberről, akik hajnalban eltávoztak a házból. *Luigi Valentini*, noha már 45 éves volt, szerencsével udvarolt az asszonyoknak. Több férjes asszonyt elcsábított, még pedig csupa magas termetű, hatalmas külsejű asszonyra vetette ki hálóját. Ezek a hölgyek most nagyon meg vannak riadva, mert a rendőrség azt hiszi, hogy a gyilkosoknak cimborája volt *Valentini* valamelyik kedvese és sorra felkutatja a porosz rendőrség kiméletlenségével a szobrász régi és új viszonyait. Egész csapat ilyen asszonyt hallgattak már ki.

— **Non plus ultra.** Egy amerikai lapban a következő figyelmeztetés olvasható:

FIGYELMEZTETÉS.

Nem ajánlhatjuk eléggé olvasóink figyelmébe a *Brugh-szekta* lelkeszeivel szemben tanusítandó óvatosságot. A mult hétfőn is megtörtént, hogy a nevezett szekta egy lelkesze, miután egy hívenek földáta a halotti szentséget, annak aranyóráját, láncát és nyolc ezüstkanalát elvitte.

A *White-szekta* tagjai.

Szép is az, amikor az amerikai szekták így küzdenek egymással...

— **Garázda farkasok.** *Lugosról* táviratozzák, hogy *Pestyere* község környékén tömegesen mutatkoznak a farkasok. Eddig három gyermek esett áldozatul a fenevadaknak. A helyszínrre sietett *Győrffy szolgabíró* is megtámadták a vadállatot, úgy hogy csak nagy küzdelem után sikerült elmenekülnie. A megye nagy hajtóvadászati rendelt el.

— **Házasság.** *Kisvágy* Ármán fővárosi kereskedő október 1-én tartja esküvőjét *Schüller Paulával*, dr. *Schüller Zsigmond*nak, a *Pester Lloyd* szerkesztőjének leányával, a dohány-utcai izraelita templomban.

Heisler Ferenc Siklósról eljegyezte *Tolnauer Teréz* kisasszonyt *Veliskovcéról*.

Herskovits Simon kalocsai kereskedő eljegyezte *Grünfeld Paulina* kisasszonyt, *Grünfeld Mór* gabonakereskedő leányát.

— **A villamosok.** Eddig minden ember káromkodott, mikor olyan helyre érkezett, ahol a városi villamos és a közúti villamos találkozójelye van. A helyett, hogy a becületés tiz krajcárján tovább vitték volna, új jegyet kellett váltania s nem tagadhatta meg magától, hogy arra ne gondoljon, hogy ezek a villamosok alighanem haragszanak egymásra, mert különben miért ne egyeznének meg barátságosan a publikum javára. Ma kibékültek a villamosok s remélhetőleg kibékült a publikum is. A nagy békülési aktus betetőzéséül a földalatti villamoson a zónarendszert honosították meg olyképpen, hogy két részre osztották a vonalat. Aki az oktagon-téri állomáson száll be, akár kifelé megy, akár befelé, ezentul csak hat krajcárt fizet. Tiz krajcárt csak az fizet, aki ezen az arkimedeszi zónaponton áthalad. Az átszálló forgalom ügyében kiadott értesítés a következő:

A budapesti városi villamos vasut részvénytársaság hálózata és a budapesti közúti vaspályatársaság alább felsorolt vonalai között ez év október hó 1-én életbelép a kölesönös átszálló forgalom. Átszállásnak lesz helye: 1. a nagy-körut és a kerepesi-ut keresztelésében, 2. a nagy-körut és az üllői-ut keresztelésében, 3. a Kálvin-téren, 4. a Boráros-téren, 5. a Váci-körut és Podmaniczky-utca keresztelésében. **Viteldíjak:** A nyugati pályaudvartól vagy a Boráros-térről a nagy-körut és kerepesi-utot át a Városligetig, arénáig, Szászaházig, józsefvárosi teherpályaudvarig vagy a Nemzeti színházig 10 kr. A nyugati pályaudvartól a nagy-körut és az Üllői-utot át a Ludoviceumig, vagy Kálvin-téreg 12 kr. A Népszínházról a nagy-körut és az Üllői-utot át a Ludoviceumig, vagy a Kálvin-téreg 10 krajcár. A Boráros-térről a nagy-körut és az Üllői-utot át a Ludoviceumig 10 krajcár. A Baross-utca végétől a Baross-utca és a Kálvin-téren át a Károlykaszárnyáig, vagy a Közvágóhidig 10 krajcár. A nyugati pályaudvartól a nagy-körut és a Soroksári-utcaán át a Közvágóhidig 10 krajcár. Az Akadémiától az ugynevezett Podmaniczky-utcai vonalon és a Váci-körutot át a Kossuth Lajos-utcaig 10 krajcár. A Városligetből a Podmaniczky-utcaán és a Váci-körutot át a Kossuth Lajos-utcaig 12 krajcár.

— **Tetőtűz.** Nagy tűz volt ma estefelől Budán. Az első kerületben levő *Toldy Ferenc-utca* 16. szám alatt levő ház zsinideje tetőzete gyuladt ki s a lángok pár negyedóra alatt felemészítették az egész tetőzetet. A ház *Czerkovitz* Sándorné, akinek a háza több ezer forintra rug. A tűzet hamarosan észrevették és ki is vonult több fővárosi tűzörség, de a tetőt már nem lehetett megmeníteni az elpusztulástól. Eddig még nem tudják, hogy miként keletkezett a tűz, de a rendőrség a vizsgálatot megindította.

— **A Margitsziget viz alatt.** A Margitsziget jóformán egészen víz alatt van. Csupán a feltöltési munkálatok során épített 7 méter magas plató és az alsó vendéglő környéke áll még szárazon. A sziget többi részén feltöltözhatatlanul szárgulid keresztül az áradat. A hidépítési munkálatoknál a munkások lakásait már körülvette a víz s az irodahelyiségnek a padlóját föl kellett szakratni. Apró csatornák szelik keresztül az irodai épület egyes szobáit s a beszivárgó vizet az épület négy sarkán négy szivattyúval merik vissza a Dunába. Az irodai épületet körtöltéssel vették ugyan körül, de a körtöltés átázott és alulról fakad föl a víz. Holnap reggelig már a gépház is víz alá került.

Az áradat a felső vendéglő környékén tört be a szigetre. Teljesen ellepte a sziget körül emelt töltéseket, a sziget egész szélességét s az alsó vendéglő fölött mintegy 30 méter távolságban sekélyessé válva megakadt.

Az alsó vendéglő fölött levő vizszállító kezdve föl a felső sziget legesucsáig egy víz minden. Csak csónakon lehet közlekedni. A vizállás 20 centiméterrel magasabb, mint a három év előtti augusztusi árvíz volt. El van öntve a kertészeti telep is, csak az újabb épületekben, amelyek magasabban állnak, van még vízmentes hely. Ide szállítják most az utolsó huszonnég órában megmentett drága disznóvénnyeket. A felső szigeti kikötőház egész ablakig uszik a vízben. A fürdő-épület terraszának csupán a virágai látszanak ki a szennyes hullámok alól. A forrásmedence karimája mélyen a víz alatt van s a margitszigeti viz töltötgető helyiségét is ellepte az áradat. A felső vendéglő szintén uszik. Már a legfelső lépcsőfokot érik a hullámok. Most a padlófő felszedésén dolgoznak, mivel biztos számítás szerint

legkésőbbben szombaton délig negyven centiméter magas víztömeg fog az egyes helyiségeken áthömpölyögni. Az alsó vendéglő terraszán négy lovat és hat fehér csacsit helyeztek el. A jámbor állatok fölő, amelyek a margitszigeti viz szállítása révén fővárosszerte ösmereletesek, a vendégek számára készített napellenző erkélyváznat mélyen lebocsátották, hogy a szegény párák az eső ellen védve legyenek. A négy ló meg a hat fehér csacsi magas önzérettel toporzékol a vendéglő mozaik-teraszán s boldogan ropogtatja a friss szigeti sarjút.

— **Elhunyt altábornagy.** Bécsből táviratozzák, hogy *Zsöldos Ferenc* altábornagy ma délelőtt ott meghalt. Budapest és több vidéki magyar városnak is jól ismerték a derék katonát, aki éveken át a honvédség soraiban szolgált vezető állásokban. Onnan került már mint tábornok a közös hadügyminisztériumba s ott csoportfőnök volt. Mint ilyen több delegációban részt vett s rendszeren ő adta meg a kért felvilágosításokat a magyar delegáció tagjainak. Ilyenkor sokszor elárulta fogyatékos szóbeli képességeit, de mindenkor feltűnt nagy szakismerete és rendkívüli jártassága a hadügyi igazgatás legkomplikáltabb kérdéseiben is.

— **Aki mindig remél.** Ha inog a köztársaság, reménykedik a trónkövetelő. Ahányszor csak egyet zölkken a francia republika szekere, fölragyog orléansi Fülöp arca. Most is... A Párisban most folyó pör során érdekes dolgok derülnek ki az orléansi herceg reményeiről. Nyáron azt mondta Marienbadban, hogy közelebb jutott céljához, mint valaha. Most kedvező az alkalom, a köztársaság iránt megrendült a bizalom. Elérkezett a cselekvés ideje, de elhamarkodnia semmi sem szabad. Azt is mondta, hogy *Gallifet* tábornoknak családott. Még két év előtt azt hitte róla, hogy rojalista. Most pedig egész testtel állt ki a köztársaság védelmére. Szóval ez a reménye meghalt. De született egy másik. És ez így megy tovább...

— **Gran-Debrezin-Klausenburg.** Kaptunk egy ugynevezett képes levelezőlapot, amely *Kanitz C.* és fia budapesti intézetéből került ki s a következő érénnyelk dicsekszik: a neve: *Correspondenz-Karte*, alatta, igaz, ott áll ez is: *Levelező Lap*. A címzés lapján egy csomó német jelzés. A képes levelezőlap képtárgya a magyar címer, nagy formában, arany, ezüst, veres nyomásban, mellette egy térkép, magyar-német aláírással, hogy itt Magyarország mutatódik be. A térképen pedig olvassuk a következő városokat: Gran, Debrezin, Klausenburg, Tynau, Schemnitz és a többi. Minden város neve, mint az az előzményekből várható volt, német. Nos hát, nem hiszszük, hogy ennek az ügyetlen germanizálásnak bárki is felüljön. Figyelmeztetjük rá a magyar közönséget és annak a törvénynek öreit, amely meghatározza, hogy mi módon szabad a magyar nemzeti címerrel és koronával sáfárkodni.

— **Öngyilkos gyáros.** Bécsből jelentik, hogy nagy feltűnést keltett az a hír, hogy a *Cundé* nevű festő- és tisztítógyár tulajdonosa, *Hetsching Rikárd* öngyilkossá lett. Hetschinget mindenki vagyos embernek gondolta. Két héttel ezelőtti elűnt Bécsből s nem tudták nyomára akadni. Szeptember 11-ikén Regensburg mellett kifogták egy holtestet a Dunából s a halottban ma ráismertek az elűnt gyárosra. Hetschingnek Budapesten is volt fióküzlete.

— **Elegáns utitársnő.** Egy furfangos zsebmetszőnő keresett már régóta a fővárosi rendőrség. A derék hölgy elegáns toalettben, a vasutakon követte el szélhámoskodásait, míg végre most rajta-vezetett. *Wagner Jules*ának hívják s többször volt már lakója a börtönöknek, de az újabb időkben is temérdek vasuti zsebtolvajlás terheli a lelkét. Egy fővárosi gyáros, aki idősebb ember, a mult héten Gődöllőre utazott. Pécelen egy elegánsan öltözött asszony szállt a kupéjába. Az ismeretség hamarosan létrejött. A gavallér gyáros gyorsan megtudta, hogy a szép asszony boldogtalan s most meg akarja magát bosszulni és elutazott néhány napra, hogy jól kimulassa magát. A gyáros ajánlatot tett, hogy szívesen elkíséri és gondoskodik mulatságról. A szép asszony az ajánlatot szívesen fogadta és a gavallérral elutazott Bécsbe. Két nap mulva az öreg gyáros arra ébredt, hogy a szép asszony kirepült és sehol sem találta meg. Ez nem lett volna nagy baj, de a pénztárcája, amelyben hat darab ezres bankó volt, szintén elűnt. A gyáros a jeggyűrűjét csapta zálogba, ezen a pénzen hazajött és itt jelentést tett az

esetről a rendőrségnek, amely a szélhámos asszonyt tegnapielőt Jászberényben letartóztatta.

— **A rendőrség szaporítása.** Az új bünvádi eljárás, amely tudvalevőleg a jövő esztendőben lép életbe, nagyobb tevékenységet ró a rendőrségre. A főkapitány ennek megfelelőleg a büntügyi nyilvántartási osztályt helyesebb alapon akarta szervezni és szükségesnek tartja, hogy a különösebb képességet és nagyobb felelősséget igénylő új munkakörhöz két új tanácsosi és négy kapitányi állást szervezzenek. Szükséges volna azonfelül a kisebb állások megfelelő szaporítása is. Ebből azonban nem lesz semmi, mert az új költségvetési törvényjavaslathat a pénzügyminisztérium és a számvétség és belügyi tárcánál másfél milliót törölt. Az új bünvádi eljárásal kapcsolatos összes javaslatokat, némely kisebb állás-szaporítástól eltekintve, szintén törölték és a büntügyi nyilvántartás vezetésére is csupán egy kezelőtiszt alkalmazását javasolták. A rendőrtisztviselők között ez nagy szomorúságot okozott, mert az új bünvádi eljárásnál szükséges szaporításoktól várták, hogy mostoha előléptetési viszonyaik javuljanak.

— **Főlakasztotta a fiát.** Párját ritkító kegyetlenségről kapunk hírt a főváros szomszédságában levő *Albertfalva* községből. Egy *Nagy János* nevű ember kilencéves fiát valami kis dolog miatt összekötözte és felakasztotta. Csoda, hogy a gyerek nem halt bele ebbe a fenytékbe. Most élet-halál közt fekszik egy budapesti kórházban. Az eset részletei a következők:

Nagy János vasárnap délután 9 éves *János* nevű fiát elküldte a Duna partján épült ugynevezett *Kutyavillába*, hogy onnan valamit hozzon neki. A fiu késett, egy jó órával később jött vissza. *Nagy János* egy darabig türelmesen várta a fiát, de aztán nagyon megharagudott. Haragja tetőpontjára hágott, amidőn a fiut kosszedni látta, de csak lassan. A lakásba futott és egy hosszú kőtelet hozott ki. Amikor a fiu az udvarba lépett, hirtelen oda rontott hozzája és leírhatatlan átkozódások között e szavakkal fogadta:

— *Meghalsz nyomorult!*

A nélkül, hogy bevárta volna, hogy fia védekezék valamivel, hogy mi okból késett, *nehiesett és és a kötéllel kezét-lábát összekötözte, majd a félelemtől elalélt a fiu a fákamrába cipelte.*

A mi aztán következett, arról a pestvidéki törvényszékhez ma beérkezett és dr. *Bucz* Lajosnak kiosztott aktákon szóról-szóra ez áll:

„... aztán ledobta az összekötözött gyermeket a földre és egy szöglet vert a falba. Mikor ez megtörtént, saját, édes gyermeke nyakára kötélből hurkot csinált és a gyermeket felakasztotta. A kötél azonban nem volt erős eléggé és így leszakadt a teher alatt. Erre a vadember nadrágszíját oldotta le és újra felakasztotta fiát.”

A gyereket a szomszédok vágták le, az apát pedig, miután tegnap reggelig bujdosott, a csendőrök kerítették kézre.

— **A lejtőn.** *Bottlik* Lajos nyugalmazott vasuti irodaigazgató a napokban jelentést tett a rendőrségnek, hogy *József-körut* 71-73. szám alatt levő lakásának ajtaját valaki átkules segítségével feltörte és a lakásból értékpapirokat, ékszerket és ruhaneműket rabolt el. A rendőrség megindította a nyomozást, és kiderült, hogy a betörést *Bottlik* unokaöccse *Somogyi István* volt segédjegyző követte el *Palásty* Agoston és *Hüller* Agoston faóer kereskedő segédek segítségével. A betörőket a rendőrség ma délelőtt letartóztatta. Kihalgatásuk alkalmával mind a harman beismerték tettüket.

— **Rablógyilkosság az országuton.** *Sátoralja-Ujhelyről* táviratozzák tudósítónk, hogy *Radoczy* Gyula és *Szenecz* Károly eszmadiákat, akik a tokaji vásárról hazatérőben voltak, Mád és Tállya között rablók kifosztották. A rablók *Radoczyt* meggyilkolták, *Szenecz* és a feleségét pedig félholtra verték. A csendőrség a rablógyilkosokat hét rátkai sváb személyében elfogta.

— **A hivatalos titok.** *Quirinus Nofri* olasz szocialista képviselő rávette a közmunkák minisztériumának egyik hivatalnokát, hogy adjon ki neki egy pár hivatalos okiratot, amelyek a vasuti tisztviselők-ről szóló információkra vonatkoznak. *Nofri*, aki a vasuti tisztviselőket így akarta a szocializmusnak megnyerni, az *Avanti* című lapban közzétette az okmányokat. Amde póruljárt, mert a vasutasoknak nem imponált, őt pedig pörbe fogták és a római törvényszék hivatalos titok elárulása miatt 11 havi és 20 napi börtönnre ítélte.

— **Öngyilkosok.** *Wagner* Ferenc bicskei születésű 23 éves szigorló mérnök ma egyik kerepesi-utí fogadóban melibe lőtte magát és életveszélyesen megsebesült. A mentők a Rókus-kórházba vitték. — *Hotovli* Frigyes budapesti születési 41 éves vasesz-

LODEN	Iskola-öltöny	3.50
LODEN	Flu-mencsikoff	7.—
LODEN	Férfi-köpeny	12.—
LODEN	Kocsis-köpeny	10.—
LODEN	Havelok	8.—
LODEN	Rövid kabát	8.—
LODEN	Vadász-öltöny	16.—
LODEN	Turista-öltöny	14.—

Sacco vattával bélelve	6.—
Szörme-sacco	10.—
Vadász-sacco	9.—
Vadász-bunda	18.—
Kocsis-bunda	20.—
Utazó-bunda	35.—
Szörme-mencsikoff	40.—
Gazdászati bunda	16.—

RENDELJENEK CK

a „TIROLI“-nál

JUSTITZ LEOPOLD

szpecialista loden-öltönyökben

Bécs, IX., Währingerstrasse 48.

Mintákat és képes árjegyzéket ingyen és bérmentve.

LODEN
LODEN
LODEN
LODEN
LODEN
LODEN
LODEN
LODEN

tergályos az éjjel Népszínház-utca 14. szám alatt levő lakásán sósavat ivott. A segítségül hívott mentők életveszélyes belső sérülésekkel vitték a Rókus-kórházba. Tettének okát nem tudják.

Áradások.

Budapest, szeptember 20.

A nagy veszedelem, amelyet csaknem minden esztendőben oly megdöbbentő következtetéssel hazánkra zúdítanak a Duna megáradt hullámai, még nem múlt el egészen. Pozsonytól lefelé apadást jelentenek ugyan, de a felső Duna mentén még folyvást kétségbejuttat erőfeszítéssel küzd a nép a medréből kiszabadult vízar ellen, sőt most már Budapesten alul is vesztérhes napok kezdődnek a partmenti községekre. E válságos napokban biztatást meritünk magyar népünk józanságából, vállvetett munkájából, a hatóságok és főleg népszerű földmivelésügyi miniszterünk céltudatos intézkedéseiből, de mindennekefelett a gondviselés jóságából, amely most is el fogja hártani hazánkról a félelmetes csapást.

(A fővárosban.)

A fővárosnál a víz már tegnap óta az alsó rakodóparton van, sőt itt is folyton emelkedik. A dunagőzhajózási társulat raktárai mind vízben állanak, s közöttük lakóikkal járnak-kelenek, hogy a még ott hagyott holmit szárazra vigyék. A fővárosnál tegnap óta 33 centimétert emelkedett a víz s mai magassága 633 centiméter. A többi vízállások a földmivelésügyi minisztérium vízrajzi osztályának jelentése szerint a következők:

Schärding 280, Passau 548, Linz 330, Stein 426, Bécs 470, Pozsony 748 cm., Komárom 665 cm. (töltésszakadás következtében kulminál), Esztergom 620, Nagy-Maros 572, Budapest 633, Ercsi 536, Duna-Földvár 485, Paks 549, Baja 579, Mohács 557, Gombos 450, Ujvidék 334, Zimony 292, Pancsova 247, Bázias 240, Drenkova 214, Orsova 282 centiméter.

Az országos vízipártási igazgatóság vízrajzi osztálya az árvízről a következő hivatalos jelentést adta ki:

(A Csallóköz veszedelme.)

A Csallóköz mentén még folyvást dagad a Duna vize és ma délelőtt tizenegy órakor Csicsó község mellett keresztülszakította a véggátat és víz alá borította a Csallóköz egész vidékét. Kárba vesztett négy nap megfeszített munka minden eredménye. Az alispán a nemes-őcsai főszolgabíró haladéktalanul kirendelte a vész színhelyére. Az ármentesítő társulat intézősége táviratilag kérte a földmivelésügyi minisztert, hogy Pozsonyból, esetleg Gönyőről kőanyagot szállíttasson Győrszigetre, hogy a védekezési munkálatokat, a mennyire lehetséges, folytathassák. A földmivelésügyi miniszter táviratilag intézkedett is már ebben az értelemben. Ugyancsak gátszakadás volt ma délelőtt tizenegy órakor a Nagy-Megyér mellett fekvő kulcsolthi határban is, ahol szintén nagy a veszedelem. E gátszakadásnak következtében a vízáradás csak lassan emelkedik és pedig addig, míg az elöntött területeken a víz magassága el nem éri a Duna vízállásának magasságát. Mihelyt a magasságot eléri az elöntött területen a víz, a veszély lefelé növekedni fog.

Fokozza a bajt a Vág folyó áradása is, amely ma már elöntötte az udvari járás községeit.

Irsa község lakossága a község körül a védelmi munkálatokat éjjel-nappal folytatja, hogy a víznek a községbe való behatolását megakadályozza, dacára a nagy erőfeszítésnek, azonban a víz már a község külső házainak falait csapdossa árával. A vágbalparti ármentesítő társulat gátjainak megvédése céljából ma Sándornál az összes közérő és a katonaságot összejűjtötte, hogy itt teljesíthetők legyenek a legsürgősebb védelmi munkálatok.

Ordódy Pál miniszteri tanácsos kérelmére a Becsali csárdánál levő és az ottani gátszakadás alkalmával kiküldött honvédek közül 11 embert Lándorra rendelték. A védelmi munkálatokat most már a vágbalparti ármentesítő társulat a Nyitra folyó mentén is teljesíti. Komárom vármegye alispánja, minthogy a Vág az Érsekújvár és Komárom közti vonalat részben elöntötte, a forgalmat e két város között rendeletileg beszüntette és ugyan- csak rendeletileg kompp segítségével végezteti, és e célból nagyobb közérőt is rendelt ki.

(A szigetközi gátszakadás.)

A szigetközi társulat nagyduai töltése tegnap este 7 óra tájban átszakadt és a kiömlő víz mintegy 25.000 hold területet árasztott el, veszélyeztetve Révfalu, Kisbajcs, Nagybajcs, Bácsa, Vámos és Vének községeket. Nagyszámu utászkatonát küldtek a veszélyben forgó községek lakosságának megmentésére. A Rábaszabályozó-társulat ráccamentai töltése Pinyédnél szintén szakadt és ha a régi kanyar mentén a vizet elfogni sikerül, mintegy 2000 hold elárasztása várható.

Győr, szeptember 20.

A Szigetköz ismét elpusztult. Ez a szomorú hír érkezett az éjjel Győrbe. Tegnap este a Nagy-Duna-Medvénel a töltést elszakította 20 méter szélességben és ezen a nyíláson keresztül tödült az ár a Szigetközre, Szabadin, Vámoson át Révfalu, Győrsziget és Győr város felé. A töltés átszakítása folytán Győrnél éjjeli 1 órakor apadni kezdett és ma esti 8 óráig 40 centimétert apadt. A műszaki közlegok ennek ellenére újabb 70 centiméter áradást várnak Győr alatt holnap reggelre, mikorra a medvei szakadáson át tödülő víztömeg Győrhez ér. A vészbizottság még az éjjel elrendelte és fogantatosította az egész töltésvonalon a nyugtatók emelését. Az alispán Győrszigetre, Révfaluba és a szomszédos községekbe újabb 1600 katonát és egy század utászt kért Pozsonyból. A Szigetköz lakossága Győrbe menekül, ahol az iskoláépületekben helyezik el őket. Az előadások szünetelnek. Győrszigetenél a püspöki Takótöltés tegnap beszakadt s az ár az ideit termést tönkretette. Győrszigetnek és Révfalunak ma lesz a kritikus éjszakájuk, mert a töltések átztak s a víz sok helyen átszivárog. Mindkét községben kizárólag katonaság dolgozik a védekezési munkáknál. A Győrrel szomszédos Pinyéd község is az éjjel merült víz alá. A lakosságot Győrbe szállították. Győrbe egész nap tödült be a menekülő nép. Az időjárás derült s csendes, ami valóságos szerencse. Este 8 órakor a vízállás 639 centiméter volt.

(A rettegő Esztergom.)

Esztergom, szeptember 20.

Az árvízveszedelem által fenyegetett lakosságban óriási pánikot idézett elő ma hajnali négy óra tájban az a jelentés, hogy a Duna szennyes hullámai áttörték a Serfőző-sáncot. A megdagadt folyam egész éjjel nőtt, míg végre a rohanó ár hajnali 4 óra 7 perckor áttört a Serfőző-sáncot. A permanens vészbizottság intézkedett a fenyegető veszedelem elhárítására. A készenlétben álló utászkatonák gátat rögönöztek a beható ár ellen. A Duna vízállása este 6 órakor 624 cm., de még folyvást árad.

Esztergom, szeptember 20.

A gátak alig tudnak már az árnak ellentállni. Wurm alezredes a vész helyéről egy tisztet küldött a laktanyába katonai segélyért, mert a kivonult katonaság a folytonos munkától kimerült. A laktanyában nem lévén elegendő katonaság, az ügyeletes tiszt riadót fuvattott. Az összeállított csapat gyorsított menetben kivonult a vész helyére, hogy a katasztrófát megakadályozza, amely minden pillanatban beállhat.

— Éjjel egy órakor.

A veszély a víz folytonos áradása folytán nőttön nő. Az ár minden pillanatban áttörheti a gátakat. A vészbizottság épp most (éjjel 1 órakor) elhatározta, hogy a népet katonai fegyveres erővel rendeli a gátakhoz, mert a köznép botrányos indolenciát tanusít. A katonaság a folytonos munkától teljesen ki van merülve.

(Budapesten alul.)

Komoly napok következtek a Csepelszigetre, amelynek egy részét már elöntötte a megáradt Duna. A szőlőgazdák rettegve látják, mint pusztul el egész évi munkájuk eredménye. Budafoktól Kelenföldig a vasuti töltést valóságos tenger ostromolja, de eddig nincs veszedelem, bár sok szőlő is víz alatt van, de remélhető, hogy a víz nem sokára eltakarodik. Tétlenül az éjjel elöntötte a víz az erdő jó részét, ugy hogy csak a magasabban fekvő erdészlak áll szárazon. Érdén a víz egészen az országutig hatolt, fenyegetve a község főutcáját is, a községházát már el is zárta a közlekedéstől. Ha a víz emelkedik, alája kerül a pestis megszűnésének emlékére emelt kétszáz éves kápolna is, mely már most is, mint egy kis sziget áll a tengerrel nőtt Dunában. Az áradás meghaladja az 1897-iki ár magasságát és ha még tovább növekszik, meg fogja közelíteni az 1838-iki vízállást, amelyből ma csak körülbelül egy méter hiányzik.

Mohács, szeptember 20.

Tegnap óta 55 centiméterrel áradt a Duna. A veszedelem a városi és szigeti részen egyaránt növekvőben van. Tornyay alispán állandóan Margita szigeten tartózkodik, ahonnan Darányi miniszter utasításait végrehajtja. Hatszáz ember dolgozik a kiegészítő gátak emelésén. Dumaszekeső, Bata és Kölked községeket szintén veszedelem fenyegeti, ugyszintén Frigyes főherceg birtokait, ahol Toldy városbíró egyelőre kielégítőknök találta a védekező munkálatokat.

(Hivatalos jelentés.)

A földmivelésügyi miniszter a hozzáérkezett hivatalos jelentések alapján a helyzetről ma a következőket közli:

A szigetközi és alsó-csallóközi ármentesítő-társulatok töltésein tegnap este, illetőleg ma délelőtt bekövetkezett és megerősített nyert töltésszakadások elfogása. azoknak ro-

hamos terjedése és a csicsói vízáradásnál be-tödülő víz nagy esése miatt, sajnos, nem fog sikerülhetni és a már jelzett, mintegy 50.000—60.000 holdnyi területek viz alá fognak kerülni. A társulatok működésüket a még épen maradt töltések megvédésére összpontosítják. Mihelyt a víz a főmederben lepad, a kitödült víz leeresztése és a szakadások helyeinek eltömése iránt az intézkedések meg fognak tétetni. Révfalu községét az ár még el nem érte és ha a már megindult apadás gyorsabb lesz, erélyes védelemmel remélhetőleg sikerülni fog a különben gyenge méretű községi körtöltést és a községet megvédeni. A csicsói szakadáson kitört árvizet lokalizálni nem lehet; mert különben Csicsó, Füss és Nagymegyér községek teljesen elárasztatnának. A földmivelésügyi miniszter rendelkezést megtörténtek az intézkedések arra, hogy kellő számu utász katonaság megfelelő felszereléssel, továbbá a gőzhajózási társaságok nélkülözhető gőzsei, uszályai és deroglyei mentési célokra a veszélyeztetett községek rendelkezésére álljanak, továbbá, hogy a köves hajók a szakadások helyeire küldessenek. Győr város árvédelmi intézkedéseinek főfelügyelőre a földmivelésügyi miniszter újabban Bertalan Lajos osztálytanácsost küldte ki; a Rábaszabályozó társulathoz pedig, hol a védelem erősebb mérvet öltött, Száz Géza műszaki tanácsost küldte ki.

Budapesten alul eddig nem jeleztek bajt, remélhető, hogy a felső szakaszon bekövetkezett szakadások itt a helyzetet annyiból javítani is fogják, hogy a vízállás a várt magasságot nem fogja elérni, hanem 20—30 centiméterrel azon alul fog maradni.

Tetőtűz — veszekedéssel.

(Tűzoltók civakodása.)

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, szeptember 20.

Ma délután parázs kis veszekedést rendeztek a tűzoltók Budán. E célra azonban nem a gyakorlóteret választották, hanem a Toldy Ferenc-utcat, ahová nem mulatságból mentek, hanem tüzet oltani.

A dolog a következőképpen történt:

A Toldy Ferenc-utca 12—14-ik számu házában ma délután tetőtűz ütött ki. A tűzoltóságot azonnal értesítették az esetről s a második kerületi tűzörség szerkoosijai vágatva el is indultak a tűz színhelyére. A közelben állomásozó Ganzgyári tűzörség azonban hamarabb ért az égő házhoz, és kompetencia kérdését nem tekintve azonnal hozzá is látott az oltáshoz derék őrpáncsnokának, Bard Mátvásznak vezetése alatt.

Alig esavarták föl azonban a szivattyukat, s alig szívített a lángok közé az első vizugár, trombitálva, vágatva érkezett meg a II. kerületi tűzörség. A tűzhöz közel levő vízcsapokat már elfoglalták a Ganzgyári tűzoltók, s így a városiaknak hamarjában nem jutott szerep.

Erre Szany István, a II. kerületi tűzörség őrpáncsnoka odalépett a Ganzgyáriak parancsnokához, és követelte, hogy csavarják le a szivattyukat a csapról.

— Nem engedem meg — válaszolt a parancsnok — hisz azalatt léeg a ház!

A városi parancsnok csak nem engedett s követelte, hogy adják át helyüket a Ganzgyáriak, ami lényeges idővesztést okozott volna.

A dolognak ugy lett vége, hogy Bard kijelentette, hogy semmiesetre se csavartatja le a szivattyukat. Erre a városiak dühösen otthagyták, s más oldalról ostromolták meg szivattyuikkal a házat.

Ernyi az egész.

Még még az, hogy a városi tűzoltók, akikre egyébként még sohse volt panasz, jobban tennék, ha nem veszekedéssel, hanem tűzoltással foglalkoznának az égő házak eljött. Utóvégre is hatáskörü összeközesek miatt nem szabad az oltásnak késnie. A kár így is huszezer forint. Talán néhány ezer forint árát meg tudták volna menteni, ha veszekedés helyett azonnal az oltáshoz fognak.

FŐVÁROS.

(*) Serly és a Vigadó. Serly Lajos a Vigadó-ból orfeumi hangversenytormet akar csinálni. Erre vonatkozólag tett legalább ajánlatot a fővárosnak Berlinből, ahol most tartózkodik. Ajánlatában arra kéri a fővárost, hogy a Vigadó adja neki öt évre bérbé. Bért ugyan nem fizet, hanem a tiszta jövedelem felét odaadja a városnak s biztosan hiszi, hogy ez a fél jövedelem több lesz az eddig fizetett bérnél. Serly nyolcvanhat muzsikussal akar naponkint klasszikus és népszerű hangversenveket rendezni, ugy,

mint a filharmónikusok Berlinben Nikischnek, a budapesti Opera volt igazgatójának vezetésével cselekszik. A hangversenyteremben asztalokat állítanak föl s a közönséget kiszolgálják. A hangversenyen kívül nemzetközi színelőadásokat is akar rendezni Serly.

(*) **Kisajátítás.** A várpalota építéséhez szükséges Attila-kürt 10. szám alatt fekvő telekre nézve a kereskedelmi miniszter elrendelte a kisajátító eljárást s ezt ma tartózták meg az új városába tartalgó termében. A kiküldött bizottság a kisajátító tervet és összeírását megállapította, a kártalanítási árra nézve azonban az egyezség nem sikerült s így az ügyet átteszik a budapesti törvényszékhez, mint birtokbíróshoz.

(*) **A citadella kövel.** Mérd János ma arra kérte a főváros, hogy a gellérthegy citadella bontásából származó kőanyagot viesse az Isten-hegyre s a Szent-János ormon Erzsébet királyné emlékére készülő gloriét építésénél használják föl.

(*) **Az Erzsébetvárosi templom órája.** Ma délután tartották meg az érlejtést az Erzsébetvárosban most épülő templom órájának szállítására. Az órákésztők öt rendbeli ajánlatot tettek. A templom építésére felügyelő bizottság az ajánlatokat számszerű összehasonlítás végett kiadta a mérnöki hivatalnak.

Kegelet a város házában.

Budapest, szeptember 20.

Izgatott vitákra volt kilátás a főváros mai közgyűlésén, de a lipót-utcai parlament, ahol elég gyakran vendégsepelget az országos politika, ebben sem maradt a Sándor-utca mögött. Valami kompromisszum-félté köztük Polónyi s Radocza s így aztán minden vita nélkül leróttá kegeletét a főváros is a nemzet vértanui iránt, akik ötven esztendővel ezelőtt Pesten és Aradon életükkel fizették meg a magyar nemzet vérért szerzett szabadságát. Polónyi és társai oly indítványt nyújtottak, hogy a főváros a vértanúk ünnepén küldöttséggel képviseltesse magát, míg Radocza János és hívei a koszorúnál, "messzebb menő kegeletről" nem akartak tudni. Egész nap folyt tegnap a kölcsönös kapacitálás, végre is Polónyiék engedtek s azért a mai közgyűlésen csakis Radoczaék következő indítványa került előterjesztésre:

Ez évi október 6-ikán ötvenedik évfordulója lesz ujkori történetünk leggyászosabb napjának, annak a napnak, amelyen gróf Batthyány Lajos Budapesten és a tizenhárom hős Aradon vértanu halált szenvedett.

A főváros törvényhatósága szentelje meg ez évfordulón a nemzet vértanui soha meg nem szűnő dicsőségének emlékezetét.

Indítványozzuk, határozza el a közgyűlés, hogy a törvényhatósági bizottság október hónap 6-ikán koszorút helyez Batthyány Lajos gróf sírjára és a tizenhárom hős aradi emlékére.

A közgyűlés szó nélkül egyhangú egyetértéssel elfogadta az indítványt s utasította a tanácsot, hogy a bennfoglaltak végrehajtása iránt intézkedjék.

Még egy másik kegeletes indítvány is foglalkoztatta a tanácsot: az öreg Szabó Ferenc volt, aki azt óhajta, hogy az Erzsébet királyné emlékére épülő örök imádás temploma a Gellérthegyen építessék, hogy ott mintegy központja legyen a nemzeti nagyok Pantheonjának. Az indítványt egyelőre kiadták a tanácsnak, de amint természetes is, a hely meghatározása első sorban annak a bizottságnak a dolga, amely a templom eszméjét fölvetette és fáradozásával a megvalósításához segíti. Ez a bizottság bizonyára számot vet majd a nagyszabású indítvány is és mérlegelni fogja, vajjon a királyné temploma egyszerű szimbólum legyen-e, vagy szolgálja-e a fővárosi lakosság valóságos érületének emelését. Mérlegelni fogja azt a tervet is, amelyet a főváros vezető körében rokonszenvesen fogadtak, hogy az Örökimádás temploma a lebontásra váró esküteri plébánia-templom helyére a Belvárosban emeltesék és a főváros azért az országos gyűjtés eredményét is igénybe véve, maga építteti meg a templomot oly költséggel, hogy díszére váljék a fővárosnak és méltó hirdetője legyen az ország kegeletének.

A napirendre áttérve élénk vitát provokált a balparti Vigadó bérbeadásának ügye. A tanács az javasolja, hogy az épület egyelőre maradjon házi kezelésben s aztán szakértők közbenjöttével tegyenek rajta olyan módosításokat, hogy konkurálhasson a többi hasonló rendeltetésű vállalatokkal. Polónyi, Némái Antal, Deszényi József és Vasziljevics tanácsos elfogadta a tanács javaslatát, Polónyiak azzal az indítvánnyal egyútt, hogy a tárgyak elvitele ügyében indítsák meg a vizsgálatot.

Hogy a beteg, de nem ragadós bajban szenvedő állapot husát is értékesíteni lehessen, a közéletmezősi és közgazdasági ügyosztály azt a javaslatot teszi, hogy szerezzenek be a közbiztonsághoz hűspároló készületeket, amelynek a segítségével a beteg állapot husát is élvezhetővé lehet tenni. Így a szegény néposztály jó és olcsó húshoz jut, a tenyésztő pedig megmenekül az anyagnak legalább is egyharmad részét. A költség 14,000 ft lenne.

Schubert Sándor, a mézáros ipartestület elnöke

is hozzászólt a kérdéshez. Azt tapasztalta a külföldön, hogy az ilyen húspároló készülékek nem felelnek meg teljesen a várakozásnak. De a mi viszonyaink egészen elütők a külföldétől, ahol a kényeszerűség viszi rá az embereket az összes anyagok felhasználására. A javaslat ellen foglal állást.

Csepreghy János: Magyarországról eddig azt mondtuk, hogy „Extra Hungarum non est vita” — s ez még most sem egészen váltolan mondas, kivált a tekintetben, ami az élelmezést illeti. Nagyon viszárs dolog volna hát, ha éppen Magyarországon etetnék meg az emberekkel a borsókás és tuberkulotikus húst, abban az országban, amely első sorban földművelő s így állattenyésztő ország.

Dr. Schermann Adolf tisztí főorvos tudományos és tapasztalati tényekkel bizonyítja, hogy a húspároló után megmentett hús teljesen ártalmatlan s az összes tápláló erőket magában foglalja. Hivatkozik Francia és Angolországra, ahol ezt a módszert szintén elfogadták. Nemzetgazdasági szempontból sem szabad szemet hunyni az előtt, hogy nálunk évente 25—30,000 métermázsa húst semmisítenek meg holtott ezt — a közegészségügy kára nélkül — teljesen meg lehetne menteni.

Kasics Péter: A maga részéről nem kér a beteg állatokból, párolt húsból, s így nem akarja azt sem, hogy abból a szegény népnek adjanak. Azt javasolja, hogy az ügyet adják vissza, újabb előterjesztés tételé végett, a tanácsnak.

Fenyvessy Adolf, Delmedico Ágost és Rácz Károly a készülék beszerzése mellett beszéltek, míg Heitai és Adler Zsigmond azt kívánták, hogy előbb hallgassák meg a közegészségügyi bizottságot. A nagy többség elfogadta a tanács javaslatát, vagyis azt, hogy a közbiztonsághoz berendezzék a húspároló készüléket.

A székfővárosi államrendőrség főkapitánya arról panaszkodott a belügyminiszternél, hogy a székfővárosi árvédelméről alkotott szabályrendeletet, amelyet még az előbbi belügyminiszter erősített meg, vele hivatalos uton a mai napig nem közölték s hogy a szabályrendelet egyes intézkedései, a rendőrségnek törvényben biztosított jogait és hatáskörét csorbítják s kéri annak a módosítását. A miniszter azt a panaszt azzal küldötte meg a fővárosnak, hogy tegyen igazoló jelentést arról, hogy a kérdéses szabályrendelet miért nem küldötte meg a főkapitánynak.

A tanács azt javasolja, hogy — mivel a szabályrendelet semmiképp sem csorbítja az államrendőrség jog- és hatáskörét, — mondja ki a közgyűlés, hogy a szabályrendelet módosítását ez idő szerint szükségesnek nem tartja s hogy ilyen értelemben intézzenek előterjesztést a miniszterhez.

Medrey Zsigmond nem tartaná a székfővárosi közgyűléshez méltónak, ha a főkapitány panaszkodásából eredő miniszteri leirat hangjával szemben a meghatótrónkozásának nem adna kifejezést.

Polónyi Géza hozzájárul Medrey felszólalásához. Tiltakozni kell a előterjesztésben a fővárosi autonómia ellen intézett folytonos támadások ellen s ki kell jelenteni, hogy nincs ok az ilyen hangu leiratra.

A közgyűlés ilyen értelemben fog előterjesztést intézni a miniszterhez.

Heinrich István, a szavazatszedő küldöttség elnöke jelentette ekkor, hogy a kőbányai plébánosi állásra folytatott szavazás véget ért s az eredmény a következő:

Beadtak összesen 278 szavazatot; ebből esett: Böschott Jánosra 72, Novák Istvánra 36, Tihanyi Károlyra 9, Bundala Jánosra 8 és Hoek Jánosra 153.

Az előbbi főpolgármester ennél fogva kijelentette, hogy a kőbányai plébánosi állásra jogérvényesen Hoek János van megválasztva. (Éljenzés.)

A tanács azt javasolja, hogy ez idő szerint egyáltalában ne adjanak el fővárosi telket és hogy a már eladásra szánt lipót-kürti két telket is csak egy év múltán értékesítsék. A közgyűlés elfogadta a tanács javaslatát.

Tudomásul vették a lipótvárosi Szent-István-templom építésének 1898. évi zárószámadását, amely szerint 125,984 forint értékű munkát teljesítettek s az 1899. évi költségelőirányzatot 151,000 ft-tal egészítették.

Végül a Szabad Liceum segélyezésére megszavaztak három évre 500—500 forintot.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** **Opera.** Az első délutáni előadást ma tartották az Operaházban leszállított helyárrakkal. Természetes, hogy a *Jancsi és Juliska* és a *Babautündér* került színre, mert az Opera sűrűn rendez ugyan olcsó délutáni előadásokat, de arról nem gondoskodik, hogy a délutáni előadások számára változatosabb műsort teremtsen. Ennek a némbánomságnak köszönhető, hogy a színház ilyenkor is félig üres, ámbar a helyárrak tetemesen le vannak szállítva. A mai előadáson feltűnt csinos szoprán-hangjával *Lamberger Henriette* kisasszony, az Országos Zeneakadémia növendéke, aki ezúttal először énekelt a *Harmat* bácsi kedves kis áriáját. Az előadás egyébként a leszállított helyárrak nívóján mozgott. Szébb idők voltak azok, határozottan szebb idők, amikor *Humperdinck* gyönyörű mese-operáját *Nikisch* dirigálta, a két főszerepet pedig *Bianchi* Bianka és *Ábcánvini* énekelt.

** **Hírek a Vígshízházból.** *Blaha* Lujza, aki ma esti második vendéjátékával is óriási sikert ért, nagyrészt vendégszerzésre csütörtökön és szombaton folytatja az *Arany kakasban*. — Az *Utazás a város körül* című rendkívüli sikert aratót vigjáték pénteken és vasárnap kerül színre. — *Vasárnap*, szeptember 24-én lesz az első délutáni előadás ebben az évadban, amely alkalommal a *Vígshízház* kedvelt műsordarabja a *Niobe* című bohózat kerül előadásra, *Haraszthy* Herminnel a címszerepben.

** **A Népszínházban** szeptember huszonegyedikén, jövő pénteken, lesz a bemutatója *Varney* operettjének, a *Tízoltónak*. A mozgalmas cselekményű operett hat képből áll s az igazgatóság egészen új jelmezeket készíttetett a darabhoz. A főszerepeket *Küry* Klára, *Z. Bárdi* Gabi, *Gacsi* Mariska, *Blaha* Sárika játsszák.

** **Nicklas Etelka.** Ezzel a dallamosan csöngő névvel olvasóink a napokban találkoztak először ebben a rovatban. A hűgyecske, mint most kiderül, nagyon csinos s valószínűleg fitos orrocskaja is van, mert a fitos orrocska a csinos hűgyecskeknek, ugyyszólván, elengedhetetlen kelléke. Egyébiránt most nem is arról az éppen nem autentikus orrocskáról van szó, hanem arról, hogy a múlt napokban egy könyvatos tudósító (a száraz könyvatosok csodálatosképpen mindig készséges hírkürtjei a szinpad dicsőségre szomjas aspiránsoknak), azt a hírt röptette világgá, hogy *Blaha* Lujzának utóda akadt és ez az utóda senki más, mint a cimbeli *Nicklas* Etelka kisasszony, akinek „speciális népszínműi tehetsége van”, s aki olyan óriási hatással énekel próbát *Nagyvárán* a kolozsvári *Nemzeti Színház* intendánsa előtt, hogy ez nagy elragadtatásban rögön szerződéssel kínálta meg. Egy *nagyváradi* lapírtásunk most egy kis leleplezést közöl a kis hűgyéről.

— A kisasszony tehetségéről írott dolgok nem felelnek meg a valóságnak, — jelentette ki a kolozsvári intendáns s hozzátette, hogy éppenséggel nem volt elragadtatva a próbaéneklés alkalmával. — Szerződtetésről szó sem lehet, — jelentette ki ugyancsak az intendáns, — mert az orfeumból nem vehet át a Nemzeti Színház senkit, különösen akkor, ha az illetőnek sem hangja, sem tehetsége.

Nicklas Etelka kisasszony most, mint a nagyváradi újság írja, mind e fölött való elkekeredésében elhatározta, hogy kimegy Orszoroszágra.

** **A hanyag komponista.** A párisi *Opera Comique*ban hirtelen félbeszakították a *Lajza* című opera próbáit, amelylyel az a színház meg akarta nyitni ez idei évadát. A félbeszakítás oka az, hogy a színház a szerzőtől, *Charpentier*től, minden erőlködése dacára, nem bírta megkapni az opera partitúráját. Nálunk a hazai szerzők partitúrái évekig szoktak heverni a színháznál, a nélkül, hogy valaki bepillantana!

** **Színészet Pápán.** *Pápai* levelezőnk írja: *Dobó* szintársulata nagy sikerrel mutatja be a fővárosi színházak legjobb repertoár-darabjait. Legutóbb egymásután adta a *Gésákat* és a *Görög rabszolgát*. Mind a kettőben *Gergely* Giza, ez a nagyteljeségű szubrett aratta a legtöbb babért. A *Gésákban* *Molly* szerepét, a *Görög rabszolgában* *Aszpáziát* játszotta a közönség osztatlan nagy tetszése mellett.

** **A Városligeti Színkörben** holnap csütörtökön a *Lili* adják, a címszerepben *Sik* Gizellával. Pénteken *Polgár* Károly rendező jutalomjátékául *Schillernek* A *haramiák* című művét adják. *Moor* Ferencet *Polgár* játszza, *Amália* szerepében *Feld* Irén, *Moor* Károly szerepében pedig *Keszler* lép föl. Szombaton a fővárosi államrendőrség tisztikarának segítő-és nyugdíjpótló intézetének alapja javára tartanak előadást.

** **A megboldogult dívatáros és a szinpad muza.** A német császárvárosban, *Berlinben*, különös kis színházi ügy van keletkezésben. A kis affér öszszefügg egy megboldogult berlini dívatkereskedővel, akit *Kitschauer*nak hívtak s aki nem lehetett egészen közönséges halandó, mert a halála után — bohózatot írtak róla. Ez a bohózat nomrégiben került színre a berlini *Thalia-Theaterben* s nagyon tetszett, mert felette mulatságos. Címe: *Der Platzmajor*. És itt kezdődik a kis affér. A halott dívatkereskedő özvegye ugyanis azzal a kéréssel fordult a rendőrséghez, hogy tiltsa be a darabot, mert az a 5 megboldogult urat figurázza ki. A szerző beismeri, hogy a *Platzmajor* alakját az életből vette s azt sem tagadja, hogy az istenben boldogult *Kitschauer* szolgált neki mintául, de mindent került darabjában, ami a megboldogult dívatkereskedőt nevétségessé tehetné. Az alak „apró gyöngéi”, mondja a szerző, inkább „megin-dítők”, mint nevétségessé. Egyébiránt tagadja, hogy a rendőrségnek joga lenne darabját betiltani. Az egész kis affér különben erősen azt a benyomást gyakorolja, mintha az élelmes szerző maga rendelte volna meg a — tiltakozást a megboldogult dívatkereskedő özvegyével. Ma egész *Berlinben* egyszerre nagyon kíváncsi lett a *Platzmajorra*.

** **Uj színház Berlinben.** A *Berliner Börsencourir* újságja, hogy *Berlinben* ismét új színház alapítását tervezik. A színházat a *Belle-Alliance-Theater* volt igazgatója alapítja s kizárólag berlini bohózatokat fognak látszani benne.

** Mascagni és Dewey tengernagy dícsősége. A *Corriere Toscano* című újság azt a pikáns hírt közli, hogy egy amerikai részvénytársaság (hogy mi mindenre nem alakulnak részvénytársaságok Amerikában!) Dewey tengernagy dícsőtésére külön himnuszot rendelt meg Mascagninál, de a praktikus gondolkodású olasz zeneszerző nem írta meg a himnuszot, mert a megrendelők még nem fizették ki neki egészen az ígért ötven ezer lirát. Az olasz ujság különben arról is tud, hogy Mascagni tömegtelen sok levelet kapott Spanyolországból, amely hallálal fenyegeti arra az esetre, ha a himnuszot meg találná irni.

** Sarah Bernhardt Bécsben. Sarah Bernhardt október kilencedikén érkezik Bécsbe társulatával s még az este fellép a Carl-Theaterben a *Kameliás hölgyben*.

** Szókimondó asszonyság. Sardou népszerű színműve a *Szókimondó asszonyság* (Madame Sans Gene) az őszi évadban pénteken kerül először színpadra a főszerepben Blaha Lujzával. A többi szerepet P. Lukács Juliska, Csatai Zsófi, Siposné, Szirmai, Kiss Mihály és Horváth Vince játssza.

** Lengyel filharmonikusok. Varsóban másfél millió tőkével társaság alakult, amely filharmonikus hangverseny rendezése céljából külön zenecarnotokot épít. Az épületet Felner és Helmer ismert színházépítők terveit után építik. A filharmonikus zenekart Nikisch, a Magyar Királyi Opera volt igazgatója és Mlynarske lengyel karmester szervezik. A részvénytársaságban előkelő lengyel arisztokraták, tőkepénzesek és lengyel származású művészek, mint a Reszke testvérek és Paderevsky vannak benne.

** Külföldi színházak. A bécsi *Deutsches Volkstheater* Ludassy Gyulától háromfelvonásos népies színművet fogadott el, amelynek az *utolsó gomb* a címe. — A bécsi *Carl-Theater* legközelebbi operett-újdonosága *Hélmébergernek Lovagias urak* című operettje lesz. Az operett szövegkönyve a *Tricoche és Cacolet* című özvnyv előtti időből való francia bohózat után készült. — *Wildebrandt* Adolf új drámát írt *A halottak ének* cím alatt s a berlini udvari színházban fog bemutatásra kerülni.

** Az első gyermek-hangverseny. Holnap kezdődik meg a rendes csütörtöki *gyermek-hangversenynek* sorozatát a *Telefon Hírmondó*. A fővárosi gyermekvilága már a múlt esztendőben is valóságos rajongott ezekért az 5 számára rendezett koncertekért s a kicsikék most is bizonyára alig várják már, hogy meghallhassák a fő-törzsdőző Basa bécsi hangját, aki elő fogja nekik sorolni, hogy mennyi minden szépen gyönyörködhetnek az első gyermek-hangversenyben. A program holnapra igen élvezetesben összeállítva, a közreműködők névsora pedig ez: H. Fenyő Rózi, Niké Lina, Vidor Laura, Balassa Jenő (Basa bécsi), Beregi Oszkár, Beöthy Zsiga, Goda Géza, Németh János, Oláh Lajos. Kezdeté délután 5 órakor lesz. — Este az Operaházban a *Roland* mester előadását, utána pedig a rendes katonazenét és cigány-muzsikát közvetíti a *Hírmondó*.

MŰVÉSZET.

□ **A Wagner-kiállítás megnyitása.** Ma délelőtt nyílt meg a *Nemzeti Szalonban* Wagner Sándor kiállítása. Mintegy kilencven darab kisebb-nagyobb képet látható a tárlaton, amelyet Hock János rendezett művészi ízléssel. A tárlatot két részre osztják a képek tárgyai, amelyek majdnem kizárólag a magyar népeletről és a Kelet nyüzsgő világából vannak véve. A tárlaton láthatók a Petőfi verseihez készült illusztrációk, mellettük a művész kitűnő lőés számár-tanulmányai, a csikós-típusok és a magyar pusztai életet feltűntető életképek. Eltekintve az egynehány arcképtől, a többi képek tárgyai a keleti életből vannak véve. Ott látjuk a konstantinápolyi *Karakitói hidat*, az *Alhambra* remek esarnokát, a *bihavindat-arenát*, a *Toledói kapuelőtti életet*, a *Forum-Romanumot*, a *tivolii Sibilla-templomot*, a *Mulató háremet*, a *Doge-palotából* a *Sala del Consiglio*t. A tárlaton látható a művész két ónarcképe, az egyik mai keletű, a másik pedig 1856-ból, melyet a művész 18 éves korában festett. Egyik állványon van a *Lietzenmayert* ábrázoló dombormű, amelyet szintén Wagner mintázott. A képek ára igen csekélynek mondható. A legdrágább a konstantinápolyi karakitói hid, festménye 5000 forint, de a képek legnagyobb részének 500—400—300, sőt 150 forint az ára. A szép kiállítást ma csak a saját képviselőinek mutatták be, de holnap már a nagy közönség is megtekintheti a rendes 20 krajcár belépődíj mellett. *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszter ma délután meglátogatta a Nemzeti Szalon Wagner-kiállítását, hol Hock János egyesületi elnök fogadta. A miniszter társaságában voltak *Molnár Viktor* és *Halász Ferenc*, a minisztérium műszaki osztályának vezetője. A miniszter nagy figyelemmel nézegette a díszesen rendezett gyűjteményt s az egyes festményeknél s tanulmányoknál maguk a művészek szolgáltak felvilágosítással. A miniszter elismerő szavakkal köszönte meg a műelvezetőt.

□ **A német császár és egy magyar festőművész.** A német hadgyakorlatok alatt, mikor a német császár Karlsruheban tartózkodott, át akart rándulni Baden-Badenba. — *hozz* meglepetés *László*

Fülöpnek az ottani gyógyteremben kiállított arcképeit. Közbejött akadályok miatt azonban a császár nem mehetett át Baden-Badenbe és táviratilag magához kérte *Hohenlohe* herceg és *Fürstenberg* hercegnő arcképeit. A császárnak igen megtetszettek a művészi festmények és egy sürgönyben kifejezte bámulatát és elismerését a művésznek a remek festmények fölött.

SPORT.

** Vívó-est. *Robelly* Jenő, a fővárosi vívómesterek egyik legkiválóbbja, ma este nyitotta meg újonnan berendezett vívótermét, melyet régi tanítványai és nagyszámú érdeklődő közönség teljesen megtöltöttek. A megnyitó ünnepséget igen élvezetessé tette egy kitűnően összeállított program, melynek főbb pontjai voltak: *Fái László* (Fái Béla kollégánk fia) *Robelly* mesterrel iskolát vívott s igen előnyösen mutatta meg saját képzettségét és ügyességét, mint a mester olasz iskoláját. A jelen volt olasz vívómesterek sokszoros brava-kiáltásokkal nyilvánították elismerésüket. Majd *Schindler* Emil és *Nyíry* Aladár mérkőztek a közönség nagy tetszése mellett. Szerfölött érdekes látvány volt *Bay* Alajos vívása kicsi fával, *Jeromossal*; a ritka ügyessé fucsát zajosan megtapsolták. A program főpontja volt *Robelly* mester assautja *Genari* Giuseppe olasz vívómesterrel; a mérkőzésben a magyar mester fényesen állta meg helyét a közönség nem győzött eleget tapsolni és éljenezni. Azután a vívó-világ régi amateur-mestere, *Bay* Alajos vívott kardassaut-t *Bosody* Lászlóval és *Genarival*. A program után a szimpatikus házigazda meghívta vendégeit a pompásan megterített hideg buffethoz, amely mellett a közönség a késő órákig elmulatozott.

** A Condor kerékpár egyesület október elsején délután 3 órakor a csömöri-utí millennárius verseny-pályán országos nyílt kerékpárversenyt rendez a következő programmal:

- I. *Megnyitó verseny* (1000 méter.)
- II. *Nyeretlenek versenye* (1000 méter.)
- III. *Főverseny amerikai módra* (5000 méter.)
- IV. *Egyletli nyeretlenek versenye* (1000 méter.)
- V. *Őszi nagy handicap* (2000 méter.)
- VI. *Hölgyek versenye* (1000 méter.)
- VII. *Távverseny vezetéssel* (2500 méter.)

** Letört Derby-klasszis. Ha úgy megy, ahogy mostanában, még elérjük, hogy amire az év végére érünk, letörök az egész Derby-klasszis. Csodálatos fatum üldözi az ideai hároméves évjáratot. A tavalyi legjobb kétévésüket, *Barnato II-öt*, *Guardiant*, *Hortobágyot*, *Doppeladert* pályára sem lehet hozni, *Szabás* tönkrement már tavasszal, a pályára hozott arcképek pedig most egymás után törnek le a szereplés teréről. *Pardon* után *Galifard* letöréséről hallatszanak hírek, sőt legújabbban az a hír is el van terjedve sportsman-körökben, hogy *Bonvivant* sincs egészen rendben. Ha valóra válnék, hogy ez a két crack is követte *Pardon* szomorú példáját, akkor a *Leger* is szomorú tufesemény lesz, mert a *Harkányi-istálló* három lován, *Cromwell-en*, *Rio Tinto-n* és *Inländer-en* kívül legföljebb az egyetlen *Per Butters* játszhatik szerepet a versenyben. Érdekes, hogy a most nagy szerepet játszó háromévesek tavaly legnagyobb részt nem voltak elsőrangú lovak, így *Cromwell* és *Inländer*, a *Jubilium-díj* hőse még a handicap klasszisnak is csak középosztályához tartozott.

** A bécsi versenyek pótlása. A bécsi Jockey-klub elhatározta, hogy az árvíz miatt most elhalasztott őszi versenyek helyett novemberben négy napos meetinget rendez. Remélhető, hogy akkorára rendben lesz a megrongált versenypálya.

** Négy nagy verseny. Az őszi meetingen előző négy érdekes versenynek záródott ma este a nevezése. Ezek közül az 5000 koronás államdíj (2600 méter) és a 11.000 koronás őszi kísérleti verseny, melyet két évvel ezelőtt a német *Vollmond* nyert meg, most vasárnap dől el. Az államdíjra csak a következők tiz lovat neveztek: *Veloco*, *Kelet*, *Szeszély II*, *Kisasszony*, *Rose of Kildare*, *Vívó*, *Gaspilleur*, *Aldomás*, *Nickerl*. Érdekes, hogy az őszi kísérleti versenyre a hároméves lovak java közül csak a Zászlóssal való matchjéről híres *Andréot* neveztek. A jó kétévésnek, a bejelentettek sorában van: *Dundi*, *Topromene*, *Culture*, *Bohó*, *Attila*, *Kartal*, *Polonius*, *Miss Jeannie* és *Kara*. A meeting második napján, kedden előző őszi kancadíjra (5000 korona, 2400 méter) csak hét lovat neveztek. Ezek: *Highest time*, *Napfény*, *Busserl*, *Néni*, *Kisasszony*, *Szeszély* és *Loindelle*. E napon dől el a 11.000 koronás mindig érdekes *Prince of Wales* handicap (1400 méter), melyre nem kevesebb, mint 35 lovat jelentettek be. Ezek közül a jobb klasszist képviselik: *Rio Tinto*, *Tip Top*, *Gagerl*, *Busserl*, *Szeszély*, *Anuska*, *Timár*, *Or Dur*, *Mindeau*, *Néni*, *Diadal* és *Chruseis*.

** Versenylovak Budapesten. Ma estig öt trainer érkezett lovaival Budapestre a vasárnap kezdődő őszi meetingre. A megérkezett lovak a következők: *Milne* trainerrel (*Péchy-Uchritz-istálló*): *Chryseis*, *Casque*, *Pharao*, *Gonosz*, *Nickerl*, *Kara*, *Dundi*, *Rózsi*, *Lady May*, *Perle rose*, *Orchéf*, *Mon-daine*, *Mauval* (*Szemere-istálló*): *Loindelle*, *Félenk*, *Vén dícsőség*, *Grimaldi*, *Kamukhero*, *Mégis*, *Facios*, *Altesse*, *Melfitano*, *Topromene*. *Waughal* (*Festetich-istálló*): *Diva*, *Berceuse*, *Attila*, *Diadal*. *Spiderrrel* (*Egyedi-istálló*): *Sweheart*, *Néni*, *Remete*, *Ártatlan*, *Györgyike*. *Richardsszal* (*Gróf Forgách István és Mr. Black-istállója*): *Kisasszony*, *Szeszély*, *Kartal* és *Fragile*.

** Totalizátor handicap. Az év legérdekesebb és legjobban dotált handicapjének, (24.000 korona, 2600 méter) a Totalizátor handicapnek ma volt a teherközlése. A handicapper e szerint így rötta ki a verseny jelöltjeinek terheit:

Jébe 64	Káplár 53
Áruló 62	Néni 52½
Pavolin 62	Anuska 52½
Komámasszony 60	Pharao 52½
Angely 58½	Napfény 51½
Szolgabíró 58	Loindelle 50½
Mirkó 57½	Wedding eve 50
Per Butters 56½	Highest time 48
Bonvivant 54½	Remete 48
Jeu de barre 55	Eregy 46
Timár 55	Simbach 45
Rose of Kildare 54½	Lexl 44½
Cromwell 54½	Triston II. 44½
Inländer 54½	Casque 43½
Jablancia 53½	Triole 43
Cid 53½	Vén dícsőség 39½
Dalfy 53	Tanagra 39
Menyecske	Honour Bright 39

TÖRVÉNYSZEK.

§§ **Ki felel érte?** *Szirotka* Pálné követ hordott az épülő új házhoz s csak este látta a két kis gyereket. Viit haza egy kis kenyérfét is néha, ha ugyan tellett a negyven krajcárból. A gyerekek egy darabig elélték ezen a koszon is, de aztán valami nagy betegség szállta meg őket. Bele is haltak. A háznép, a szomszédok azonban egyebet tudtak. Azt mesélték, hogy *Szirotka* Pálné ölte meg mindkét gyereket. A sarki rendőr felfedezte a bűnügyet, bekisérte *Szirotkánét* a rendőrségre, majd a gyűjtőfogházba jutott a nap-számós asszony, ma pedig a halál bitoralmába. A két kis gyerek holttestét felboncolták az orvosok, de az országos vegyész nem talált semmi mérget a gyermekek testében. Azon a napon, mikor az országos vegyész jelentése a törvényszékhez érkezett, hogy a *Szirotka* gyermekek holttestében *nyoma sincs a mérregnek, akkor halt meg az anya, akit avval vádolták, hogy gyermekeinek gyilkosa*.

Ez a tényállás. Vajjon ki felel érte?

§§ **Váljunk el.** A mai nap kiemelkedő törvényszéki eseményei ez alatt a jelszó alatt csoportosíthatók legjobban. Két, a szereplő személyek folytán is érdekes válópört intéztek ma el a budapesti törvényszék urai. Az egyik gróf *Szechenyi* Andor, a második pedig *Megyeri Krausz* Lajos válóper.

Akkortájt, mikor megyeri Krausz Lajos feleségül vette a szép *Dalnoky* Gizellát, azt rebesgették városszerte, hogy az öreg Krausz Mayer sehogysem akar beleegyezni ebbe a házasságba. Még azt is tudták az emberek, hogy az öreg milliomas kitagadással fenyegette a fiát. Az öreg Krausz Mayer viselkedése azonban alaposan rációfolt ezekre a mendemondákra, mikor egy napon arról számoltak be a lapok, hogy az öreg ur maga adott százezer forint hozományt a fia menyasszonyának. Esztendőig éltek együtt Krausz Lajos és felesége s a házassági ügyek intézésére kirendelt földön járó, selyem uszályos génius, a *Lipótváros* szelleme, szomoruan járt-kelt a dorottya-utcai aszfalton, nem lévén neki oka arra, hogy Krausz Lajos családi ügyeibe belevatkozhasson. A tavasszal azonban a géniusz arca mosolygósra vált, mert Krausz Lajos megindította a válópört a felesége ellen, aki őt hűtlenül elhagyta. A békéltetési tárgyaláson az asszony hallani sem akart a visszatérésről s ezért a törvényszék ki is mondta a válást. A kir. tábla ma délelőtt tárgyalta a válópört és *Csilléry Kálmán* tablai bíró előadása alapján helybenhagyta a törvényszék ítéletét.

A másik válópört szálaí Pétervárig nyulnak vissza. *Szechenyi* Andor gróf husz esztendő korában annyira beleszeretett *Korostousoff* Jakowlewna Helénbe, hogy szülőinek beleegyezése nélkül nőül vette s azt mesélte, hogy ő gróf *Szechenyi* Béla örököse s hogy már nagykorú. A fiatal asszony huszer rubel hozományt kapott, amivel az ifjú pár Amerikába, mai Párisba ment. Mikor a pénz

s vele a szerelem mómora is elfogyott, a gróf feleségét visszaküldte anyósához Odesszába. 1886-ban azonban a gróf is Odesszába utazott s arra kérte a feleségét, hogy jöjjön vele Bécsbe, vagy Budapestre, mert ha felesége gyermeket szül s az nem Ausztriában vagy Magyarországon lát napvilágot, elesik a majorjától. Erre azután az asszony Bécsbe ment. A viszony a házastársak közt a régi maradt s gonosz nyelvek állítása szerint egyzben petróleumlámpa is repült a fiatal asszony felé. A sok házi perpatvarnak aztán az lett a vége, hogy megindították a válópört s mindkét fél elég alapos információkat adott kölcsönös hűtlenségéről a törvényszéknek, mely mindkét fél tanuinak vallomását figyelembe véve, a házasságot felbontotta s a gyermeket az anyának ítélte oda. A királyi tábla avval a változtatással hagyta helyben ezt az ítéletet, hogy a gyermeket az anyjának adta. A kuria ítélt tanácsa ma foglalkozott a válópörrel s ítéletre csak holnap kerül a sor.

§§ **Hamis szállítólevelek.** A Dunagőzhajózási Társaság hajóján ez év augusztus 27-ikén Krausz Ede és Varga József budapesti kereskedők címére Bécsből néhány láda áru érkezett. Rosner Mihály, a Gőzhajózási Társaság kézbesítője az áru megérkezése után értesítette a címzetek lakására Krausz és Varga címre helytelen s fakturrákkal igazolta, hogy az az ügynök, akinek közbenjárására Krausz és Varga az árukat megrendelte, széllomás. Arra kérte hát Rosnert, hogy adja át neki az értesítőket. Rosner gyanútlanul tett eleget Goldfarb kérésének, aki az értesítő alapján ki is váltotta az árut. Pár nap múlva Pickler Lipót bécsi kereskedő, aki az árukat Krausznak és Vargának elküldte, tudakozódott a küldemény sorsáról s ekkor derült ki, hogy Goldfarb ravasz fondorlattal szerezte meg az értesítőket s azután az árukat. Törvény elé állították s a bíróság Lenk Gyula táblai bíró elnökölte alatt dr. Pataki Gyula kir. alügyész indítványára nyolc hónapi börtönrre ítélte a széllomás ügynököt.

§§ **Furfang.** Winkler János budaörsi kocsmáros hallott valamit arról, hogy az agrár-bank a szőlők rekonstrukciójára jelzálogkölcsönöket ad. Elment hát a szőlőbiztoshoz s kért háromszáz forint kölcsönt a szőlőjére. A bank biztosa rendben találta a dolgokat s megígérte a pénzt, addig azonban, míg a bank a kölcsönt megszavazza, Winkler más helyről szerzett háromszáz forintot s ez összeget Winkler ingatlanaira jelzálogilag biztosította. Pár nap múlva egy másik Winkler János kereste fel a szőlőbiztoszt és méltatlankodással panaszkolta, hogy az ő ingatlanára 300 forint kölcsönt táblázattal be, holott ő kölcsönt soha nem kért, nem is vett senkitől. Így derült ki azután, hogy Winkler Lipót egy másik vagyonos Winkler nevére vette ki kölcsönét s hamisította a kölcsön betáblázásához szükséges okiratokat. Csalás és okirathamisítás miatt került a bíróság elé. A tárgyalás során tagadta, hogy ő a szőlőbiztosnál járt volna, de tanuk vallottak ellene s a törvényszék másfél évi börtönrre s 100 forint pénzbüntetésre ítélte.

Nyilv. ter.

Egy tüzer esete.

Egy fiatal huszonegyéves tüzer esete adta nekem azt a gondolatot, hogy megkértem ennek az újságnak a szerkesztőjét a következő sorok közlésére. A tüzer Cochet Arthur ur, kinek atyja Sissiben, Ribemont mellett (Aisne) földbirtokos, kénytelen volt szolgálatát heves reumaja miatt abbahagyni. Általános állapota rossz volt, a láb annyira a hatalmába kerítette, hogy a beteg kénytelen volt az ágyat őrizni. A reuma valóban komoly és igen fájdalmas baj. A gyengeség veszedelmessé válik, a minek okozója pedig a vér nagy elgyengülése. A vérben a vörös részecskék nagy mértékben fognak és ez idezi elő a vérszegénységet. Attól lehet tartani, hogy a sziv is meg lesz támadva, ha erőies bánásmóddal nem fordulunk. A beteg ápolóinak első feladata az legyen, hogy legyőzzék a vérszegénységet és a lehető leggyorsabb módon helyreállítsák a vért. A Pink-pilulák ilyen esetben csudás hatásokat értek el. Cochet Arthur ur felgyógyulása erre új bizonyítékot szolgáltatott.

— Fiam, írja Cochet atyja, a reuma miatt, mely lábát és karját megtámadta, kénytelen volt szolgálatát félbeszakítani. Borzasztóan szenvedett, elvesztette jó álmát és étvágyát. Nagyon gyenge lett és állapota komolyan aggasztott. A Pink-pilulákról hallottam és beadtam neki belőlük. Csudálatos dolog, de már az első skatulya nagy megkönnyebülést okozott neki, rövid idő múlva fájdalom elmúlt, ereje és étvágya visszatért. Most üdülés végett tartózkodik nálam és kitűnően van.

Reumánál, oldalszuránál, vérszegénységénél és általános gyengeségénél, melyet a vér fogyása idéz elő, a Pink-pilulák eloszlatják a bajt. A Pink-pilulák kaphatók Magyarországon a legtöbb gyógyszerboltban. Egy doboz ára 1 frt 75 kr. és hat doboz 9 frt. Központi főraktár: Gablin & Cie, 3 cité Trévise, Páris.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

Legujabb.

Dreyfus.

Páris, szeptember 20. A *Temps* írja: Dreyfus megkegyelmezése a megnyugtató. A megkegyelmezéssel véget ér az igazságért való kiáltozás, amelyre a vádlottnak, a vádlónak és a történelemnek joga van. De véget kell, hogy vessen a gyűlölködésnek, a rosszakaratnak és a bosszuvágyának is. A megkegyelmezés lehetővé teszi azt is, hogy azokat, akik ezt az ügyet zavargásokra akarták felhasználni, a többiektől elkülönítsük. Minden fázisa ennek az ügynek rámutat azokra az intézményekre és fonáksgokra, amelyeket orvosolni kell. Ez azonban nem történhetik meg a kedélyek megnyugtatója nélkül.

TÁVIRATOK.

Eaden-Baden, szeptember 20. Gróf Muravjev orosz külügyminiszter tegnap Montreuxbe utazott.

Kopenhága, szeptember 20. Az orosz cári pár fél 4 órakor elbajta a Bernstorff kastélyt és a királyi család kíséretében Kopenhágába utazott.

Malmö, szeptember 20. Vilmos császár reggel Friksdal állomásra érkezett és onnan kiment az özvadászatra, amelyet azonban a kedvezőtlen időjárás miatt csakhamar abbahagytak.

A belgrádi pör.

Belgrád, szeptember 20. Ma délelőtt *Mosztics* ügyvéd beszélt, aki *Proties* Sztójánt védte az ellene emelt vádak ellen. Utána *Szimics* államügyész válaszolt a védőbeszédre. Az államügyész replikája után sorra megkérdezték a vádlottakat, mit tudnak még védelmükre felhozni.

Knezevics felláll és általános esőben edben hangon ezt mondja:

— Tudom, hogy eljásztottam életemet, tudom, hogy veszte vagyok. De mielőtt isten ítélőszéke elé állok, könnyíteni akarok lelkiismeretemen. Nem akarom, hogy lelkem száradjon ártatlanok élete, nem akarom, hogy ártatlan emberek gyermekei általam elveszítsek atyjukat. Mind-ezek a vádlottak, akiket vallomásaimmel a vádlottak pajzára juttattam, ártatlanok. A merényletetre senki sem bujtogatótt vagy bérelt föl. A merénylet az én művem és *Milán* király szerencsésének mondhatja, hogy nem a Vaszina-uticán hajtatótt át, ahol vártam, mert ott *ayonlöttem volna*. *Minthogy* a kocsis más utcafa fordult, nem lehettem elég gyorsan ott. Kijelentem, hogy *egyesegyedül én vagyok felelős a merényletért*. Csak azért vallottam *Nikolics*, *Kovacevics* és *Dimics* ellen, mert azt hittem, hogy így *enyhébb büntetést kapok*.

A többi vádlott is mind fölszólt és ártatlanságát hangoztatja. Csak *Kreszovics*, a montenegrói fejedelem állítólagos megbízottja, tartotta fenn a radikális vezéreket terhelő vallomását.

Az elnök erre berekesztette a nyilvános tárgyalást. A törvényszék most néhány védőnek arról az indítványáról fog tanácskozni, hogy a bizonyító eljárást néhány új tanu kihallgatásával kiegészítsék.

Olaszország ünnepe.

Róma, szeptember 20. 1870. szeptember 20-ának évfordulója alkalmából ma délután számos egyesület, a község és a hadsereg képviselői — az egyesületek zászlók alatt és zeneszóval — kivonultak arra a helyre, ahol a Porta Pian ütött rés volt. A nevezetes helyen katonai diszörség állott. *Galuzzi* alpolgármester felolvasta *Umberto* királynak egy leiratát, amely a nemzet leg-öb jogainak visszahódításáról megemlékeztet, azt kívánja, hogy ez a történelmi évforduló mindinkább erősítse meg az olaszokban a haza iránt való kötelesség tudatát. A vidéken és mindenütt megünnepelték az évfordulót.

Andrée.

Stockholm, szeptember 20. Az *Aftenbladet* Ask Larstól, a Martha nevű norvég kutter kapitányától táviratot kapott, amely szerint a Károly-sziget északi partján egy horgonyos bójt találtak ezzel a jelzéssel: *Andrée sarki expedíciója*.

Földregés.

Konstantinápoly, szeptember 20. Ma reggel 4 órakor a szmirnai és aidiini vilajetekben erős földregés volt. Részletes tudósítás még nem érkezett. Itt csak gyöngye földregést éreztek.

Vasúti szerencsétlenség.

Prága, szeptember 20. A buschtiehradi vasút prága—komotani vonalán ma reggel Luzna—Lischau állomás közelében a Prágába menő tehervonat összeütközött egy mozdonyval, amely Renéből visszavért. A mozdony vezetője jelentékenyen, de nem

életveszélyesen megsebesült. A vonat személyzetéből hatan könnyű sérüléseket szenvedtek.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, szeptember 20. A bécsi tőzsdekamara holnap, 21-én, délután 1/2 órákor teljes ülést tart, amelyen az esztergom-szászvári közszénbánya-részvénytársaságnak részvényei jegyzése iránt beadott kérvényét fogják tárgyalni.

Bécs, szeptember 20. A hitelintézet a következő kommunikét adta ki: Az új részvényekre való elővételi jogot körülbelül 242.000 részvény tulajdonosi érvényesítették. A bejelentések a következőképpen oszlanak meg: a hitelintézet és fiókjai 199.000 darabra, Budapest 6000 darabra, Berlin 15.000 darabra, Majna-Frankfurt 6000 darabra, Hamburg 4000 darabra, München 2000 darabra és Boroszló 10.000 darabra. Az alapítók a nekik felajánlott elővételi joggal egész terjedelmében éltek. Az új részvényeket valószínűleg október hó második felében bocsátják ki.

Berlin, szeptember 20. (Gabonapiac.) *Minthogy* a kínálat a keresletet meghaladta, a buza rövid határidőre 1/2 márkát, hosszabb határidő 1/4 márkát, a rozs pedig általában 1/2 márkát veszített. Zab nem igen változott. Az idő esős.

Berlin, szept. 20. (A *Budapesti Napló* tudósítójának távirata.) *Esti forgalom.* Négyezszázalékos magyar aranyjárdék —. Magyar koronajárdék —. Osztrák hitelrészvény 232.50. Osztrák-magyar államvasút 146.25. Déli vasút 32.50. Északnyugati vasút —. Elbavölgyi vasút —. Orosz bankjegy készpénz 216.80. Buschtiehradi —. Orosz bankjegy —. (Ultimo.) Lombard —.

Frankfurt, szeptember 20. Árfolyamok szeptemberre. (A *Budapesti Napló* tudósítójának távirata.) *Esti forgalom.* Osztrák hitelrészvény 232.50. Osztrák-magyar államvasút 146.80. Déli vasút 32.50. Osztrák aranyjárdék —. Olasz járdék —. Laura-kohó —. Harpeni —. Discont —. Alpési —. Bécsi bankkegyesület —.

New York, szeptember 20. *Liszt* helyben 2.75. Buza szeptemberre —, októberre 73.2/s, májusra 76.1/s, Tengeri szeptemberre 38.2/s.

Chicago, szeptember 20. Buza szeptemberre 7.1/s. Tengeri szeptemberre 34.1/s.

Napirend.

Napló. Csütörtök, szeptember 21. — Római katolikus: Máté aps. — Protestáns: Máté. — Görög-orosz: (szeptember 9.) Isak, Anna. — Zsidó: Tisri 17. — A nap két reggel 5 óra 31 percek. — Nyugszik délután 5 óra 42 percek. — A hold két délután 6 óra 17 percek. — Nyugszik reggel 7 óra 57 percek.

A közlekedésiügyi miniszter fogad délelőtt 10 órakor. Az igazgatási miniszter fogad délután 4 óratól.

A honvédelmi miniszter fogad déli 12 órakor. *Wagner-küldetés* a Nemzeti Szalon termeiben (Kossuth-Lajos-utca) nyitva reggel 9 óratól este 9 óráig. Belépő-díj 20 krajcár.

Nemzeti múzeum: Természettajzi tára, nyitva délelőtt 9—1 óráig. Többi tárai 1 korona belépődíj mellett megtekinthetők.

Iparművészeti múzeum és az iparművészeti társulat állandó bazárja nyitva délelőtt 9—1 óráig. *Teknológiai Iparmúzeum* nyitva délelőtt 9—12-ig és délután 3—5-ig.

Szabadalmi levéltár (Erzsebet-körút 19.) nyitva délelőtt 9—1 óráig.

A magyar királyi központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térképgyűjteménye nyitva délelőtt 10—1 óráig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12-ig és délután 3—8 óráig.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Állandó kiállítás, kereskedelem-történelmi múzeum és keleti mintatár az Iparcsarnokban délelőtt 9—12-ig és délután 3—6-ig van nyitva. Az igazgatóság hivatalos órái ugyanott délelőtt 9-től délután 2 óráig. Magyar házi-ipar központi bazár. Kerepesi-ut 22. 1. emelet délelőtt 9-től déli 1 óráig és délután 3-tól este 7 óráig. Tudakozó iroda és nyilvános szakkönyvtár, Kerepesi-ut 20. szám alatt, délelőtt 9 óratól 12-ig és délután 3—6-ig. Vasár- és ünnepnapokon délelőtt 9 óratól 12-ig.

Szórakozó helyek.

Állatkert nyitva egész nap. **Somosy Mulató.** Nagymező-utca. Ma egész új szenzációs műsor.

Folies Caprice. VI., Róvay-utca 18. Naponta fényes műsor.

Ós-Budavára. Új szeptemberi variété műsor.

Circus Henry. Naponta változatos műsor.

Europa kávéház. Ferenccsászár-tér, Farkas Pista és fia zenekara.

Budapest kávéház. Andrásy-ut, Rác Laci híres zenekara.

Emke-kávéház. Dombi Rudi híres zenekarával naponta hangverseny.

Walter kávéház. Sárbogárdi Farkas Sándor hangversenye.

Páris szálloda. Váci-körút. Étermek. Elegáns kávéház. Látványosság: Bachus-pince.

Ehm János éttermeiben (ezelőtt Szikszay) Nemzeti Színház-épület, Banda Marci hangversenye.

Müncheni valódi Pschorr malatásör mindenütt kapható.

Putzer-pince Deák-tér naponta a pince éttermekben Schrammel hangversenye.

Wekerle kávéház. Kerepesi-ut. Veres Sándor daltársulatának hangversenye.

Orient kávéház. Kerepesi-ut, Csóka József zenekarának hangversenye.

Gregorits Ferenccsászár éttermei Duna- és Lipót-utca sarkán. Fővárosi látványosság. Hetenként kétszer katonazené.

Kerékpár-iskola: Legnagyobb és elegáns berendezéssel Révai-utca 18. szám alatt. (Denes és Társa tulajdonosok.)

Union-Szálloda díszes nagy étterem, villanyvilágítás, specialitás *kerékpárterem*.

KÜLÖNFÉLEK.

Szeptember.

Romfödte ormon egymagamban állva
Csak nézek, nézek szerzte a világba.
Alant a lombját vesztő sárga erdőn
Titokzatos sirám tör át kesergőn
És mintha rá ezüst haraszt esőrnöve:
Rikoltva tördelt madárfüttyű riad.
Még egy rideg csillám rezdül a földre...
Szemem káprázva bédni ködbe, könybe,
Valami titkos, nagy bánat miatt.

Húnyt szemmel is ellátok messze innen:
Őz és rom szerzte a tájon s a szívből
Őh járható már a vadont, a várost,
Sivár lesz mindig, amilyen sivár most.
Szóhat száz ifjú szív álmat! Mi haszna?
Majd lesznek ők is fáradt emberek...
Holdbéli telkük a tél behavazza
S közömbösen néz itt mind új tavaszra
S képzelt vetése vesztén kesereg.

S ah, az ő őszük mégsem az a végső!
Bukott ábránd csak, melyre feledés jő.
A te nagy őszöd — az egy örök élet,
Hol a jövő: csak mult, mely újra éled.
Ott az egész nagy mindenség szívedben
S lelkeből soha ki nem veheted.
Egy titka sem marad megfelfedhetlen,
Bölcsön és síron át elődbe lebben...
S minden tied, — de mit sem ér neked!

Úgy hajt az erdőn a sirám keresztül,
Fejemre lombok permetegje rezdül.
S mit ember szíve csakis érezhet: érzem.
Ah minden kéjt és minden kint egészen!
S zord árnyak kelnek erdőn, völgyön, ormon,
Suhánva fűznek a vén hídon át.
Utánam küldi baglyát a mohos rom
És lábamnál a szakadékok, a zordon,
Ásítva kíván még jó éjszakát.

Telekes Béla.

— **Örültek ujsága.** Ma napság, amikor a szakirodalom annyira kifejlődött, senki sem fog azon csodálkozni, hogy az örülteknek is van lapjuk. És pedig nem olyan, amilyet ép eszűknek innak csak a szegény elmebetegnek, hanem olyanok, amelyeknek szerkesztői maguk az örültek. Több olyan lap van már, melyet örültek innak és adnak ki és az emelkedőhöz lakói olvasnak. A főorvos hébe-hóba átnézi a kefelevonatokat, de magát a lapot a betegek írják és nyomják. Egy ilyen lapban egy első személyben írt történet jelent meg, melynek a hőse, kétségtelenül a szerző maga, megfordított fejfeljárt és így természetesen mindig ellenkező irányban kellett haladnia. Az egész történeten végig ez a rettentő sors üldözi, elveszti a pénzét, elveszti a barátait,

REGÉNY.

Grubbe Mária.

(39)

— Dán regény. —

Irtá: JACOBSEN J. P.

Az ünneplő közönséget még az éjjel is együtt találta a fényesen kivilágított utakon s a ragyogó termekben. Hegedű- és fuvolaszó hívogatta őket a táncra, dusan terített, drága asztal szőlített evésre, ivásra. A tenger felől hangos kacagás hallatszott. A színes lampionokkal díszített csónakokon is vígan voltak.

Mindenütt zsbongott az ember; legtöbben ott voltak, ahol a zene szólt, a sötétebb helyeken pedig suttogó párok sétáltak. A kert tulsó felében, ahova csak sóhajtásként hozta el az esti szellő a fuvolák és hegedűk hangját, egy magányos, elhagyott padon is ült valaki. A fa tetején lógó egyetlen lámpa gyér világossága sötét arcára szóródott.

Hög Stí volt.

... E di persona
Anzi grande, che no; di vista allegra,
Di bionda chioma, e colorita alquanto,
suttogta maga elé.

Megbűnhődött érte, hogy az utóbbi négy-öt héten át folyton Mária körül lebzelt. Ez az aszszony megrészegítette őt is. Csak ő utána vágyakozott, csak róla álmodott, minden reményét ő belé helyezte s minden kétségbeesést ő tőle várt. Már sokszor szeretett, de szerelme sohasem volt oly lágy, oly békés és oly bátortalan, mint a mostani. Nem az aggasztotta, hogy Mária Frederik Ulrik neje volt, az sem, hogy sógorasszonya volt. Nem. Szerelmének ez volt a karaktere, ez a gyávaság — ez az iskolás-gye-

mindent, ami embernek kívánatos lehet és azzal végződik az elbeszélés, hogy hőse gondolatban megöli azt a leányt, aki őt önmagától megmenthette volna. A hősnő mélység szélén állt, ő mellette. A leány egyszerre csak szédülni kezd és ingadozik, a történet hőse előre rohan, hogy megmentse, de természetesen épp az ellenkező irányba fut. Itt a történetet hirtelen a következő mondatokkal ér véget:

Egy tébolyda kapui zárják el a szerzót a barátaitól és a külvilágtól.

Egy másik boldog elmondja, hogy hogyan jutott ő a tébolydába:

Egy fiatal özvegyvel ismerkedtem meg, akinek felnőtt mostoha leánya volt és nőül vettem az özvegyet. Később atyám, aki szintén özvegyesre jutott, a leányt vette el. Ezáltal feleségem az apósa anyósa lett, mostoha leányom az anyám és az apám a mostoha fiam. Azután mostoha anyámnak, a feleségem mostoha leányának fia született. Ez a gyermek atyám fia, tehát testvérem volt. De egyszermind a feleségem mostoha leányának a fia, tehát a feleségem unokája volt. Így lettem én a mostoha fivérem nagyatyja. Azután az én feleségemnek is született fia. Anyósom, fiam mostoha nővére, tehát a fiam nagyanyja, mert ez az ő mostoha fiának a gyermeke. Atyám a fiam sógora, mert a fiam mostoha nővére az ő felesége. Én saját fiam fivére vagyok, aki egyszermind mostoha nagyanyámnak is a fia. Én az anyám sógora vagyok, feleségem a saját gyermekének nagynénje, fiam az apam unokatestvére és én a saját nagyapám vagyok. És miután családomban rokonsági fokozatait barátainak nagyjában hétszer megmagyaráztam, két hét alatt annyira jutottam, hogy önként idejöttem.

Egy másik örült kisüti, hogy mindig a nagy emberek sorsa volt, hogy kortársaik félreismerjék őket és rosszul bánjanak velük, azért került ő az intézetbe. — Mert a hájfejű és buta embereket féltékeny nyé tette, hogy én fedeztem föl, hogy örökké élhetnek, ha a lábunk helyett a fejünkön járnának, jelentette ki önérzetesen ez a beteg.

— **A nyaraló Verdi.** Verdi, az agg zeneszerző Montecatinióban, ahol a legmelegebb nyári napokat szokta eltölteni, visszatért Buffeto mellett lévő Sant'Agata villájába. Montecatinióban, amelynek a mester ötven év óta állandó vendége, óriás a Verdi-kultusz; az igaz, hogy többet jövedelmezett ő a nevével a városkának, mint a fürdő összes gyógyítóforrása. Verdi is tagadja, hogy a montecatini viznek valami haszna volna.

— Eszembe sem jut — szokta mondani — hogy a vizeteket igyam. Ami Montecatinióban javamra van, az a Locanda Maggiorinak jó Chianti-bora. Ezt szívesen iszom s ez őrzi meg az egészségetem.

Verdi soha sem száll Montecatini előkelő szállóiba, ő régóta hű a „Locanda Maggiore”-hoz, amely egykor egyszerű kis kocsmá volt, de mint Verdi állandó megezálló helye, a mester

rekhez való félelem, amint ő maga igen helyesen nevezte. Oly kevés vágy, olyan kevés bámulat volt benne — s mégis telve volt vágyódással.

Valami lángról, fájdalmas sovárgás volt, beteges epedés. Vele akart álmodni, érzelmeiben osztozni, elszenvadni az ő gondjait. Ennyit akart. Sem többet sem kevesebbet. Mikor táncolni látta, azt gondolta, hogy így még ezerszer szebb, mint máskor, de még ezerszer messzebb van tőle s ezerszer elérhetlenebb, mint máskor. A kerek vakító fehérségű vállak, a telt kebel, a karesu idomok szinte megfélemlítették. Testének csodálatos pompája megijesztette, remegett félelmében, szinte elakadt a lélekzete s nem mert megszabadulni szenvedélyétől, ettől a lángról, forró, égig csapni szerelmi lángtól, mely belsejében pusztított; mert hogy e nyak köré fonhassa karját, hogy ezt az ajkat megcsókolhassa, az örület, határtalan örület volt. Ez a száj...

„Paragon di dolcezza

— — — bocca beata,
— — — bocca gentile, che puóben dirsi
Conca d'Indo odorata
Di perie orientali e pellegrine;
E la porte, che chiude
Ed apre il bel tesoro,
Con dolcissimo mel porpora mista”

Egy percre felállt a padról, mintha fájdalom nyílt volna át tagjain; nem, nem! s újra belekapaszkodott szerelmi vágyódásába, gondolatban a lábaihoz vetette magát, szerelme reménytelenségébe fogódzott, maga elé idézte közömbös arcát és ime — ott állt előtte Grubbe Mária, a lugas bejáratánál, ahol alakja élesen elvált a lugas sötét háttérétől.

Egész este valami sajtáságos boldog érzés töltötte el, biztosnak, erősnek, egészségesnek érezte magát; az ünneplő fénye, ragyogása, a férfiak hízog, elismerő szava boldoggá tette, úgy vonult el a sok elismerés felett, mintha skarlát szőnyegen járna. A saját szépsége részegítette meg. Mintha gazdag ragyogó sugárban

hírének növekedtével a legelőkelőbb vendégeknek lett a találkozóhelye. A Locanda Maggioriban természetesen lesik az agg mester óhaját. Még azt sem tűri, hogy új gondnoka legyen a háznak s még ma is minden este ugyanabban a szobában és ugyanannál az asztalnál kártyázik társaságával, amelyen Othello negyedik felvonását komponálta. Öltözködése a legegyszerűbb egész Montecatinióban. Sötét ruhában, kalapban sétál, kezében pamut-napernyővel, amelyet azonban csak az eső ellen használ. Járása biztos és élénk, tartása egyenes, szeme pedig olyan jó, hogy bár nyolcvanhat éves, de sem szemüveget, sem fényellenzőt nem visel. Mindenki iránt barátságos, csak a fotografusokat gyűlöli, de azért alattomban akárhányszor lekapják. Azért, ha bármily nemen levő fotografus közeledik felé és az aláírását kéri, sietve menekül.

— **Kenyérkereső gyermekek.** Londonnak, mint minden világvárosnak is megvan az a hátránya, hogy ott a gyermekeket már a legzsengőbb korban kenyérkeresetre fogják. Huszerez iskolaköteles gyermekek az iskolai hatóságok még a nevét sem tudják. A nyilvános és magán iskolákban összesen 758.337 gyermek van beírva. Az előadást naponként átlag 616.378 gyermek látogatja, 142.000 gyermek van csak jelen állandóan. Negyvenkétezer gyermeknél a mulasztást elfogadható okok igazolják. Azoknak a gyermekeknek a szülei, akik igazolatlanul kerülnek az iskolát, ha felelősségre vonják őket, inkább lefizetik a rájuk rótt pénzbírságot, de az iskolába még sem küldik el gyermekeiket. Mert nem akarnak lemondani arról a pénzről, amelyet a gyermekeik keresnek a számukra.

— **Automobilon Pekingből Londonba.** Lewes, a londoni Automobil-Club tagja jövő év elején automobilon akarja megtenni a Peking és London között lévő utat. Lewes reméli, hogy a több mint nyolcezer angol mérföldnyi utat három hónap alatt járja be. Pekingből indul el Kiahta felé, utját a szibériai vasut mentében folytatja; az Ural-hegységben keresztül Pétervár felé tart, azután Riga, Königsberg, Berlin és Páris városokat érintve, Calais-n és Dover-en keresztül ér el Londonba.

— **Bikaviadal Angolországban.** Évszázadok óta nem élvezte Angolország a bikaviadalok borzalmas színezetét. Ugy látszik azonban, hogy az izlé. megváltozott ennyi idő alatt, mert Southendben, a londoni kis polgárságnak ezen a népszerű kiránduló helyén, a Thense torkolatánál meglesz az első modern bikaviadal. Óriás mulatótelepet építenek most ott és állítolag egy aréna is készül ezen a területen, ahol bikaviadalokat tartanának. Az első bikaviadal állítolag már ebben a hónapban lenne.

ömlött volna a vér szívéből s mintha mosolygással változott volna az arcán, sugárrá a szemében s eszengettüszóvá a hangjában. Kedélyében diadalittas esend honolt, gondolatai felhőtlen tisztaságban tündökölték s a hatalom s harmonia boldogító érzése élt benne.

Soha sem volt olyan szép, mint most. A boldogság mosolygása és a királynék büszke nyugodtsága volt a pillantásában és hangjában. És így állt most ott a lugas bejáratánál, ahol alakja élesen vált el a sötét háttérétől. Ránézett Hög Stire s pillantásai találkoztak. Lehajolt hozzá, hófehér kezét szánakozva vette a kezébe, megsimogatta a haját s megesókolta. Nem szerelmi csók volt. Nem! Ugy tett, mint a király, aki hűségese jobbágyának kegyelme jeléül aranygyűrűt ad; úgy adta neki ezt a csókot, csak ugy, nyugodt bőkezűségből.

Hanem aztán egyszerre elvesztette a talajt a lába alól, minden biztonsága elveszett. Elpirult s lesütötte szemét.

Ha Hög Stí most erőszakoskodott volna, ha többnek tartotta volna ezt a csókot, mint fejlődmi ajándéknak, ugy örök időkre elvesztette volna Máriaét. De ő megértette a helyzetet. Szótlanul térdelt le lábai elé, hálásan szorította ajkához kezét, tiszteletudóan félre állott, s mélyen, nagyon mélyen hajolt meg előtte. Mária pedig büszkén haladt el mellette, kiment a lugasból s eltűnt a setében.

TIZENKETTEDIK FEJEZET.

1864-ben Frederik Ulrikot Norvégia helytartójává nevezték ki. Április első napjaiban az új helytartó el is utazott hivatala székhelyére.

Grubbe Mária elkísérte.

Az utóbbi időben mintha javult volna a köztük lévő viszony. Mindketten érezték, hogy kölcsönösen nem értik egymást s hogy nem a szerelem fűzi őket egymáshoz. Érintkezésükben tehát bizonyos ünnepélyesség és szertartászerű udvariasság fejlődött ki.

(Folytatás következik.)

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

A Magyar Jelzálog Hitelbank 1899. első félévi mérlege a következő adatokat tartalmazza:

Bevételek: 1898. évről áthozott nyereség 337,938 frt 66 kr. Jutalékok és egyéb jövedelmek a jelzálog- és közügyi kölcsönüzletből stb. 678,798 frt 75 kr. Kamattjévedelmek 724,680 frt 70 kr. Összesen: 1,736,418 frt 11 kr.

Kiadások: Igazgatási és kezelési összes költségek 148,779 frt 47 kr. Adók és illetékek 145,544 frt 03 kr. A felügyelő bizottság illetménye 5374 frt 62 kr. Összesen: 299,698 frt 12 kr.

Tiszta jövedelem az 1898. évről áthozott nyereséggel együtt 1,436,719 frt 99 kr a múltévi 1,230,427 frt 13 krral szemben.

E nyereségben, amely az előző évhez képest, a nagyobb nyereségátviteltől eltekintve, még egy jelentékeny felesleget mutat, a Párisban keresztülvitt cimlettkibocsátás csak részben jut kifejezésre.

Gyapjárverések. Az idei második sorozatu árverés első napján a mindkét állam katonapostózállítói kevés kivétellel nem jelentek meg. Ellenben Németország számos kereskedő és néhány kalapgyáros által volt képviselve és ezek élénk versenyzéssel az árverésre került hibátlan jó minőségű fésűs, közép és jó fajtaú szövét, valamint a finom posztó és ugyanilyetlen báránnyapjuk összegének mintegy 50%-át meg is vásárolták. Az árak a júliusi aukciókhoz képest hibátlan középminőségű fésűsgyapjunál 10%-ig, szövét és posztógyapjunál 15%-ig javultak, míg legfinomabb báránnyapjuk kitűnő hárfimosással ideális árakig emelkedtek és a tavalyi árforlyamokhoz képest 10%-30%-ig menő árjavulással keltek el. A finomabb meringyapjukra a júliusi árforlyamhoz is részben 5%-nyi javulással szintén elégséges mennyiségnek volt vevője.

Fizetésektelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésektelenségeket jelenti: Bertoli L. és Társa cég Triest, Girolamo Manente kereskedő Triest, Hornik M. és Társa cég Maros-Ludas, Jelinek Ferenc keztü-készítő Prága, Roscher Ede mázoló Warnsdorf, Schneider Lajos porcellánáru készítő Hainburg, Szabó Imre kereskedő Brassó.

Szészárak. A kontingens nyersszesz ára Budapest 19-25 forint pénzben, 19-75 forint áruban. Bácsban az irányzat valamivel szilárdabb. A nyersszesz ára 20 forint pénzben, 20-30 forint áruban.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-fővárosi sertés-konzumvásár árjegyzése 1899. szept. 19-én. Készlet 776 darab. Érkezett 222 darab. Összesen 898 darab. Eladott 552 darab. Maradt 346 darab. — **Napi árak:** 120—180 kgr. sulyban 42—43 krajcár, 220—280 kgr. sulyban 42½—43 krajcár, 320—380 kgr. sulyban 40—43 krajcár. Öreg nehéz páronkint 400—500 kilos — krajcár, krajcár, Malacok 40—41 krajcár kilónkint. A vásár hangulata lanya volt.

Kimutatás az 1899. évi szeptember hó 17. esti 6 órától 18. esti 6 óráig Budapestre vasuton és hajón érkezett s innen elszállított gabonaküldeményekről és a budapesti fővámvivatalnál előjegyzett gabonás és lisztmennyiségekről.

Az áru megnevezése	Erkezett			Elszállított		
	vasuton	hajón	együtt	vasuton	hajón	együtt

	12.763	11.086	23.849	—	320	320
buza	1487	—	1487	—	819	819
roz	5337	4282	9619	—	—	—
árpa	765	7893	8658	—	7703	7703
zab	—	1444	1444	2261	—	2261
tengeri	—	—	—	—	—	—
összesen	20352	24.705	45.057	2261	8842	11.103

	311	—	311	—	3117	3117
buza	207	—	207	—	—	—
roz	1334	—	1334	—	—	—
árpa	—	—	—	—	—	—
zab	—	—	—	—	—	—
tengeri	—	—	—	—	—	—
összesen	1852	—	1852	—	3117	3117

Az áru megnevezése	A visszkivételre előjegyzett mennyiség mmázsákban		Az áru megnevezése	A visszkivételre előjegyzett mennyiség méter mázsákban	
	buza	rozliszt		rozliszt	árpaliszt
buza	—	—	—	—	2922
roz	—	—	—	—	24
árpa	—	—	—	—	—
összesen	—	—	—	—	2946

Mezőgazdaság.

A vetések állása. A vetések állása a földmívelési miniszternek a gazdasági tudósítókól érkezett jelentések szerint szeptember 15-én a következő volt: Szeptember első felében az időjárás az első tíz nap alatt változatlanul száraz volt, meleg nappalokkal és hideg éjjelekkel. Az időjárás ezután esőre fordult, úgy hogy a bő eső a már-már teljesen kiszáradó talajt az egész országban kellőleg átmedvesítette. A száraz időjárás a mezei és kerti vetemények megsínyltek. Helyenkint a mezei egerek, hernyók és egyéb kártevők is elszaporodtak. Másrészt azonban ez az időjárás a kender kikészítés, dohánytörés és szárítás, a sarju takarítás, a hereszéna készítés és ahol még hátramaradt, a cséplés munkáinak kedvezett. Az esőzés beállta után a talajmívelő munkálatok mindenfelé megindultak és az őszi vetés is teljes erővel megkezdődött. Csak a Dunamentén akasztotta ezt meg a Duna legutóbbi rohamos áradása, mert a víz a meyebben fekvő helyeket már is elöntötte.

A repcevetések a legutóbbi esőre jobban kelttek ugyan, de azért még mindig egyenlőtlének. A kukorica a tartós szárazságtól különösen sokat szenvedett, annyira, hogy ennek a legutóbbi esőzés sem használt már. A törést nagyrészt megkezdették; több helyütt a nélkül, hogy a teljes érést bevárták volna, mert a moly és a nagy tömegben föllépett mezei egerek sok kárt okoztak. Erdélyben a kősi vetések még annyira fejletlenek, hogy beérésük kétségeseen látszik. Országban átlagban a kukoricatermés alig várható közepesnek.

A hüvelyes veteményeket nagyrészt betakarították kielégítő eredménnyel. A kerti vetemények a szárazságtól sínylettek, de az esőre felüdültek. A káposztát jól fejlődött, bár helyenkint hernyók károsítják. A kölest learatták közepesen aluli eredménnyel; a tatárka az esőre újból virágzik.

A len és kender kikészítését részint befejezték, részint még folyamatban van s a termék jó minőségű. A dohány törését részben befejezték, részint a szárítással együtt még folyamatban van. Az eredmény jó minőség mellett közepes mennyiségű. A komlószedést jórészt befejezték, közepes eredménnyel. Az utóbbi esőzés a cukorrépának már csak helyenkint vált javára, többfelé a szárazságtól nem fejlődhetett jól ki. Kiszedését megkezdették. Az eredmény részint jónak, részint közepesen ígérkezik. A takarmányrépa az esőtől ismét fejlődésnek indult, állása kielégítő.

A burgonya szedését az ország déli részén befejezték; az északi részén a kősi fajta még fejlődésben vannak. A rohadás, peronospora és féregragas miatt a termés általában mérsékelt. A lóhere az ország hegyvidékén eléggé felunult; 3-ik, 4-ik kaszálása kevés, de jó minőségű szénát adott. A maglóherét részint már cséplik, részint még csak most vágják. Termése gyenge. Mohar és csalamádé kielégítő termést adtak. A rét és legelő csak az ország hegyvidékén sarjadott jól. Ahol a sarjait vághatták, kevés, de jó minőségű szénát kaptak. Az utóbbi esőre a fü mindenütt szépen felujult.

A szőlő az utóbbi esőre jól érik és több helyen már szüretelhető. Helyenkint a szemek fölrepedése és rohadása miatt panaszokodnak. A termés kilátások a Duna balparti és a Tisza jobb és balparti vidékén némileg hanyatlottak — általában azonban kielégítőek.

A gyümölcs termést részint szedik, részint már leszedték, az eredmény gyenge. Helyenkint a szilva, szörvényosan a dió vagy alma adtak némileg jobb termést. A szilva néhol hasadozik.

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, szeptember 20.

A malmoknak a vásárlástól való tartózkodása következtében, bár a kínálat nagy volt, nem fejlődött ki nagyobb üzlet. Forgalomba került 27000 métermáza buza. Finomabb és később szállítandó árunál az árak egy pár krajcárral emelkedtek, ellenben készárut csak nehezen lehetett változatlan áron eladni. Egyéb gabonaneműekben a forgalom csekély volt és az árak nem változtak.

Eladott:

Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 81 k. 8 frt 80 kr, 500 mm. 80½ k. 8 frt 80 kr, 300 mm. 81 k. 8 frt 80 kr, 100 mm. 81 k. 8 frt 75 kr, 100 mm. 81 k. 8 frt 65 kr, 100 mm. 80 k. 8 frt 85 kr, 100 mm. 80½ k. 8 frt 77½ kr, 400 mm. 80 k. 8 frt 80 kr, 100 mm. 80 k. 8 frt 72½ kr, 200 mm. 80 k. 8 frt 70 kr, 150 mm. 80 k. 8 frt 70 kr, 200 mm. 80 k. 8 frt 65 kr, 100 mm. 80 k. 8 frt 70 kr, 1000 mm. 79½ k. 8 frt 95 kr, 1500 mm. 79 k. 8 frt 90 kr, 400 mm. 79½ k. 8 frt 80 kr, 100 mm. 79½ k. 8 frt 80 kr, 1000 mm. 79 k. 8 frt 80 kr, 150 mm. 79½ k. 8 frt 75 kr, 100 mm. 79½ k. 8 frt 65 kr, 100 mm. 79½ k. 8 frt 55 kr, 100 mm. 79 k. 8 frt 65 kr, 100 mm. 79½ k. 8 frt 55 kr, 300 mm. 79½ k. 8 frt 55 kr, 200 mm. 79 k. 8 frt 55 kr, 100 mm. 78 k. 8 frt 55 kr, 100 mm. 79 k. 8 frt 70 kr, 100 mm. 79 k. 8 frt 65 kr, 100 mm. 79 k. 8 frt 60 kr, 100 mm. 79 k. 8 frt 67½ kr, 200 mm. 79 k. 8 frt 60 kr, 1000 mm. 78½ k. 8 frt 80 kr, 100 mm. 78½ k. 8 frt 65 kr, 100 mm. 78½ k. 8 frt 75 kr, 100 mm. 78½ k. 8 frt 60 kr, 100 mm. 78 k. 8 frt 65 kr, 100 mm. 78 k. 8 frt 65 kr, 100 mm. 78 k. 8 frt 40 kr, 300 mm. 78 k. 8 frt 55 kr, 200 mm. 77½ k. 8 frt 60 kr, 100 mm. 77 k. 8 frt 55 kr, 100 mm. 77 k. 8 frt 47½ kr, 100 mm. 75½ k. 8 frt 30 krajcár.

Pest megyevidéki: 400 mm. 81½ k. 8 frt 70 kr, 500 mm. 79½ k. 8 frt 60 kr, 100 mm. 79 k. 8 frt 30 kr, 500 mm. 79½ k. 8 frt 60 kr, 500 mm. 78½ k. 8 frt 60 kr, 100 mm. 78 k. 8 frt 60 kr, 125 mm. 78 k. 8 frt 55 kr, 100 mm. 77 k. 8 frt 55 kr, 100 mm. 77 k. 8 frt 60 kr, 600 mm. 77½ k. 8 frt 55 kr, 100 mm. 76½ k. 8 frt 50 kr, 100 mm. 76½ k. 8 frt 45 kr, 100 mm. 76 k. 8 frt 45 kr.

Babóti: 1470 mm. 76½ k. 8 frt 62½ kr, 1400 mm. 74½ k. 8 frt 62½ krajcár.

Mind 3 hónapra.

Rozs: 500 mm. 6 frt 47½ kr, 200 mm. 6 frt 45 krajcár.

Zab: 660 mm. 5 frt 35 kr.

Tengeri: 600 mm. 5 frt 15 kr.

Készpénzfizetés mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktözsde szokásai szerint, készpénzben 100 kilogrammonkint. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonkint.

Buza (6)	75 k.	80 k.	85 k.	90 k.	95 k.	100 k.
bánsági	75 k.	8,50	8,35	79 k.	8,86	8,40 77 k.
tiszavidéki	75 k.	8,50	8,06	70 k.	8,56	8,07 80 k.
pestvidéki	75 k.	8,39	8,35	78 k.	8,36	8,45 77 k.
fejérmegyei	75 k.	8,56	8,35	78 k.	8,30	8,75 80 k.
bácskai	75 k.	8,35	8,30	78 k.	8,30	8,40 77 k.
román	75 k.	8,50	8,06	79 k.	8,56	8,70 80 k.
szerb	75 k.	8,30	8,35	79 k.	8,35	8,45 77 k.
bolgár	75 k.	8,35	8,05	79 k.	8,09	8,75 80 k.
Doza	(6) l. r.	70-72 k.	6,55	6,65	ii. r.	—
Árpa	(6) tak.	60-82 k.	6.	6,50	egyetlen	62-84 k.
Zab	(6) sörfőz.	64-96 k.	6,60	7.	való j.	—
Tengeri	(6) búzavet.	80-41 k.	5,40	5,50	(6)	—
Repce	(6) búzavet.	—	11,30	11,80	másn.	—
Köles	(6) káposzta	—	4,15	4,45	(uj) búzavet.	—

A határidőzlet folyamán a következő kötések történtek:

Buza októberre	8,42—8,44—8,46—8,47
Buza (1900.) áprilisra	8,77—8,78—8,80—8,81
Rozs októb.	6,57—6,59—6,62
Rozs áprilisra	6,90—6,92
Zab októberre	5,11—5,12—5,13
Zab áprilisra	5,48—5,49—5,50
Tengeri szept.	5,15
Tengeri 1900. májusra	5,07—5,08—5,09—5,10
Repce augusztusra	—

Déli egy órák a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tözsdén:

Buza októberre	8,43	pénz	8,44	áru
Buza (1900.) áprilisra	8,78		8,79	
Rozs októberre	6,58		6,59	
Rozs áprilisra	6,92		6,93	
Tengeri szeptemberre	—		—	
Tengeri (1900.) máj-ra	5,07		5,08	
Zab októberre	5,12		5,13	
Zab (1900) áprilisra	5,49		5,50	
Repce szeptemberre	—		—	

Délután fél 5 órák zárul:

Buza októberre	8,48	8,50
Buza áprilisra (1900.)	8,83	8,84
Rozs októberre	6,63	6,64
Rozs áprilisra	6,96	6,97
Zab októberre	5,12	5,13
Zab áprilisra	5,48	5,49
Tengeri szeptemberre	5,12	5,14
Tengeri májusra 1900.	5,10	5,11
Repce augusztusra	—	—

A budapesti értéktözsde.

A mai értéktözsde irányzata magasabb külföldi jegyzések és a bányapiac ismételt hausse-irányzatától volt kedvezően befolyásolva. Az összes internacionális értékek felfelé törekvő irányzatot követtek. Rimarészvények csaknem 5 frral emelkedtek. A zárlat azonban a coulisse-cégek realizációi folytán csendesebb volt.

A helyi piacon mérsékelt forgalom, de javult árforlyamok jutottak felszínre. Közuti villamos, ugyszintén jelzálogbank-részvények voltak az érdek előterében és azokban történtek kötések javult árak mellett.

A déli tözsde Franciaországból érkezett kellemebb hírek által volt kedvezőleg befolyásolva, míg a transvaali bonyodalom felől nem érkeztek újabb jelentések. Ez okozta, hogy az előbbieket kedvező befolyása némileg paralizálódott.

A zárlat szilárd volt.

Valuták és érváltók alárendelt jelentőségű forgalom mellett a héten megrögzött merev álláspontjukon maradtak meg.

Az előzede lanyha.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 381.—382.—. Osztrák hitelrészvény 370,50—371,70. Osztrák-magyar államvasut részvény 342,50—343,25. Jelzálogbank-részvény 238,50—239.—. Közuti villamos vasut részvény 360,75—361,25. Városi villamos vasut részvény 200,50—201.—. Adria magyar kir. tengerhajózási részvény 249.— forinton.

A déli tözsde szilárd.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 381,50—381,75. Osztrák hitelrészvény 370,30—371.—. Osztrák-magyar államvasuti részvény 342,80—343,25. Ipar-és kereskedelmi bank részvény 98.—99.—. Leszámlító bank részvény 255.—256.—. Rimamurányi vasmű 339.—340.—. Déli vasut 72.—73.—. Közuti vasut 361.—362.— forinton.

Az utózsde irányzata mérsékelt forgalom mellett nyugodt maradt.

Zárul: Osztrák hitelrészvény 371,50. Magyar hitelrészvény 381,75. Leszámlító bank 255.—. Rimamurányi vasmű részvény 339.—. Osztrák-magyar államvasut 343.—. Közuti vasut 361.—. Városi villamos vasut 201,50 forinton.

Leszámlító árforlyamok:

Magyar általános hitelbank	382.—
Osztrák hitelintézet	372.—
Budapesti bankgyűlésület	91.—
Hazai bank r. t.	108.—
Pesti m. kereskedelmi bank	1428.—
Köszénbánya és tégl. részv.	250.—
Salgótarjáni köszénbányász. társaság	338.—
Adria m. kir. tengerhajózási r. t.	234.—
Városi villamos vasut részvény	200.—

A hivatalos zárlatok a következők voltak:

Allamadósság.

a) Magyar Államadósság.

Table with 2 columns: Description of securities (e.g., Aranyjárdék 4%, Koronajárdék 4%) and their values.

b) Osztrák Államadósság.

Table with 2 columns: Description of securities (e.g., Egyes. papírijárdék 4%, Egyes. aranyjárdék 4%) and their values.

c) Idegen Államadósság.

Table with 2 columns: Description of securities (e.g., Bolgár vasuti kölcsön 5%, Bonyhár kölcson 4%) and their values.

Más kölcsönök.

Table with 2 columns: Description of securities (e.g., Budapesti fővárosi kölcson 4%, Bonyhár kölcson 4%) and their values.

Záloglevelek és kölcsönkötvények.

Budapesti intézetek kibocsátása.

Large table listing various securities and bonds with descriptions and values.

Elsőbbségi kötvények.

Table with 2 columns: Description of securities (e.g., Adria elsőbbségi kötvény 4%, Kassa-odobergi 1880. évi 4%) and their values.

Bankok részvényei.

Table with 2 columns: Description of bank shares (e.g., Bankkegyesület, Első m. iparbank) and their values.

Takarékpénztárak részvényei.

Table with 2 columns: Description of savings bank shares (e.g., Bélvárosi, III. kerületi) and their values.

Gőzmalomok.

Table with 2 columns: Description of steam mills (e.g., Concordia, Első budapesti) and their values.

Bányák és téglagyárak részvényei.

Table with 2 columns: Description of mine and brick works shares (e.g., Bányászó társaság, Budapesti téglagyár) and their values.

Biztosító társaságok részvényei.

Table with 2 columns: Description of insurance company shares (e.g., Bécsi biztosító társ., Bécsi élet- és kár-) and their values.

Vasművek és gépgyárak részvényei.

Table with 2 columns: Description of iron works and machine factory shares (e.g., Gárdasági gépgyár, Danubius) and their values.

Könyvnyomdák részvényei.

Table with 2 columns: Description of printing house shares (e.g., Athenaeum, Franklin) and their values.

Különböző vállalatok részvényei.

Table with 2 columns: Description of various company shares (e.g., Ált. vasút, Bécsi villamos) and their values.

Téglázókészítő vállalatok részvényei.

Table with 2 columns: Description of brick-making company shares (e.g., Adria téglagyár, Bepüti téglagyár) and their values.

Sorsjegyek.

Table with 2 columns: Description of lottery tickets (e.g., Bazília, Bécs) and their values.

Pénzjegyek.

Table with 2 columns: Description of banknotes (e.g., Vért arany, 20 frank arany) and their values.

Table titled 'Külföldi váltók (látra)' showing exchange rates for Amsterdam, London, and Nemei place.

Table titled 'Határidőre kötött értékpapírok' showing rates for various securities like Aranyjárdék and Magyar hitelbank.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezon szerinti hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegybizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Table listing prices for various agricultural products like wheat, rye, and barley.

A bécsi gabontőzsde.

Egész szeptember 20. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.)

Jegyzések: Őszi buza 8,57, tavaszi buza 8,90, őszi rozs 6,90, tavaszi rozs 7,87 forint.

A bécsi értéktőzsde.

Előzőszén tegnapi külföldi tőzseirányzatra jultak az árfolyamok.

Déli tőzsdén eleinte határozatlan volt az irányzat, később azonban tartósan kedvezőtlen volt a hangulat.

Zárlatok ismét szilárdult az irányzat.

Bécs, szeptember 20. (Magyar értékek zárlata.) 4% aranyjárdék 117,45. Tiszai és szegedi kölcson sorsjegy 140,25.

Bécs, szeptember 20. (Osztrák értékek zárlata.) 4-2% papírijárdék 99,90.

Bécs, szeptember 20. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.)

A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 372.

Bécs, szeptember 20. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.)

Berlin, szeptember 20. (Tőzsdei tudósítás.)

Berlin, szeptember 20. (Zárlat.) 4-2% aranyjárdék 99,90.

Külföldi értéktőzsdék.

Berlin, szeptember 20. (Tőzsdei tudósítás.)

Vizálás.

szep. 19. 20. szept. 19. 20.

Table with columns for location (e.g., Dunán, Rába) and dates, showing inspection results.

32.40. Elbavölgyi vasut... Londoni váltótár 204.55.

Páris, szept. 20. (Zárlat.) 3% francia járdék 100,75.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Szeptember 20. A sertésüzlet irányzata: változatlan.

Szeptember 20. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.)

Szeptember 20. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.)

Szeptember 20. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.)

Szeptember 20. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.)

Szeptember 20. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.)

Szeptember 20. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.)

Szeptember 20. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.)

Szeptember 20. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.)

Szeptember 20. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.)

Szeptember 20. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.)

Szeptember 20. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.)

Szeptember 20. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.)

Szeptember 20. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.)

Szeptember 20. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.)

Szeptember 20. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.)

Szeptember 20. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.)

Szeptember 20. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.)

Szeptember 20. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.)

Szeptember 20. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.)

Szeptember 20. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.)

Szeptember 20. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.)

Szeptember 20. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.)

Szeptember 20. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.)

Szeptember 20. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.)

Szeptember 20. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.)

Szeptember 20. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.)

Szeptember 20. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.)

Szeptember 20. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.)

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.
Csütörtök, 1899. évi szeptember hó 21-én.
Roland mester.
Opera 3 felvonásban. (A harmadik felvonásban egy változással.) Zenéjét és szövegét írta: gr. Zichy Géza.
Kezdeté 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.
Csütörtök, 1899. évi szeptember hó 21-én.
Folt, amely tisztít.
Dráma 4 felvonásban. Írta Echeagaray J. Fordította Patthy Károly.
Személyek:
Matilde Márkus Fernando Mihályfi
Enriqueta Maróthy Don Justo Borcsényi
Concepcion Helvey Don Lorenzo Hetényi
Dolores Muzslényi Julio Ivánfi
Kezdeté 7 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.
Csütörtök, 1899. évi szeptember hó 21-én.
Nap és hold.
Vig operette 3 felvonásban. Írták A. Vanloo és E. Leterrier. Fordították Evva Lajos és Fáy J. Béla. Zenéjét szerzte Charles Lecoq.
Személyek:
Piorates Kovács M. Manola Kúry Klára
Braseiró Raskó Beatrix F. Hegyi A.
Miguel Kenedich Sanchetto Vidorné
Degomez Szabó A. Cristoval Lubinszky
Kezdeté 7 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.
Csütörtök, 1899. évi szeptember hó 21-én.
Blaža Lujza asszony vendégfellépésével
Az „Arany Kakas”.
Böhözát 3 felv. Írták Blumenthal O. és Kadelburg G. Magyarosította Fáy J. Béla.
Személyek:
Szikra Julis Blaža Lujza Klárka Nógrády
Fürge Antal Hegedűs Dr. Gyárfás Góth
Dachsmayer Szathmáry Müller Tapolezai
Erzsi Varsányi I. Flóris Gyöngyi
Liza Rostagni Treszka Sugár M.
Horváth Gál Kórmós A. Kazaliczky
Kezdeté 7 1/2 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.
Csütörtök, 1899. évi szeptember hó 21-én.
Robinsonok.
Vigjáték 1 felvonásban. Írta: Makai Emil.
Személyek:
Hamilton Dezséry Eufrozina K Pataki N
Villi Rózsahegyí Polidor Fűredi
Olympia Ráskaí Agisz Halasi
Ezt követi:
Vasuti baleset,
Énekes bohóság 3 felvonásban. Írta Faragó Jenő. Zenéjét szerzte Donáth Lajos.
Személyek:
Dáék Rózsahegyí Lidí Gombaszögi
Emma Ráskaí Anna Béres
Sári Komáromi Rosztoposin Dezséry
Gyöngy Püredi A szerző Sarjai
A hőszar. Iványi A kritikus Várdaí
Morzsa Mátraí Szeresposztó Palásthy
Kezdeté 7 1/2 óraker.

FŐVÁROSI NYARI SZÍNHÁZ.
a Krisztinavárosban.
Csütörtök, 1899. évi szeptember hó 21-én.
Jáft 12 felesége.
Kezdeté 7 óraker.

VÁROSLIGETI SZINKÖR.
Csütörtök, 1899. évi szeptember hó 21-én.
Sik Gizella kisasszony vendégfellépésével.
Lili.
Kezdeté 7 óraker.

KISFALUDY SZÍNHÁZ.
Ó-Budán.
Csütörtök, 1899. évi szeptember hó 21-én.
Sulamit, Jeruzsálem leánya.
Keleti opera 4 felvonásban, 7 képpén. Írta: Goldfa den Dávid. Zenéjét szerzte: Dávidsohn Emánuel
Személyek:
Monaoch Radó S. Abigail Kápolnai
Sulamit Kövessyné Zigitang Tukoray
Absolon Erckövy Ezriél Tarján
Kezdeté 7 1/2 óraker.

DALOS SZÍNHÁZ.
Csütörtök, 1899. évi szeptember hó 21-én.
Eszter.
Bibliai melodráma 3 képpén.
Írta Zöldi Márton, a zenésített bibliai dalokat írta Mérei Andor, a zenét szerzte és összeállította Singer Nándor.
Kezdeté 6 és fél óraker.

Legújabbban megjelentek
Antik és Modern
átváltozó képes levelezőlapok,
20 különböző mythologiai alak a legérdekesebb és meglepőbb átváltozásokkal
mindenütt kapható.
Merényi József
látékpes levelezőlap kiadó-vállalat
Budapest,
VI. ker., Dessewffy-utca 26. szám,

EURÓPA kávéház V., Ferenc József-tér 5.
(Mérleg-utca sarkán).
Naponta első rendő híres zenekarok hangversenye. — Hideg buffet Idegenek találkozó helye. — Egész éjjel nyitva.
Szomorj és Landauer, kávéházi tulajdonosok.

Budapest kávéház Andrassy-ut 27. sz.
Ma és minden este **Rácz Laci,** Pali 38-ik fia zenekarának Hangversenye.

„Páris” szálloda Budapest.
Körülbelül 100 szoba és szalonok 1 frttól felj. Fürdőszobák és villamvilágítás, elegáns kávéház, étterem és sörsarnok, Bachusz-pince, látványosság.

Ehm János öttermei a Nemzeti Színház épületében
(azelőtt Szikszay Ferenc).
Ma és mindennap Banda Marci és fia kedvelt zenekara hangversenyez. Színház után friss étlap.

Sárbogárdi Farkas Sándor kütünő zenekara
Walter kávéházában
József-körut 29. sz. hangversenyt rendez. Műsor 450 nemzeti dal.

Orient szálloda és kávéház
Kerepesi-ut 42. szám.
Ma és minden este Csóka Józsi híres zenekara hangversenye. Foltin Antal tulajdonos.

Veres Sándor népdal énekes (a M. kir. opera volt tagja) 26 tagból álló magyar daltársulatával naponta a **WEKERLE kávéházban** hangversenyez. A zenekíséretet Hegedűs Gyula Szabad bemenet. közkedvelt zenekara szolgáltatja.

Putzer György pince-éttermei ujonnan átalakítva és kütünően ventilálva. Deák Ferenc-tér.
Naponta a honvédzenekarból átalakk — hangversenye. Színház után friss étlap.

Müncheni val. Pechorr malátasör, valamint DREHER-féle koronasör mindenütt kapható. Szétküldés minden irányban. Díjmentes házhoz szállítás.

Förster Konrád nagyvendéglője az „Alkotmányhoz” Váci-körut 68. szám.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy éttermeim átalakítása, festése és díszítése befejeztetvén, az eddig jól ismert müncheni „Löwenbräu” sör mellett, a jelenleg közkedveltségnek örvendő és újabbban kütünően gyártott **Dreher-féle korona-sört** kedvezményes árban, a pilzeni mellözésével, vettem kimerésbe.

Kütünő magyar és francia konyha.
Mérsékelt árak.

Kerékpár-iskola, a legnagyobb és legegánsabb Budapesten, minden kényelemmel berendezve, (1000 □ m.)
Dénes és Társa, Révay-utca 18. sz.

Kávé! Németh Viktor Budapest, VIII., József-körut 41/BN. Szállít bárhova bérmentve 4 1/2 kg. gyöngy vagy honduras kávé 6 frt 30 krért, 4 1/2 kg. afr. mocea vagy jáva kávé 6 frt 25 krért. — A postacsomag esetleg vegyes fajokból is összeállítható.

Katona-ügyekben legjobban, leggyorsabban és legolcsóbban eljárás és elintézés **reklamációkat,** megszerző utleveleket, idő előtti nászéjegyeket, elár és elszármazás iránti és másféle összes személyes ügyekben stb. a Dominán János v. csász. és kir. szászados tulajdonát képező **KATONAÜGYI IRODA** Budapest, VII., Kerepesi-ut 6. sz.

„HATTYU” Gözmosóda és művasaló-intézet Budapest, VII., Óvoda-utca 19. sz. Elvállal legszébb kivitelre fehérnemű mosást és vasalást magánosan, szállodások, kévségek, vendéglősök és üzletek részére. — A n. közönség szives pártfogásáért esd **Sobestyeń és Társa** Telefon: „Hattyu-mosóda.” A mosás minőségét pontosan felismeretesen eszközöltetnek. A mosás minőségét pontosan felismeretesen eszközöltetnek. A mosás minőségét pontosan felismeretesen eszközöltetnek.

Magy. kir. államv. igazg. 129886/35291. C. V. szám.

Hirdetmény. Ezennel közhírré tétetik, hogy a vasuti kocsikban és az állomási helyiségekben elhagyott tárgyak, u. m. bóröndök, táskák, kalapok, ruha és felszerelések, botok, napernyők és esernyők stb. az alább felsorolt állomásokon és következő napokon tartandó nyilvános árverés alkalmával azonnali készpénzfizetés mellett el fognak adatni. Miskolc állomáson f. évi szeptember-11-én d. e. 9 óraker. Kolozsvár állomáson f. é. szeptember 15-én d. e. 9 óraker. Budapest ny. p. u. állomáson f. évi szeptember 29-én d. u. 3 óraker. Budapest, 1899. évi szept. havában.

Ős-Budavára.

Ma csütörtökön, 1899. szeptember hó 21-én,
Elite estély.
A Mirza Golem világhírű perzsa akrobata csoport csodás mutatványai eleven tevéken.

Camille Ober.
Belépődij esti 7 óráig 30 krajcár, azután 50 kr. Gyermekek 10 kr. Mérsékelt árú belépőjegyek a dohánytözsdekben kaphatók.

Somossy Mulató (Nagymező-utca). Albrecht Ferenc, bérlő. Péntárnyitás 7. — kezdete 8 óraker. Csak még néhány napig fellépte az amerikai ének és táncosnőnek **La belle Miss Deyo** az új szenzációs táncában, ugymint szenzációs jelenetében, **„Lepkeébredés.”**

A világhírű **Tom Belling** a „Dummer August” mint varázsparodista.

Mr. Fred Hermann Az ered. Barrison nővérek, Olly-Joly, továbbá Bruder Martin énekes bohózát, Costa Károlytól, Teloni Paula k. a. és Sachs Oszkár ura bécsi Raimund színház tagjai mint vendégek, ugymint a nagy szeptemberi műsor. A mulató villanyos világítása Wüste és Rupprecht cég által épült saját gépei által eszközöltetik. Jegyek elővételben kaphatók **Weiss A.** nyag dohánytözsdejében Károly-körut 26.

FOLIES CAPRICE VI., Révay-utca 18. sz. **Die Champagnernymphe.** Leitner H.-től. 9 óraker. Ezt megelőzi: 9 óraker. Csendélet az államfogházban. Eredeti énekes bohózát.

Mlle Medora Chanteuse franco-espagnole.

Allatok minden fájának természetű s tartós kitömésűt olcsón teljesíti **Katona Mihály** nyilv. állatkutató laboratoriuma Budapest, VIII., József-körut 13.

Figyelmeztetés. Van szerencsénk a világhírű **pilzeni polgári serfözde** alapított 1842. **„Pilzeni ősförás”** cím alatt bejegyzett gyártmányait a budapesti piacon csak a következő cégek árusítják eredeti minőségben: Petánovits József Thonet-udvar, Hoffmann J. Magyar Király szálloda, Ebner Ferenc Aréna-ut, a kőművespörhöz, Rothstock Károly Ó-utca, Wampetits Mátyás Üllő-ut, Schmiéd Ferenc Buda, a Margitid mellett, Petz Ágoston Buda, Iskola-utca, Müller József Buda, Fő-utca.

Az Andrassy-uton csakis **DRECHSLER BÉLA** az Operával szemben. **PRINDL NÁNDOR** Octogon-tér. vendéglőiben, **Mezey és Társa** a Pilzeni Polgári serfözde vezérképviselői.

Leitersdorfer D. és Fia

FÉRFI SZABÓK

Budapest, IV., Koronaherceg-utca 6. szám.

Elegáns és divatos kész felöltők, sakó-öltözetek, télikabátok, városi bundák jutányos árak mellett adatnak el.

Külön osztály méret utáni rendelésekre. Angol- és skót szövet-különlegességek. Művészes szabás. Elegáns kivitel. Jutányos árak.

Szakkművek iparosok részére.

Népszerű építéstan. Irta Vigh Albert.	Ára 30 kr.
Népszerű texti ipar. Irta Szegedi Aladár	60
Kazánkezeléstan. Irta Tetmajer K.	60
A középkor vasművészete. Irta Edvi Il- lész Aladár. Két füzet	60
A reneszánsz korszak vasművészete. Irta Edvi Illes Aladár.	30
A XVII-XIX. századok vasművészete. Irta Edvi Illes Aladár.	60
Népszerű mechanika. Irta Hinsenkamp Bernát	60
A faipar köréből. Irta Gaul Károly	40
Az elektrómotorok és azok kezelése. Irta Weyde J. Ferenc. Két füzet. Ára 1 ftt 50 kr.	
Elektromos elemek és akkumulátorok. Irta Csöpey László	Ára 30 kr.

Megrendelhetők a „Budapesti Napló”
kiadóhivatalában József-körút 18.

Dr. Brehmer gyógyintézete

tüdőbetegeknek
„Görbersdorfbán Szilázia.”
Nyári és téli gyógymódban egyaránt világhírű sikereket
Főorvos dr. Schloessig Károly,
ezelőtt Strümpell tanár erlangeni klinikájának segéde.
Prospektusokat ingyen küld a kezelőség.

Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katonai (a bécsi és buda-
pesti katonakórházakban), részben magánorvosi
tapasztalatai után legmelegebben ajánlható

DR. KAJDACSY,

v. cs. és k. ezredorvos.

Electrotherapiai rendelő intézete

Budapest, Váci-körút 4. sz. 1. em.

A legelhanyagoltabb hűgyesfolyásokat, bujakó-
ros sebeket, syphilit, az önfertőztetés utóbjait

Elgyengült férfierőt

az orvosi világ által legujjabban olyannyira fel-
karolt és hatásában páratlan sikerű

Electro-Massage vagy Psychrophor

által, magömléseket, nőknél fehérfolyászt befec-
kenedés nélkül, a legmakacsabb bőrbetegsége-
ket, valamint ifjúkori bűnök következtében be-
állott ideg és ennek utókövetkezményeképp létre-
jött háterincbajokat gyógyít a legujjabb gyógy-
mód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel.

Rendel: délelőtt 9 órától 4 óráig; este 7-8 óráig.
Nőeknek ugy mint férfiaknak külön be és kijárat.
Külön váróteremek.

Levelekre díjtalanul azonnal válaszoltatik; eset-
leg gyógyszerkezelésről is gondoskodva lesz.

Kinek ne volna szüksége

arra, hogy helyes fogalmazású levelek,
okiratok, szerződések, folyamodványok,
szóval a mindennapi életben szükséges írásos
munkák elkészítésében tanácsosall lássák el?
Erre kitűnően szolgál a közel 300 oldal terjedelmű

Legujjabb Levelező,

önügyvéd és házi titkár.
Irta Kassay Adolf.
Ára színnyomatú borítékban fűzve 1 ftt,
kötve 1 ftt 20 kr.

Megrendelhető
a „Budapesti Napló”
kiadóhivatalában,
Budapest, VIII., József-körút 18. szám.
A portó előzetes beküldésekor a könyv
börmentve küldetik.

Salamon Odön

Kocsin és Gyalog

(Szatirikus társadalmi rajzok)
című könyve megjelent
második kiadásban.
Ára 1 forint.

Megrendelhető a
Budapesti Napló
kiadóhivatalában
Budapest, József-körút 18.

SODOR

folyékony szénasavtartalmú acéhhüvely, melynek segí-
tével mindenki, bárhol szénasavtartalmú, egészsé-
ges itató és hűsítő italokat (szódavíz, szeltés, limo-
nádé, szikvíz, málnaé, gascogne, pezsgő, tej stb.) készí-
thet az a célra szerkesztett palackban a mellette
utasítás szerint. A szénasav gyártás. A kezeletis egy-
szerű, kényelmes. A folyadék lehűl. 1 doboz 10 so-
dórhüvelyből 60 kr. Egy hozzá szükséges, minden-
korra használható palack 3 ftt. Részletes leírás és
utasítás kiadásra ingyen és bérmentve. 26. szám.
A magyar korona országai részére Budapestben

Kertész Tódornál Kristóf tér.
Geitner és Rauschnál Andrásy-ut 8.

Legszébb Legjobb Legcicsóbb
PAP **PAP** **PAP**

összehajtható vasgőz	8	1. sz. sodrony ágybetét	5.-
matrac	10.-	tengerparti fejtámla	1.-
1 db. rouge paplan	1.50	1 tengerparti szalmakész	2.50
1 db. cachmir paplan	2.50	1 levartó matrac	3.50
1 db. satin cachmir paplan	3.50	1 Crinde Afrique matrac	4.50
1 db. atlasz cachmir paplan	4.50	1 lőszér	12.-
1 db. atlasz selyem paplan	7.50	1 párnázott ruganyos mat-	16.-
1 db. fodros all. seiy. paplan	12.-	1 szőnye	200/300 2.50
1 db. 16 vékony ágylapodó	1.50	1 nagy szoba szőnyeg	2.50
1 db. 16 vékony ágylapodó	1.50	1 alab. tujs fűgöny	1.50
1 db. 16 vékony chifon pap-	1.50	1 bouret ágyterítő	2.25
1 db. lenedő	1.50		
1 db. lenedő takaró pokróc	1.50		
1 db. 16 lőkerő	1.80		

GICHNER JANOS és TÁRSA
Paplan, matrac és kárpitosaru gyárosok, szőnyeg, függöny-
gyár- és asztaltörő stb. nagy vá. asztalok.
Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 26. szám.
Arjegyüket kívánatai ingyen és bérmentve küldünk.
Nem telető árakat kisorsolunk, vagy a pénzt visszaadjuk.

GUMMY!

A legfinomabb francia és angol gummi-külön-
legességek, valót jótállás mellett. Rómei
eredetű dobozban, tartalma 3, 4, 5, 6, 8 ftt. Rómei
egyenként csomagolva, tartalma 3, 4, 5, 6, 8 ftt
Capotte americ. (róvid) fehér színű, tartalma 3 és
4 ftt, na. anceszínű 5 és 6 ftt. Viktoria. tartalma
4, 6 és 8 ftt. Halhólyag (hosszú) tartalma 3, 4, 5
és 8 ftt. Halhólyag (róvid) tartalma 4 és 6 ftt. Poly
Porus Hanse, drjba 2 ftt. Poly Porus Mensinger.
drjba 2.50 ftt. Párisi tőv spongya, tartalma 4, 6 és 8 ftt.
Nőnek legujjabb **Dianaov**, Teufel-féle, 3-8 fttig.

Csakis
Pollitzer Mór és Fianál,
Bpest, Deák Ferenc- utca 10.
kaphatók.

Legolcsóbb és legjobb szakácskönyv

Szegedi új szakácskönyv legujjabb (4.) bővített ki-
adásárta: Szekula Teréz. Ára 2 forint helyett.
csak 1 forint 50 krajcár.
Megrendelhető a
„Budapesti Napló”
kiadóhivatalában,
József-körút 18.

Sneidig egyenruhákat

készít

BLUM SÁNDOR

Budapest,
Váci-utca 12. szám.

3, 4, 5, 6 ftt s feljebb,
teljesen felszerelve (tok-
kal, vonóval és gyantával
együtt) 7, 8, 9, 10 ftt
s feljebb, valamint az
összes iskolai és zenekari
hangszerek, ugyszintén
harmoniumok iskolai hasz-
nálatra a legjutányosab-
ban szerezhetők be:
Sternberg Armin és Testv.
cs. és kir. udvari
hangszer-gyár,
BUDAPEST,
Kerepesi-ut 36. szám.
Külön zongoratermek Kos-
suth Lajos-u. 22., (Károly-
körút sarkán) Zenepalota.
Képes árjegyzék ingyen,
de megnevezendő, hogy
miféle hangszerről kíván-
tatik árjegyzék. Harmoni-
kákról és zenélő-autom-
atákról külön árjegyzék
jelent meg.

MERUR

bank- és váltó-üzlet részvénytársaság BUDAPEST,
Dorottya-utca 12.

300.000 korona nyerhető:

1 db 30%-os Magyar Jelzálog-igérvényvel. Huzás ok-
tóber 25-én, főnyeremény 100.000 korona, 2 forint.
1 db Tízszorsorigy-igérvényvel. Huzás okt. 1-én, fő-
nyeremény 200.000 korona, 3 ftt 50 kr. — A kettő
együtt csak 5 forint.

Eppen most jelent meg!

Peterdi Sándor:
Jefté leányai
és egyéb
Bolti ára 1 ftt.
ELBESZÉLÉSEK.
Megrendelhető:
a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában
József-körút 18. sz.

Diskrét betegségek ellen.

Ideg- és nemi betegségek

elnevezése alatt rejli különféle legelhanyagolt-
abb bántalmak, a vér infektionális betegségei,
valamint bármily nagyfokú gyengeségi állapotok
(impotentia) ellen páratlan sikert gyóghatásai
folytán legmelegebben ajánljuk

DR. MITZGER TIVADAR

HIRNEVES
**HYDRO-ELEKTROTHERAPIAI
RENDELŐ-INTÉZETÉT**
Budapest, VI., Teréz-körút 44. I. em.

Az intézet, mely a maga nemében páratlan-
ul áll, a modern kgyiea s orvosi technika
elsőrendű vívmányai szerint a korszákalakító
„Kataphorose” gyógymód alapján nagyszabású
gyógytermekkel van berendezve és a legrovi-
debb idő alatt gyökeres, állandó és teljes gyógy-
lást biztosít.

Tapasztalás gyors és biztos eredmények folytán
honorárium teljes gyógyulás után fizethető.
Az intézet nyitva d. e. 8-1-ig, d. u. 2-3-ig.
Levelekre díjmentesen válaszoltatik.
Külön váró- és gyógyteremek, külön be- és
kimenet.

123025. M. kir. Államvasutak
C. II. 99. Igazgatósa.

Hirdetmény.

Osztrák-magyar-francói kötelék.
(Dijkedvezmények az 1900-iki párisi világkiállítás
alkalmából.)

F. évi szeptember hó 15-ével „Ausztria és Magyar-
országból, továbbá azon tul fekvő államokból, vala-
mint Bosznia és Hercegovinából az 1900-iki világ-
kiállításra Párisba vagy viszont szállítandó tár-
gyakra nézve engedélyezett szállítási dijkedvez-
ményeket tartalmazó összeállítás” című füzet jelenik
meg. Ezen füzet a fel- és leadó vasutak igazgatóterá-
gáinál példányonként 10 kr. = 20 fillérré kapható.
Budapest, 1899. év szeptember havában,

Minden szöveges beiktatásáért... 30 kr. kincstári helyegdíj jár.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetésekre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Levélbeli tudakozásra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyeget kell mellékelni.

ARPO HIRDETÉSEK és ELŐFIZETÉSEK

BUDAPESTI NAPLO részére a kiadóhivatalban József-körút 18., valamint a következő dohányszűrésben:

Breuer nővérek, Teréz-körút és Podmaniczky-utca sarkán.

Nemecsek-féle tőzsde Peltő-tér.

Weitzendfeld Jakab, Király-utca 1.

Benda Józsefné, Andrásy-utca 59.

Schwartz hirdetői iroda Marokkói-utca 2.

Sopronyi V., dohány-nagy-tőzsde, Kerepesi-utca 1.

Deutsch Miksáné, Andrásy-utca 38.

Szántó Mór tőzsde-béren, Keckeméti-utca 14.

Elefánt! Mától számítot három napig ott vagyok, a hol utójjára találkoztunk.

Bőzse. Kérem levelet átvenni. Azért kérem erre, mert nem kaptam eddig választ.

Kornél. Csütörtök reggel három napra érkezem, jöjj te is okvetlenül.

Fercsák Gy... Kérem azon hölgyet, ki nekem szent, eisején irromlirt s cimemmel ellátott levelet adtam át, melyben ugyanazon napra találakérem.

Négykezes zongorakíséretre ajánlok szérény feltételekkel é téren gyakorlott intelligens műegyetemi hallgató.

Igen jó forgalmu kávémentés november hó eisején kiadó.

Okleveles magyar-német nevelő, zongoraismerettel, 2 polgárisiskolai leány mellé azonnal felvétetik.

Korrepitóri állást keres egyetemmel látna el hivatását.

Díjnok jó és gyors irással, azonnal fölvetetik.

Kézpénz-kölesön. Kereskedők, katonatisztek, hivatalnokok és iparosok igen kedvező feltételek mellett kaphatnak kézpénzkölcsönöket.

Vetőgép 17 soros Nicholson-féle egészen jó karban eladó.

Kétjáratu 26 collos kövekkel ellátott malomszerkezet azonnal eladó.

Fehérnemű javítási munkát elfogad egy elszegényedett özvegy özvedorvosná a legelőcsöb árban.

Házi tanítóul ajánlkozok egy ebben járatos technikus.

COPYING OFFICE.

Bárminemű írásmunkákat, leírásokat, sokszorosításokat és fordításokat mind en nyelven, ugy mint gyorsírói v. fonográf felvételeket elvállal a „YOST” írógép r. t. Erzsébet-körút 9-11. New-York palota.

Zongorákrát ad szerény díjazásért a m. kir. zeneakadémia egy másodéves hallgatója.

Egy családiház bérbé vagy eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Alapos oktatást nyújt cimbalomtanító Állaga-iskola szerint.

Két hold szálló azonnal eladó Főthoz közel a dunakeszi határban.

Női kereskedelmi iskolát jó sikerrel végzett leány iródi alkalmazást keres.

English lessons. Angolul tanulni óhajtoknak kitűnő gyakorlati tanító bíró született angol tanító áll rendelkezésükre.

Mely intelligens uri ember volna hajlandó egy sikkes urinőnek 100 frtot kölcsön adni havonként 10 frt visszafizetésre.

Erős tanoncok keresetnek első rangu kő- és könyvnyomda részére.

Egy perfekt német-francia kisasszony, kitűnő zongora- oktató, még egy pár órával rendelkezik.

Egy segéd keresetlik, rőfös szakmából megkivántatik hogy az illető ügyes eladó, esno kúsején jó modoru legyen.

Kétjáratu 26 collos kövekkel ellátott malomszerkezet azonnal eladó.

Fehérnemű javítási munkát elfogad egy elszegényedett özvegy özvedorvosná a legelőcsöb árban.

Házi tanítóul ajánlkozok egy ebben járatos technikus.

Közép-osztály,

Frakk 5 frt. Nadrág 3 frt. Mellény 1 frt. Ferenc József-kabát 4 frt Jaquet 3 frt.

ROTHBERGER JAKAB Krisztof-tér 2. 1-ső emelet.

Szolid leány keresetlik kisebb gyermek mellé, ki azzal jól és figyelmesen tud bábni.

Ujfundlandit keresek megvételre, tiszta faj, 1 éves és szobatiszta legyen.

Bernátfalván (Pusztapéterin) 1500 - 8-9 telek kúttal együtt sűrűsően eladó.

Olcso telek eladó. Pest közelében 1500 - 8-9 telek azonnal eladó.

Ügyes szabónő ajánlkozok házakhoz és házon kívül is mérsékelt díjazásért.

Jogi vizsgákra gyorsan és biztos eredménnyel előkészítünk.

Andrássy-nti lakás (II-ik emelet) három szoba, két nagy udvari szoba.

Kereskedelmi iskolai tanárjelölt nagyon hálás tudna lenni azon hölgynek.

Gimnáziumi és realiskolai tantárgyakból: magyarul, németül, franciául, latinul, görögül elismert legjobb módszer szerint tanít kitűnő philologus és matematikus.

Hyacinthen. (Jettaz a n. piannozent) Prachtsortimente v. 10 Sort. f. Topfe 3.- Mk. f. Gläser 4.- Mk. emphicht als Specialität.

Grötznér-féle Tarolin capsulák. Specifium: hólyagbántalmaknál, húgyvesőfolyásnál.

Grötznér-féle Tarolin capsulák. Specifium: hólyagbántalmaknál, húgyvesőfolyásnál.

Grötznér-féle Tarolin capsulák. Specifium: hólyagbántalmaknál, húgyvesőfolyásnál.

Grötznér-féle Tarolin capsulák. Specifium: hólyagbántalmaknál, húgyvesőfolyásnál.

Grötznér-féle Tarolin capsulák. Specifium: hólyagbántalmaknál, húgyvesőfolyásnál.

Grötznér-féle Tarolin capsulák. Specifium: hólyagbántalmaknál, húgyvesőfolyásnál.

Grötznér-féle Tarolin capsulák. Specifium: hólyagbántalmaknál, húgyvesőfolyásnál.

Grötznér-féle Tarolin capsulák. Specifium: hólyagbántalmaknál, húgyvesőfolyásnál.

Grötznér-féle Tarolin capsulák. Specifium: hólyagbántalmaknál, húgyvesőfolyásnál.

Grötznér-féle Tarolin capsulák. Specifium: hólyagbántalmaknál, húgyvesőfolyásnál.

Grötznér-féle Tarolin capsulák. Specifium: hólyagbántalmaknál, húgyvesőfolyásnál.

Grötznér-féle Tarolin capsulák. Specifium: hólyagbántalmaknál, húgyvesőfolyásnál.

Az országos magyar gyorsíró egyesület

Báthori Dezső középiskolai tanár ur vezetése alatt

uj magyar és németnyelvű gép- és gyorsírási tanfolyamot nyit. Jelentkezöket felvesz a „YOST” írógép részvénytársaság

Erzsébet-körút 9-11. New-York palota.

Hálószoza, ebédli, szalon és irodabereendezés 1-es és 3-as kassza, női és férfi kerékpár, valamint villám- és gázszállások rendkívül olcsó árban kaphatók

Zálogházi céduákat veszek. Eladok 13 latos ezüst evökészleteket, grammja 5 kr., girandolokat, gyertyatartókat, haltalakat, itálcákat, grammja 6 kr., 12 darab ezüst evökészök 6 frt 50 kr., teljes 12 személyre való teljes evökészleteket 138 frttól kezdve, és választék mindennemű ezüst mütrös tárgyakban, arany ferilánckal köllögöval, grammja 85 kr., masszív arany gyűrűk 2 frt 40 krtól, tula remontoir órák 6 frt.

Grünberger Armin Béla örököséi Budapesten, IV. Városház-tér 9. l. em. 23 Marisbazar.

Képes árjegyzéket bérmentve és ingyen.

Csak nálam készítenek darabonként is Makarttalakú sikerült fényképek, tisztán és elegánsan kidolgozva darabonként 1 frttól. Vidéki megbízásokra természetesen készpénzesen is megküldöm.

Most jelent meg: A magyar iparos Törvény-szükséglete az ipari, kereskedelmi, váltó-, csütörtvény, a somnás, bagatell és végrehajtási eljárás népszerű alakban, irományintákkal.

Stenografia. A magyar vagy német gyorsírázatban teljesen ki-képez okl. gyorsírást-tanár. Cim a kiadóban meg tudható.

Lant és Biblia. Hevess Kornél (szolnoki rabbi) verses könyve. Ára 1 frt 20 kr. Megrendelhető a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában József-körút 18.

Legjobb torta a Megay Bohéme tortája kapható minden előkelő esemény-üztelenben, ára 1 frt 25 kr.

Mónesi csemege szőlő nemefajta róza, valamint legfinomabb kevert arad-hegy aljai csemegefajok 5 kgrmos postakosaránkint bérmetve bármely állomáshoz - 2 frt 30 krtól kapható - utánvét mellett Ring Zsigmondnál Aradon.

Gummi fraknak 6vszer, férfiaknak frt: 2,3,4,5 tucatja, nőknek frt: 2,3,4,5 darabja. MILEO Ag.Felek-utca 4.

Öhögésnél, rekedésnél vegyen 30 krtól Réthy-féle pernetofucukorkát.

Előgyeim.

Sajnálats, hogy a t. hölgyek nem idejében látnak az arapólasához, mielőtt a napugarak v. szél káros hatást idéznek elő, pedig mily kicsiny dologból áll szép fehér, tiszta arccal bírn. Nem csodálom, ha a t. hölgyek, a sok hirdetőt nem bírnak választani. Legyenek teljes bizalommal hozzám, kísértésük meg csak egyszer Mille Fleurs-Crémét, meg vagyok gyözdöve, hogy céljukat elérjék. — Mille-Fleurs-Crème próbatétele 50 kr. könyvvel; Mille-Fleurs-poudre, fehér, róza v. creol (baránálnak), 1 doboz 60 kr., szappan 40 kr. Főraktár: Török József gyógytára, Király-utca 12. — Továbbá csakis nálam kapható a Mille Fleurs-hajvíz, mely bármily ősz hajnak 1/2 óra alatt redeti szinét visszaadja, 2 üveg 3 frt utasítással (2 hóig elengedő), fekete, barna és arany-szőkébe kapható. Nem elégé ajánlhatom a t. hölgyeknek a homlokot, mely rövid idei használat után a redőket végképp kismiltja, a homlokot fehér, szép formásra változtatja. Egy ily köté évekig eltart, drója 1 frt 50 kr. utasítással. Mily kellemetlen és raj a szőr az arcon vagy ajk körül, ezt fájdalom nélkül egy pillanat alatt eltávolíthatjuk az általam küldött próba üveggel 60 kr. utasítással. Vörös kezeket v. ha még oly elhanyagoltak is, kezespáttal által gyönyörű fehér puhává változik, 1 próbatétele 35 kr. utasítással. Szamos olismerő levelekkel bizonyítom felsorolt cikkeim bámulatos hatását, melyekért és biztos eredményért kezeskedem. — Utánvétellel titoktartás mellett akár itt Budapesten, vagy bárhová küldöm. MANDL IDA, Budapest, VII. ker., Bethlen-utca 12. sz./No.

Hatsék Ignác Megyei térképeinek részletes jegyzéke.

Méretük: 1:500,000. Egyes térképek ára kr.

Table with 2 columns: Title and Price. Includes items like Pest-Pilis-Solt-Kis-Kunmegye, Bács-Bodrog, Nógrád, Honf., Bars, Zólyom, Liptó, Árva, Turóc, Trencsén, Nyitra, Pozsony, Komárom, Esztergom, Moson, Győr, Sopron, Vas, Zala, Veszprém, Fehér, Somogy, Tolna, Baranya, Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Heves, Borsod, Gömör és Kis-Hont, Abauj-Torna, Szepes, Sáros, Zemplén, Ung., Berég, Ugocsa, Maramaros, Szatmár, Szilágy, Szabolcs, Hajdu, Bihar, Békés, Csongrád, Csanád, Arad, Torontál, Temes, Krassó-Szörény, Hunyad, Szeben, Alsó-Fehér, Torda-Aranyos, Kolozs, Szolnok-Doboka, Beszterce-Naszód, Csik, Maros-Torda, Udvarhely, Nagy-Küküllő, Kis-Küküllő, Fogaras, Brassó, Háromszék, Fiume város és ker., Fiume m., Zágráb m., Varasd., Körös, Belovár, Pozsega, Verőce, Szerém, Pétervárad ker., Bródi kerület, Gradiskai kerület, Bani kerület, Ogulin-Szilui ker., Lika-Otocsányi ker., Magyarország átnézet térképe, E térképeket a közölt, minisztérium az összes iskolákban 1879. évi 14569. számú rendeletével használni ajánlotta.

BÁRÁNY DEZSŐ

műhangszer-észter. Bpest, VIII. Kerepesi-ut 57. (Luther-szék.)

Vandó hangszer, retek és vonók különleges készítője. Dusrak, tárvonós, fuvó, és ütőhangszereket, kollé, keiben, lakóid és hangversenyegedük 3 forinttól 1000 forintig. Saját készítményü hagedük. Legjobb olasz és német hangversenyburok. Árjegyzék kérésre küldök.

Kézpénz kölesön birtokokra és házakra

valódi becserétek háromnegyed észér. II. helyre is 20-00 évi öröklétszere. Birtokok telmondhat bármikor, pénzintézet elhatározza. 14 nap alatt. Kontarvált belyeg-és illetékmentes. Semmi előleges költség. Beküldendő csakis teleküznyvi kivonat, valamint kataszteri birtokviszolat.

Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet,

Budapest, VI., Váci-körút 39. M. kir. államvasutak. Üzletvezetőség Miskolc. 24521. sz.

Pályázat vasúti vendéglőre

A m. kir. Államvasutak Füzes-Abony állomásán a vendéglő üzletre 1899. é. október 1-től számítandó 3 évi időtartamra ezenel névnyalans pályázat bérlettek. A vendéglő bérletre veoni óhajtok felhivatnak, hogy szabály szerien belyegzett, valamint kellő bizonyítványokkal felszerelt ajánlatukat f. 6. szeptember hó 23-án déli 12 óráig a m. kir. Államvasutak miskolci üzletvezetőség titkári hivatalához e cim alatt: „Ajánlat a füzesabonyi pályavendéglő bérletére 24521. számhoz” lepecsételt borítékban térítvény mellett nyujtsák be.

Az ajánlattevő köteles a miskolci üzletvezetőség gyűjtőpénztárára f. 6. szeptember 22-én déli 12 óráig bányapénzben 200 frtot kézpénzben vagy állami letételekben alkalmas értékpapirokban letéte helyezni, vagy oda posta útján külön borítékban beküldeni, [mivel köllomben az ajánlati gyülembe vételt nem fog.

A vendéglő bérletére vonatkozó feltételek a miskolci üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályában (II. em. 43 ajtószám) a hivatalos órák tartama alatt megtekintethetők, miert is az ajánlattevőkről feltételezik, hogy a feltételek ismerik s azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

A m. kir. Államvasutak miskolci üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályában (II. em. 43 ajtószám) a hivatalos órák tartama alatt megtekintethetők, miert is az ajánlattevőkről feltételezik, hogy a feltételek ismerik s azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

A m. kir. Államvasutak miskolci üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályában (II. em. 43 ajtószám) a hivatalos órák tartama alatt megtekintethetők, miert is az ajánlattevőkről feltételezik, hogy a feltételek ismerik s azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

A m. kir. Államvasutak miskolci üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályában (II. em. 43 ajtószám) a hivatalos órák tartama alatt megtekintethetők, miert is az ajánlattevőkről feltételezik, hogy a feltételek ismerik s azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

A m. kir. Államvasutak miskolci üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályában (II. em. 43 ajtószám) a hivatalos órák tartama alatt megtekintethetők, miert is az ajánlattevőkről feltételezik, hogy a feltételek ismerik s azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

A m. kir. Államvasutak miskolci üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályában (II. em. 43 ajtószám) a hivatalos órák tartama alatt megtekintethetők, miert is az ajánlattevőkről feltételezik, hogy a feltételek ismerik s azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

A m. kir. Államvasutak miskolci üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályában (II. em. 43 ajtószám) a hivatalos órák tartama alatt megtekintethetők, miert is az ajánlattevőkről feltételezik, hogy a feltételek ismerik s azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

A m. kir. Államvasutak miskolci üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályában (II. em. 43 ajtószám) a hivatalos órák tartama alatt megtekintethetők, miert is az ajánlattevőkről feltételezik, hogy a feltételek ismerik s azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

A Sárka Dominó. Irta: PRÉVOST MARCEL. Fordította: Dr. Bethlen Oszkár. Ara: 50 krajcar. Megrendelhető: a Budapesti Napló kiadóhivatalában.